

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury  
w Poznaniu

PORADNIK  
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2010

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

S P I S T R E Ś C I

|  | str. |
|--|------|
| I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ<br>(Oprac. Andrzej Dudziak).....             | 5    |
| II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE  |      |
| Piotr Goliński – Motyw apokalipsy w literaturze i sztuce śródziem-<br>nomorskiej ..... | 18   |
| Urszula Cimoch – Jan Paweł II, Karol Wojtyła – znany i mniej znany ....                | 27   |
| Andrzej Dudziak – Unia Europejska po traktacie lizbońskim .....                        | 40   |
| Bibliografie osobowe: Alfred Hitchcock .....   | 53   |
| Józef Piłsudski .....  | 56   |
| III. MATERIAŁY METODYCZNE  |      |
| Barbara Jabłońska – Fryderyk Chopin – wiecie czy nie wiecie? .....                     | 62   |
| IV. MATERIAŁY REGIONALNE   |      |
| A. Przegląd nowości regionalnych .....   | 67   |
| B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego .....            | 76   |
| C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury<br>na łamach prasy ..... | 96   |
| V. KRONIKA.....  | 100  |



## I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

2010

Rok Roty ogłoszony przez Sejmik Województwa  
Wielkopolskiego  
Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem  
Społecznym  
Międzynarodowy Rok Różnorodności Biologicznej

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na II kwartał 2010 roku. Szerszy zestaw dat na II kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

### K w i e c i e ń

- |       |      |      |   |   |
|-------|------|------|---|---|
|       | IV   |      | – | Miesiąc Pamięci Narodowej   |
|       | 1 IV |      | – | Międzynarodowy Dzień Ptaków obchodzony od 1906 roku na mocy konwencji o ochronie ptactwa użytecznego  |
| (260) | 1 IV | 1750 | – | Ur. Hugo Kołłątaj, pisarz polityczny, historyk (zm. 28 II 1812)   |
| (205) | 1 IV | 1805 | – | Ur. Nikołaj Gogol, pisarz rosyjski (zm. 4 III 1852)   |
|       | 2 IV |      | – | Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci obchodzony od 1967 roku w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena   |
| (205) | 2 IV | 1805 | – | Ur. Hans Christian Andersen, bajkopisarz duński (zm. 4 VIII 1875)   |
| (170) | 2 IV | 1840 | – | Ur. Émile Zola, pisarz francuski, przedstawiciel naturalizmu (zm. 29 IX 1902)   |
| (5)   | 2 IV | 2005 | – | Zm. Jan Paweł II (właśc. nazw. Karol Wojtyła), papież (1978-2005), filozof, duszpasterz i nauczyciel akademicki, dramaturg, poeta, poliglota, aktor (ur. 18 V 1920) |

- (95) 4 IV 1915 – Ur. Jan Drda, pisarz czeski, autor sztuk scenicznych (zm. 28 II 1970)
- (30) 4 IV 1980 – Zm. Władysław Tatarkiewicz, filozof, estetyk, historyk sztuki, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń polskich humanistów (ur. 3 IV 1886)
- (75) 5 IV 1935 – Zm. Emil Młynarski, kompozytor (ur. 18 VII 1870)
- (490) 6 IV 1520 – Zm. Rafael (właśc. nazw. Raffaello Santi lub Raffaello Sanzio), malarz włoski (ur. 26 III 1483)
- (95) 6 IV 1915 – Ur. Tadeusz Kantor, malarz, rzeźbiarz, scenograf, twórca teatru „Cricot 2” (zm. 8 XII 1990)
- 7 IV – Światowy Dzień Zdrowia obchodzony od 1950 roku w rocznicę wejścia w życie międzynarodowej konwencji zawierającej statut Światowej Organizacji Zdrowia – WHO
- (240) 7 IV 1770 – Ur. William Wordsworth, poeta angielski, jeden z tzw. poetów jezior (zm. 23 IV 1850)
- (110) 7 IV 1900 – Ur. Adolf Dymśa (właśc. nazw. Adolf Bagiński), aktor kabaretowy i filmowy (zm. 21 VIII 1975)
- 8 IV – Międzynarodowy Dzień Romów obchodzony od 1971 r. z inicjatywy Światowej Rady Romów
- (150) 8 IV 1860 – Ur. Józef Weyssenhoff, powieściopisarz i nowelista polski, poeta i krytyk (zm. 6 VII 1932)
- (90) 10 IV 1920 – Ur. Joe Alex (właśc. nazw. Maciej Słomczyński), tłumacz literatury angielskiej, autor powieści kryminalnych (zm. 21 III 1998)
- 11 IV – Światowy Dzień Chorych na Chorobę Parkinsona proklamowany przez brytyjską królową Elżbietę w 1997 r.
- (105) 11 IV 1905 – Ur. Josef Attila, poeta węgierski (zm. 3 XII 1937)
- 12 IV – Międzynarodowy Dzień Kosmonautyki i Lotnictwa obchodzony od 1969 roku w rocznicę lotu (1961) Jurija Gagarina

- (30) 12 IV 1980 – Zm. Alojzy Sroga, prozaik, dziennikarz (ur. 27 VII 1927)
- 13 IV – Światowy Dzień Pamięci Ofiar Katynia obchodzony w rocznicę opublikowania przez Niemców w 1943 r. informacji o odkryciu w Katyniu masowych grobów oficerów WP zamordowanych przez NKWD w 1940 r.
- (315) 13 IV 1695 – Zm. Jean La Fontaine, bajkopisarz francuski (ur. 8 VII 1621)
- (80) 14 IV 1930 – Zm. Władimir Majakowski, poeta rosyjski (ur. 19 VII 1893)
- 15 IV – Międzynarodowy Dzień Kombatanta
- (245) 15 IV 1765 – Zm. Michaił Łomonosow, rosyjski poeta i uczonek (ur. 19 XI 1711)
- (125) 15 IV 1885 – Ur. Tadeusz Kutrzeba, generał, dowódca w bitwie nad Bzurą we wrześniu 1939 r. ( z udziałem armii „Poznań” i „Pomorze”) (zm. 8 I 1947)
- (30) 15 IV 1980 – Zm. Jean Paul Sartre, filozof, pisarz i publicysta francuski, laureat Nagrody Nobla w 1964 r. (ur. 21 VI 1905)
- (220) 17 IV 1790 – Zm. Benjamin Franklin, amerykański polityk, uczonek i filozof (ur. 17 I 1706)
- 18 IV – Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków obchodzony z inicjatywy UNESCO od 1984 r.
- (55) 18 IV 1955 – Zm. Albert Einstein, fizyk amerykański pochodzenia niemieckiego, twórca teorii względności, laureat Nagrody Nobla w 1921 r. (ur. 14 III 1879)
- (105) 20 IV 1905 – Ur. Hanna Januszewska, prozaik, poetka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 18 VII 1980)
- (65) 20 IV 1945 – Zm. Wacław Sieroszewski, powieściopisarz i nowelista (ur. 21 VIII 1858)

- (100) 21 IV 1910 – Zm. Mark Twain (właśc. nazw. Clemens Samuel Langhorne), pisarz i nowelista amerykański (ur. 30 XI 1835)
- (45) 21 IV 1965 – Zm. Artur Maria Swinarski, dramatopisarz, poeta, tłumacz, związany z Wielkopolską w okresie międzywojennym (ur. 28 VII 1900)
- 22 IV – Święto Ziemi (Międzynarodowy Dzień Ziemi)
- (140) 22 IV 1870 – Ur. Włodzimierz Lenin (właśc. nazw. Władimir Iljicz Uljanow), teoretyk marksizmu, przywódca ruchu robotniczego, inspirator i przywódca rewolucji październikowej w 1917 r. (zm. 21 I 1924)
- 23 IV – Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich (pod patronatem UNESCO) ustanowiony w 1997 r. na wniosek rządu Hiszpanii i Międzynarodowej Unii Wydawców
- 23 IV – Święto 15 Pułku Ułanów Poznańskich. Dni Ułana obchodzone corocznie w Poznaniu od 1986 r.
- (160) 23 IV 1850 – Zm. William Wordsworth, poeta angielski, jeden z tzw. poetów jezior (ur. 7 IV 1770)
- 24 IV – Międzynarodowy Dzień Solidarności Młodzieży ogłoszony przez Światową Federację Młodzieży Demokratycznej na konferencji w Baudyngu w 1956 roku; obchodzony od 1957 r.
- (30) 24 IV 1980 – Zm. Alejo Carpentier, pisarz kubański (ur. 26 XII 1904)
- 25 IV – Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem obchodzony od 2001 r. z inicjatywy Towarzystwa Higieny Akustycznej
- (415) 25 IV 1595 – Zm. Torquato Tasso, poeta włoski (ur. 11 III 1544)
- (100) 26 IV 1910 – Zm. Björnstjerne Björnson, norweski powieściopisarz, dramaturg, poeta, publicysta i polityk, laureat Nagrody Nobla w 1903 r. (ur. 8 XII 1832)



- (40) 26 IV 1970 – Zm. John Knithel, pisarz szwajcarski (ur. 24 III 1891)
- (190) 27 IV 1820 – Ur. Herbert Spencer, filozof angielski (zm. 8 XII 1903)
- (110) 27 IV 1900 – Ur. Zygmunt Wojciechowski, historyk, prawnik, pierwszy dyrektor Instytutu Zachodniego w Poznaniu (zm. 14 X 1955)
- (105) 27 IV 1905 – Ur. Julian Strykowski, pisarz polski pochodzenia żydowskiego, tłumacz (zm. 8 VIII 1996)
- (95) 27 IV 1915 – Zm. Aleksander Skriabin, kompozytor i pianista rosyjski (ur. 6 I 1872)
- 28 IV – Światowy Dzień Miast Bliźniaczych obchodzony w ostatnią niedzielę kwietnia w rocznicę założenia Światowej Federacji Miast Bliźniaczych w 1957 r.
- 29 IV – Międzynarodowy Dzień Tańca obchodzony od 1982 r. w rocznicę urodzin Jeana George'a Noverre'a (1727), francuskiego tancerza i choreografa
- (125) 29 IV 1885 – Ur. Egon Erwin Kirsch, pisarz czeski, piszący po niemiecku (zm. 31 III 1948)
- (30) 29 IV 1980 – Zm. Alfred Hitchcock, brytyjski reżyser i producent filmowy (ur. 13 VIII 1899)
- (140) 30 IV 1870 – Ur. Ferenc Lehár, węgierski kompozytor operetkowy (zm. 24 X 1948)

## M a j

- 1 V – Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy – Międzynarodowe Święto Pracy
- (120) 1 V 1890 – Pierwsze obchody Święta Pracy
- (745) 1 V 1265 – Ur. Alighieri Dante, poeta włoski (zm. 13 IX 1321)

- (110) 1 V 1900 – Ur. Aleksander Wat (właśc. nazw. Aleksander Chwat), poeta, prozaik i tłumacz (zm. 29 VII 1967)
- 2 V – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, ustanowiony przez Sejm w 2004 r.
- (350) 2 V 1660 – Ur. Alessandro Pietro Scarlatti, włoski kompozytor okresu baroku (zm. 24 X 1725)
- (185) 2 V 1825 – Ur. Zygmunt Kaczkowski, pisarz (zm. 7 IX 1896)
- (65) 2 V 1945 – Zdobycie Berlina przez Armię Radziecką i Wojsko Polskie
- 3 V – Międzynarodowy Dzień Wolności Prasy ogłoszony w 1991 r. przez UNESCO i Światową Federację PEN Clubów
- 3 V – Uchwalenie Konstytucji 3 Maja (1791), święto narodowe
- (100) 4 V 1910 – Ur. Jerzy Waldorff (właśc. nazw. Jerzy Waldorff-Preyss), eseista, krytyk muzyczny (zm. 30 XII 1999)
- 5 V – Dzień Europy (Rady Europy) ustanowiony w 1964 roku, dla upamiętnienia utworzenia Rady Europy (5 V 1949), celebrowany przez Radę jako „dzień tolerancji, praw człowieka i integracji europejskiej”
- (170) 7 V 1840 – Ur. Piotr Czajkowski, kompozytor rosyjski (zm. 6 XI 1893)
- (25) 7 V 1985 – Zm. Adam Bahdaj, prozaik, tłumacz, autor książek dla dzieci i młodzieży (ur. 2 I 1918)
- (25) 7 V 1985 – Zm. Jerzy Młodziejowski, kompozytor, dyrygent, popularyzator muzyki (ur. 2 II 1909)
- 8 V – Światowy Dzień Czerwonego Krzyża
- 8 V – Dzień Bibliotekarza
- 8 V – Dzień Zwycięstwa
- (130) 8 V 1880 – Zm. Gustave Flaubert, pisarz francuski (ur. 12 XII 1821)

- (65) 8 V 1945 – W Berlinie podpisano akt bezwarunkowej kapitulacji Niemiec wobec Armii Radzieckiej i wojsk sprzymierzonych
- 9 V – Dzień Europy (Dzień Unii Europejskiej) ustanowiony w 1985 r. przez Radę Europy dla upamiętnienia ogłoszenia przez ministra spraw zagranicznych Francji, Roberta Schumana, „Deklaracji 9 Maja” (1950 – znana jako plan Schumana), która dała początek Wspólnocie Europejskiej
- (205) 9 V 1805 – Zm. Friedrich Schiller, klasyk literatury niemieckiej (ur. 10 XI 1759)
- (150) 9 V 1860 – Ur. James Matthew Barrie, szkocki powieściopisarz i dramaturg (zm. 19 VI 1937)
- (75) 9 V 1935 – Ur. Halina Poświatowska, poetka (zm. 11 X 1967)
- 10 V – Dzień Środków Społecznego Przekazu obchodzony przez Kościół katolicki pod hasłem „Internet – nowe forum głoszenia Ewangelii” (w Polsce obchodzony we wrześniu)
- (115) 11 V 1895 – Ur. Jan Parandowski, prozaik, eseista, tłumacz (zm. 26 IX 1978)
- (45) 11 V 1965 – Zm. Roger Vailland, pisarz i dziennikarz francuski (ur. 16 X 1907)
- 12 V – Międzynarodowy Dzień Pielęgniarek
- (75) 12 V 1935 – Zm. Józef Piłsudski, działacz niepodległościowy, mąż stanu, Naczelnik Państwa 1919-1922, marszałek Polski (ur. 5 XII 1867)
- (40) 12 V 1970 – Zm. Władysław Anders, generał, dowódca Armii Polskiej zorganizowanej na terenie Związku Radzieckiego, dowódca 2 Korpusu Polskiego walczącego pod Monte Casino (ur. 11 VIII 1892)
- (40) 12 V 1970 – Zm. Nelly Sachs, poetka niemiecka, laureatka Nagrody Nobla w 1966 roku (ur. 10 XII 1891)

- (170) 13 V 1840 – Ur. Alphonse Daudet, powieściopisarz i dramaturg francuski (zm. 16 XII 1897)
- (80) 13 V 1930 – Zm. Fridtjof Nansen, norweski badacz polarny, przyrodnik i oceanograf (ur. 10 X 1861)
- (110) 14 V 1900 – Ur. Alfred Lampe, działacz i teoretyk ruchu robotniczego (zm. 10 XII 1943)
- (80) 14 V 1930 – Zm. Władysław Orkan (właśc. nazw. Franciszek Smreczyński), prozaik, poeta młodopolski (ur. 27 XI 1875)
- 15 V – Międzynarodowy Dzień Rodziny proklamowany przez Zgromadzenie Ogólne NZ
- (20) 16 V 1990 – Zm. Jim Henson (właśc. nazw. James Maury Henson), filmowiec i producent telewizyjny, brytyjski plastyk i lalkarz, twórca Muppetów (ur. 24 IX 1936)
- 17 V – Światowy Dzień Telekomunikacji obchodzony w rocznicę założenia Unii Telegraficznej w 1865 r.
- (500) 17 V 1510 – Zm. Sandro Botticelli (właśc. nazw. Alessandro di Mariano Filipepi), włoski malarz renesansowy (ur. 1 III 1445)
- (140) 17 V 1870 – Ur. Lucjan Rydel, poeta i dramaturg (zm. 8 IV 1918)
- 18 V – Międzynarodowy Dzień Muzeów obchodzony na wniosek Międzynarodowej Rady Muzeów
- (105) 18 V 1905 – Ur. Kazimierz Kumaniecki, filolog klasyczny (zm. 8 VI 1977)
- (100) 18 V 1910 – Zm. Eliza Orzeszkowa, powieściopisarka i nowelistka (ur. 6 VI 1841)
- (90) 18 V 1920 – Ur. Jan Paweł II (właśc. nazw. Karol Wojtyła), papież (1978-2005), filozof, duszpasterz i nauczyciel akademicki, dramaturg, poeta, poliglota, aktor (zm. 2 IV 2005)
- (530) 19 V 1480 – Zm. Jan Długosz, historyk, kronikarz (ur. 1415 – dokładna data nieznaną)

- (45) 19 V 1965 – Zm. Maria Dąbrowska, prozaik, eseistka, tłumaczka, związana z Kaliszem (ur. 6 X 1889)
- (40) 19 V 1970 – Zm. Tadeusz Breza, prozaik, eseista (ur. 31 XII 1905)
- 21 V – Dzień Strażaka
- 21 V – Światowy Dzień Kosmosu obchodzony od 1998 r.
- (115) 21 V 1895 – Ur. Nikifor Krynicki (właśc. nazw. Epifaniusz Drowniak), malarz prymitywista, pochodzenia łemkowskiego (zm. 10 X 1968)
- (40) 21 V 1970 – Zm. Leonid Teliga, pisarz, tłumacz, żeglarz (ur. 28 V 1917)
- (125) 22 V 1885 – Zm. Victor Hugo, poeta i pisarz francuski (ur. 26 II 1802)
- (105) 24 V 1905 – Ur. Michał Szołochow, pisarz radziecki, laureat Nagrody Nobla w 1965 r. (zm. 21 II 1984)
- (70) 24 V 1940 – Ur. Josif Brodski, rosyjski poeta i eseista, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1987 r. (zm. 28 I 1996)
- 25 V – Międzynarodowy Dzień Dzieci Zaginionych obchodzony od 1990 r.
- 25 V – Dzień Działacza Kultury i Drukarza
- 26 V – Dzień Matki
- 27 V – Dzień Samorządu Terytorialnego uchwalony przez Sejm RP 29 VI 2000 r.
- (170) 27 V 1840 – Zm. Niccolo Paganini, skrzypek i kompozytor włoski (ur. 27 X 1782)
- (100) 27 V 1910 – Zm. Robert Koch, uczonek niemiecki, lekarz i bakteriolog, laureat Nagrody Nobla w 1905 roku za badania nad gruźlicą (ur. 11 XII 1843)
- (35) 28 V 1975 – Sejm uchwalił ustawy o zmianie Konstytucji PRL i dwustopniowym podziale administracyjnym

- 30 V – Dzień Rodzicielstwa Zastępczego ustanowiony uchwałą Sejmu w 2006 r.
- (370) 30 V 1640 – Zm. Peter Paul Rubens, malarz flamandzki epoki baroku (ur. 28 VI 1577)
- (100) 30 V 1910 – Ur. Bronisława Wajs, cygańska poetka zwana Papuszą (zm. 8 II 1987)
- (50) 30 V 1960 – Zm. Borys Pasternak, rosyjski prozaik, poeta i tłumacz, laureat Nagrody Nobla w 1958 r. (ur. 10 II 1890)
- 31 V – Światowy Dzień bez Papierosa ochodzony na wniosek Światowej Organizacji Zdrowia od 1988 r.
- 31 V – Światowy Dzień Rozwoju Kultury obchodzony z inicjatywy UNESCO

### C z e r w i e c

- 1 VI – Międzynarodowy Dzień Dziecka
- (95) 1 VI 1915 – Ur. Jan Twardowski, poeta, duchowny katolicki (zm. 18 I 2006)
- (135) 3 VI 1875 – Zm. Georges Bizet, kompozytor francuski (ur. 25 X 1838)
- (120) 3 VI 1890 – Zm. Oskar Kolberg, kompozytor i etnograf (ur. 22 II 1814)
- 5 VI – Międzynarodowy Dzień Ochrony Środowiska
- (90) 5 VI 1920 – Ur. Marian Bieliński, prozaik, eseista (zm. 8 V 1972)
- (135) 6 VI 1875 – Ur. Thomas Mann, pisarz niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1929 roku (zm. 12 VIII 1955)
- (135) 6 VI 1875 – Zm. Karol Libelt, publicysta i działacz społeczno-polityczny, prezes Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (ur. 8 IV 1807)

- (75) 7 VI 1935 – Zm. Iwan Miczurin, hodowca, sadownik rosyjski (ur. 27 X 1855)
- (200) 8 VI 1810 – Ur. Robert Schumann, kompozytor niemiecki (zm. 29 VII 1856)
- (195) 9 VI 1815 – Zakończenie kongresu wiedeńskiego, na którym dokonano nowego podziału Europy po klęsce Napoleona
- (155) 9 VI 1855 – Zm. Piotr Michałowski, malarz (ur. 2 VII 1800)
- (140) 9 VI 1870 – Zm. Charles Dickens, powieściopisarz angielski (ur. 7 II 1812)
- (60) 10 VI 1950 – Ur. Anna Jantar (właśc. nazw. Anna Maria Szme-terling), piosenkarka urodzona w Poznaniu, zmarła w katastrofie lotniczej (zm. 14 III 1980)
- (85) 11 VI 1925 – Ur. William Styron, powieściopisarz amerykański, laureat Nagrody Pulitzera w 1968 roku za powieść „Wyznania Nata Turnera”, autor „Wyboru Zofii” (zm. 1 XI 2006)
- (95) 12 VI 1915 – Zm. Józef Brandt, malarz polski (ur. 11 II 1841)
- (60) 13 VI 1950 – Zm. Ksawery Pruszyński, pisarz i publicysta (ur. 4 XII 1907)
- (40) 14 VI 1970 – Zm. Roman Ingarden, filozof, estetyk, jeden z głównych przedstawicieli filozofii fenomenologicznej (ur. 5 II 1893)
- (25) 14 VI 1985 – Zm. Roger Zelazny, amerykański pisarz science-fiction i fantasy (ur. 13 V 1937)
- (90) 17 VI 1920 – Ur. Bogdan Rutha, prozaik poznański (zm. 29 V 1983)
- (70) 17 VI 1940 – Wkroczenie wojsk radzieckich na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii
- (80) 18 VI 1930 – Ur. Henryk Machalica, aktor teatralny i filmowy (zm. 1 XI 2003)

- (65) 18 VI 1945 – Moskiewski proces 16 przywódców Polski podziemnej zakończony 21 VI 1945
- (140) 20 VI 1870 – Zm. Jules de Goncourt, pisarz francuski (ur. 17 XII 1830)
- (70) 20 VI 1940 – Zm. Janusz Kusociński, lekkoatleta, olimpijczyk, rozstrzelany przez Niemców w Palmirach (ur. 15 I 1907)
- (105) 21 VI 1905 – Ur. Jean Paul Sartre, filozof, pisarz i publicysta francuski, laureat Nagrody Nobla w 1964 r. (zm. 15 IV 1980)
- (100) 21 VI 1910 – Ur. Aleksandr Twardowski, poeta rosyjski, nowelista, krytyk literacki (zm. 18 XII 1971)
- (210) 23 VI 1800 – Ur. Jan Karol Marcinkowski, lekarz, działacz społeczny (zm. 7 XI 1846)
- (125) 23 VI 1885 – Ur. Juliusz Osterwa, aktor, reżyser, reformator teatru (zm. 10 V 1947)
- 24 VI – Światowy Dzień Osteoporozy
- (610) 24 VI 1400 – Ur. Jan Gutenberg (właśc. nazw. Johannes Gensfleisch zum Gutenberg), wynalazca i twórca metody druku za pomocą ruchomych czcionek (zm. 3 II 1468)
- (80) 25 VI 1930 – Zm. Maryła Wolska, poetka okresu Młodej Polski (ur. 13 III 1873)
- 26 VI – Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii ustanowiony przez ONZ, obchodzony od 1988 r.
- (715) 26 VI 1295 – Uznanie Orła Białego herbem Polski (koronacja Przemysła II)
- (65) 26 VI 1945 – Podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych (weszła w życie 24 października 1946)
- 27 VI – Światowy Dzień Walki z Cukrzycą ogłoszony w 1991 r.



- |       |       |      |  |
|-------|-------|------|--|
|       | 28 VI |      | – Narodowy Dzień Pamięci Poznańskiego Czerwca 1956 ustanowiony uchwałą Sejmu w 2006 roku |
| (110) | 28 VI | 1900 | – Ur. Leon Kruczkowski, prozaik, publicysta, dramaturg (zm. 1 VIII 1962)                 |
| (10)  | 28 VI | 2000 | – Zm. Józef Stanisław Tischner, ksiądz katolicki, filozof i pisarz (ur. 12 III 1931)     |
| (110) | 29 VI | 1900 | – Ur. Antoine de Saint-Exupéry, francuski pisarz, poeta i lotnik (zm. 31 VII 1944)       |
| (80)  | 29 VI | 1930 | – Zm. Julian Ejsmond, poeta, bajkopisarz, prozaik i tłumacz (ur. 26 II 1892)             |
| (25)  | 29 VI | 1985 | – Zm. Andrzej Kijowski, prozaik, eseista, krytyk literacki i teatralny (ur. 29 XI 1928)  |

## II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Piotr Goliński

### MOTYW APOKALIPSY W LITERATURZE I SZTUCE ŚRÓDZIEMNOMORSKIEJ

Ze względu na indywidualne zainteresowania, uczniowie przystępujący do prezentacji maturalnej, mogą umiejscowić jej temat w obrębie jednego z określonych działów badawczych. Jednym z nich, poza literaturą i językiem, jest korespondencja sztuk. Propozycja prezentacji, o której będę pisać, dotyczyć będzie właśnie tego obszaru nauki.

Przygotowująca prezentację osoba musi być gotowa na udzielenie odpowiedzi na najbardziej oczywiste pytanie, a więc w tym przypadku, czym jest korespondencja sztuk w ujęciu teoretycznym. Należy wówczas wskazać na analogie zawiązujące się między poszczególnymi formami sztuk (literatura, dzieła malarskie, teatr, film, rzeźba, muzyka), na przykład: muzyka i słowa w obrębie utworu, ilustracja w dziele literackim, zapis nutowy przy wierszu, ekranizacja znanej powieści itd. Możliwość jest znacznie więcej, nie chodzi wszakże o to, by wymienić je wszystkie, istotny jest fakt znajomości samego zagadnienia i wskazanie na pewne jego najbardziej charakterystyczne aspekty.

Ze względu na nieskończone możliwości ujęcia tematu w kręgu działu korespondencji sztuk, trzeba dokładnie określić pole zagadnienia i wskazać na te sztuki, które będą ze sobą korespondować w konkretnej, przygotowywanej przez nas prezentacji (w prezentacji, którą przedstawię będą to dzieła literackie i plastyczne). Należy się zastanowić, które spośród sztuk uwzględnić, a które pominąć lub zminimalizować, gdyż prezentacja powinna aspirować do przekrojowego i jednocześnie spójnego ujęcia tematu. Nie tylko zresztą nad rodzajami sztuk trzeba się zastanowić, ale też nad selekcją samych materiałów, na których będzie się opierać prezentacja. A zatem należy dobrze przemyśleć kwestię wyboru lektury podmiotu i przedmiotu. Utwory i opracowania powinny uwypuklać takie wątki, które uda się przekuć w argumenty służące obronie wysuniętej tezy badawczej. Ważne więc, by tezę przemyśleć na samym początku i dążyć do wniosków w toku wystąpienia zachowując kompozycyjną harmonię (początek, rozwinięcie, zakończenie). Dzięki temu prezentacja będzie logicznie uwarunkowana i ciekawa. Zbyt szeroka rozbieżność lekturowa, jak się wydaje, nie

tylko nie wyczerpie tematu, lecz także nie uwypukli najistotniejszych elementów, niezbędnych dla zbudowania i uargumentowania wniosków. Mówiąc prościej, warto wziąć pod uwagę te dzieła, które będą identyfikowane ze względu na ich jawne odniesienia w związku z postawioną tezą badawczą. Oczywiście nie jest zabronione, a nawet wskazane, by wśród (na przykład) dzieł literackich znalazły się takie pozycje, które wykraczają poza listę lektur omawianych na zajęciach szkolnych, niemniej, jeżeli takich będzie większość, muszą one doskonale wpiisywać się w tematykę prezentacji i współbudować argumentację, wysuwać na pierwszy plan istotne dla nas wątki. Uczeń musi być jednakże przygotowany na to, iż nie zwalnia go to z obowiązku dobrej znajomości dzieł najbardziej klasycznych i charakterystycznych dla danego kontekstu, nawet jeśli nie zostały one uwzględnione w bibliografii. Utwory te omawiane były na zajęciach szkolnych wielokrotnie, chociażby *Apokalipsa świętego Jana*.

Motywy apokaliptyczne w literaturze i sztuce są tematem często wybieranym na prezentacje maturalne. Ze względu na mnogość utworów poruszających zagadnienie i bogaty księgozbiór opracowań można pokusić się na naprawdę różne warianty ujęcia problematyki, zwłaszcza że bardzo często łączą ją powinowactwa z toposem cierpienia. Postawienie tezy badawczej jest zadaniem prymarnym, gdyż wyznaczy ścieżki, którymi podążać będziemy w drodze do jej uargumentowania. Należy zwrócić uwagę na to, by wnioski jasno wynikały z toku wypowiedzi, dlatego wybór musi być przemyślany i powinien opierać się na wcześniej ustalonej bibliografii. Literatura podmiotu nie powinna przekraczać „niezbędnego minimum” (około 4-5 pozycji), gdyż cała prezentacja musi zamknąć się w obrębie 15 minut, lepiej więc wybrać mniejszą ilość dzieł i przedstawić zagadnienie opierając się o możliwie głęboką ich analizę (nie streszczenie). W przypadku prezentacji wybranej w ramach działu korespondencji sztuk ilość tekstów literackich powinna być adekwatnie mniejsza (około 3 pozycji), niż w przypadku prezentacji o charakterze konkretnie literackim, gdyż trzeba uwzględnić także konteksty innych sztuk. Ta sytuacja oczywiście może się zmieniać w zależności od tematu, chociażby gdy zdecydujemy się na porównanie dzieła literackiego z jego adaptacją. Dlatego trzeba pamiętać, by wzbogacać prezentację odpowiednimi pomocami, w przypadku porównania dzieła literackiego z jego adaptacją byłyby to sekwencje filmowe puszczone z rzutnika. W innych formach prezentacji mogą to być reprodukcje obrazów, fragmenty utworów muzycznych, mapy itp. Jeśli chodzi o literaturę przedmiotu należy wziąć pod uwagę głównie te pozycje, które bezpośrednio nawiązują do interesującego nas problemu. Jeśli więc istotny dla tematu jest tylko fragment opracowania, należy to odpowiednio oznaczyć w zestawieniu bibliograficznym. W literaturze przedmiotu powinny pojawić się także wszelkiego rodzaju kom-

pendia, syntezy, słowniki itp. w których znajdziemy wyjaśnienia poszczególnych definicji oraz omówienia istotnych zagadnień.

Przedstawię teraz wzór pracy nad prezentacją z dziedziny korespondencji sztuk. Jedną z tez badawczych, którą można wyprowadzić dla prezentacji zatytułowanej: *Motyw apokalipsy w literaturze i sztuce śródziemnomorskiej* może być wskazanie na aktualność i uniwersalność apokaliptycznego toposu w obrębie literatury i sztuki śródziemnomorskiej. Słowo „apokalipsa” może przybierać wiele znaczeń, ze względu na te semantyczne możliwości często pojawia się w dziełach sztuki w odniesieniu do różnych kontekstów, co jest dowodem na wielofunkcyjność, uniwersalność zjawiska. Od początków cywilizacji po kolejne epoki, style sztuki i przemyslenia filozoficzne, aż do współczesności, topos końca świata pojawia się i zawsze budził równocześnie grozę i fascynację. W literaturze i sztuce najnowszej można odnaleźć wiele dowodów na to, że jest to motyw ponadczasowy, aktualny i bardzo ekspansywny.

Prezentację warto rozpocząć mottem, które będzie patronować wystąpieniu. W przypadku motywu apokalipsy może być to cytat z wiersza Cypriana Norwida: „(...) A ludzie rzekną: że nieba szaleją, // A nieba rzekną: że przyszedł dzień Wiary!” Następnie warto zwrócić uwagę na kontekst śródziemnomorski i sam motyw apokaliptyczny. Współczesna Europa wyrasta z kultury śródziemnomorskiej (lokalizowanej wokół basenu Morza Śródziemnego). Za jej początki uznaje się pierwsze tysiąclecie przed naszą erą, rodzi się na gruncie tradycji starożytnego Izraela, Grecji i Rzymu. Motyw apokalipsy (gr. *apokalypsis* – objawienie), jak podają historycy, towarzyszy cywilizacjom od zarania dziejów, mianowicie od tego momentu, w którym człowiek staje się świadomy czasu i własnej śmiertelności. Początkowo koniec świata utożsamiano z kresem cywilizacji, gdyż Świat lokalizowano właśnie w jej obrębie, Świat=cywilizacja. Jego centrum stanowiła metropolia, a możliwości komunikacyjne były znacznie bardziej ograniczone niż współcześnie, większość mieszkańców zwykle nie oddalała się od swojego miejsca pracy i tym samym pożywienia. Odległości na miarę kilkunastu kilometrów, nie wspominając o kilkudziesięciu, były wówczas utożsamiane z ogromnym pustkowiem (stąd powiedzenie – *iść na koniec świata*, czyli z dala od cywilizacji). Poza metropolią znajdowała się złowieszcza kraina, w której człowiek nie byłby w stanie długo przeżyć na własną rękę, zamieszkała przez dzikich barbarzyńców gotowych wejść do stolicy, splądrować i zniszczyć ją (zauważmy, iż wskazuje to na świadomość ówczesnego człowieka, iż jest w odróżnieniu od barbarzyńców, cywilizowany). Dlatego tak ważne było wyznaczenie granicy Świata-metropolii. Wznoszono więc mury oraz zamykano bramy, przy których stawiano wartowników. Moment wtargnięcia barbarzyńców, którego się obawiano i który przepowiadano, był rozumiany wówczas jako koniec świata, apokalipsa, kres cywilizacji.

Jak ludność starożytnej kultury mogła wyobrazić sobie taki koniec świata? W tym miejscu warto zaprezentować obraz Pietera Bruegla *Triumf Śmierci* (1562). Wizja artysty wzbudza niepokój. Nie ma bezpośredniego wysunięcia na pierwszy plan określonego przedstawienia, obraz sprawia wrażenie, jakby ilustrowane na nim wydarzenia właśnie się rozgrywały, dlatego efekt jest bardzo dynamiczny. Armia szkieletów napiera na ludność z wszystkich stron, w tle widać dom otoczony przez hordę kościotrupów, w prawym górnym rogu kościotrup unosi miecz nad klękającym mężczyzną, poniżej – podążając od centrum aż po dolny prawy róg – znajduje się uzbrojona gromada, zmierzająca w stronę stłoczonej grupy ludzi. Panuje chaos, płoną ognie, na ziemi leżą porozrzucone beczki, kosze, dzbany, trumna ze zwłokami zawiniętymi w białe płótno. W lewym dolnym rogu leży król, a pochyla się nad nim szkielet z klepsydrą (wskazanie, iż w oczach śmierci wszyscy są równi). Nieco powyżej znajdują się pojedyncze szkielety, rozradowane cierpieniem i strachem umierających. Elementy te jednoznacznie przywodzą na myśl motyw *danse macabre*.

Innego znaczenia nabiera motyw końca świata w objawieniu Janowym, a więc przekazie kanonicznym dla tradycji śródziemnomorskiej. W obfitującej w symboliczne i tajemnicze znaczenia *Apokalipsie św. Jana* przedstawiono wizję Sądu Ostatecznego nad ludzkością. Ukazano w niej postaci Czterech Jeźdźców Apokalipsy o imionach Wojna, Zaraza, Głód i Śmierć. Wizja św. Jana bogata jest w charakterystyczne dla tego typu przedstawień ekspresyjne opisy: „I widziałem, gdy zdjął szóstą pieczęć, że powstało trzęsienie ziemi i słońce pociemniało jak czarny wór, a cały księżyc poczerwieńiał jak krew” (*Ap 6, 12*). Ponieważ temat prezentacji organizuje się wokół korespondencji sztuk warto przedstawić wizerunek drzeworytu Albrechta Dürera *Jeźdźcy Apokalipsy* (1497-1498), wchodzącego w skład cyklu *Apocalypsis cum figuris*. Na drzeworycie Dürer przedstawia scenę Sądu Ostatecznego, znajdziemy tutaj wiele nawiązań do symboliki pojawiającej się w wizji św. Jana. Obraz na drzeworycie jest bardzo dynamiczny; widzimy postaci pędzących Czterech Jeźdźców. Każdy z nich dzierży charakterystyczny atrybut: miecz – symbol wojny i kary bożej, łuk i koronę – symbole męczeństwa (łuk był narzędziem tortur św. Sebastiana; korona cierniowa – udręczenie Chrystusa), wagę (u staroż. Żydów) – symbol głodu, trójjąb – symbol grzechu i śmierci. Nad głowami Jeźdźców unosi się anioł, który symbolizuje boską przychylność. W lewym dolnym narożniku przedstawiono dzikie zwierzę, które otworło paszczę, by zmiażdżyć czaszkę leżącego starca. Jest to ważne odniesienie, gdyż w swoim widzeniu św. Jan napisał: „A gdy otworzył czwartą pieczęć, słyszałem głos czwartego zwierzęcia mówiący: Chodź, a patrzaj! I widziałem, a oto koń płowy, a tego, który siedział na nim, imię było Śmierć, a Otchłań mu towarzyszyła; i dana im jest moc nad czwartą częścią ziemi, aby zabijali mieczem i głodem, i morem, i przez zwierzęta ziemskie.”

W dobie średniowiecza przekazy i przedstawienia o charakterze apokaliptycznym odgrywały bardzo ważną rolę w życiu ludzi, wpływały na światopoglądy i w duszach wiernych wywoływały bojaźń. Jest to zrozumiałe z tego względu, iż motyw apokalipsy bezpośrednio łączył się z przedstawieniami piekła. Panowało przekonanie, iż jeżeli człowiek żyje w grzechu i nie stosuje się do biblijnych mądrości, z pewnością trafi do piekła. Przykładem dzieła sztuki, który warto przedstawić, może być pochodzący z 1473 roku tryptyk *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga. W centralnej części tryptyku przedstawiono postaci Jezusa Chrystusa otoczonego gronem świętych i aniołów, u jego stóp stoi archanioł Michał. Z polecenia Chrystusa archanioł dzieli ludzi na dobrych i złych. W lewym skrzydle tryptyku ukazano wizję wstępujących do nieba, są oni witani przez św. Piotra, w prawym natomiast strąconych w mrok piekielnego ognia. Dzieło jest niezwykle sugestywne, budzi pokorę i emanuje niezwykłą mocą.

W dalszej części prezentacji należy zwrócić uwagę na wiele możliwości rozumienia, czym jest apokalipsa. Pominę wątek barokowy i romantyczny, by przejść od razu do katastrofistów, niemniej można i warto zaznaczyć, iż wyraźne akcenty apokaliptyczne odnajdziemy w barokowych poezjach księdza Józefa Baki, w romantyzmie zaś u Adama Mickiewicza (*Dziady cz. III*) i Zygmunta Krasińskiego (*Nie-Boska komedia*).

Silna ekspansja nastrojów dekadencek (przełom XX/XXI w.) w pełnym wymiarze ujawniła się w twórczości wielkich katastrofistów młodopolskich (Jan Kasprówicz, głównie wchodzący w skład cyklu *Ginącemu światu* utwór *Dies Irae*) i dwudziestolecia (m.in. u Józefa Czechowicza oraz we wczesnej poezji Czesława Miłosza i utworach Juliana Tuwima). Także w dziełach pokolenia Kolumbów.

Ciekawe przedstawienie wizji apokaliptycznej proponuje Julian Tuwim na kartach swojego utworu *Bal w Operze* (nie jest to lektura omawiana na zajęciach w szkołach średnich, decydując się na umieszczenie jej na liście literatury podmiotu, niezbędne będzie zapoznanie się z nią). Powstał on w roku 1936, jako satyra (utwór demaskujący i ośmieszający osobę lub pewne środowiska) na reżim systemów totalitarnych, które pod powłoką ideologii skrywają destrukcyjne wnętrza. Akcja jest nasycona humorem i groteskowymi sytuacjami. Z początku tytułowy bal wydaje się realistycznym odwzorowaniem wielkiej fety, jednak z czasem wszystkie elementy świata przedstawionego zmieniają przypisanie im znaczenia, a postaci wklajają się w swoich czynach i wypowiedziach. Akcja staje się coraz szybsza, wszystko wiruje, pod koniec utworu podmiot mówiący stwierdza: „Wszystkich wszyscy diabli wzięli// diabli wzięli”. Tuwim demaskuje „bezsensowność” systemów totalitarnych, pokazuje nam, iż pod ich pseudoideologicznym płaszczem znajduje się tylko złowroga moc o potencjale apokaliptycznym.

Warto wspomnieć o poezji pokolenia Kolumbów (takie miano nadał im w swojej książce *Kolumbowie. Rocznik 20* Roman Bratny, także reprezentant tego pokolenia), nazywanego również pokoleniem „apokalipsy spełnionej”. Nazwa ta odnosi się do czasów, w których żyli tacy poeci, jak Krzysztof Kamil Baczyński i Tadeusz Gajcy. Twórcy tej generacji wkraczali w dorosłość w okresie przypadającym na wybuch II wojny światowej. W swojej poezji oplakują przerwana nagle młodość i utratę radości życia. Rzeczywistość powołała ich bowiem do innych celów, do walki na śmierć; rzeczywistość tę nazywają więc apokalipsą, zagładą swojej generacji. Oto fragment wiersza Baczyńskiego *Pokolenie*:

Do palców przymarzły struny  
z cienkiego krzyku roślin.  
Tak się dorasta do trumny,  
jakeśmy w czasie dorosli.  
Stanęły rzeki ognia  
ścięte krą purpurową;  
po nocach sen jak pochodnia  
straszy obciętą głową.  
Czegoż ty jeszcze? W mrozie  
świat jest jak z trocin sypki. (...)

Jednym z utworów, któremu chciałbym przyjrzeć się bliżej będzie wiersz Czesława Miłosza *Piosenka o końcu świata*. Celowym dysonansem jest określenie wiersza mianem piosenki, autor wskazuje, iż podniosłość tematu splatać się będzie z formą, którą kojarzymy z lekkością i harmonią. Samo to odniesienie jest już ciekawe w ramach koncepcji korespondencji sztuk i warto zaznaczyć to podczas prezentacji. Wyłaniający się z wiersza obraz jest diametralnie różny od tego, który ukazano na przykładach poprzednich dzieł. Miłosz pisze bowiem:

W dzień końca świata  
Pszczola krąży nad kwiatem nasturcji,  
Rybak naprawia błyszczącą sieć.  
Skaczą w morzu wesole delfiny,  
Młode wróble czepiają się rynny  
I wąż ma złotą skórę, jak powinien mieć.

Nie jest to wizja epatująca przemocą i grozą, brak w niej charakterystycznych dla tego typu przedstawień scen śmierci. Pierwszy wers sugeruje napięcie, zdaje się zapowiadać kolejne wersy katastroficznych wizji. Jednak nic takiego się nie dzieje, wbrew pozorom dzień końca świata nie różni się niczym od dnia powszedniego. W trzeciej strofie podmiot mówiący deklaruje:

A którzy czekali błyskawic i gromów,  
Są zawiedzeni.  
A którzy czekali znaków i archanielskich trąb,  
Nie wierzą, że staje się już.

Apokalipsa dzieje się właśnie teraz, lecz nikt tego nie dostrzega, nie przygotowano nas bowiem na to, że może nastąpić „tak po prostu”, bez archanielskich trąb i kataklizmów przyrody. W ostatnich dwóch wersach utworu czytamy: „Innego końca świata nie będzie, // Innego końca świata nie będzie.” Autor wskazuje, iż w dziejach ludzkości było już wiele końców świata, puenta wiersza uruchamia uniwersalne znaczenie tego, co rozumiemy jako apokalipsa. Kontekst nie jest przypisany do konkretnego zdarzenia, można go odnieść do wielu sytuacji, zarówno lokalnych wojen, Holocaustu, jak i dnia codziennego. W każdym momencie umierają na świecie ludzie, z przyczyn naturalnych, w wypadkach, w wyniku morderstw, każda taka śmierć to jednostkowa, personalna apokalipsa. Koniec świata, o którym nie wie człowiek mieszkający w innej jego części.

Ostatnim przykładem, który omówimy, sytuującym motyw apokalipsy na gruncie sztuki współczesnej, będą prace Zdzisława Beksińskiego. Ze względu na fakt, iż autor nigdy nie nadawał swoim dziełom nazw, nie będą odnosił się do konkretnych przedstawień, lecz wskażę na pewne elementy, które bardzo często pojawiają się w jego pracach. Jeżeli uczeń zdecyduje się sięgnąć po tę twórczość, w jego inicjatywie pozostanie, które z obrazów zaprezentuje komisji. W literaturze przedmiotu najczęściej pojawiają się głosy określające przestrzeń Beksińskiego miejscem, do którego trafia się po śmierci. Inni sugerują odwrotnie, że przedstawiają po prostu rzeczywistość, która w swojej istocie jest diametralnie różna od tej percypowanej wzrokowo. Ponieważ jednak Beksiński nigdy nie potwierdził, ani nie zaprzeczył tym hipotezom, gdyż uważał, że jego obrazy mogą mieć tyle znaczeń ilu obserwatorów (dlatego nie nadawał swoim pracom nazw), my zbudujemy tezę, iż sztuka ta eksponuje przede wszystkim motyw apokaliptyczne.

Większość obrazów artysty prezentuje rzeczywistość, którą moglibyśmy nazwać rzeczywistością „w krańcowym stadium apokalipsy”, lub, jeśli przekonuje nas takie sformułowanie, „przestrzenią, która pojawia się po apokalipsie”. Na tle przestworzy umiejscawia autor ruiny cywilizacji, które lewitują pogrążone w wiecznym śnie, gdyż nie ma już czasu, jest tylko „przestrzeń”, która wymyka się kategoriom mierzalności. Jeżeli nawet odnajdziemy figurę wyobrażającą postać ludzką, to będzie to zwykle statyczny, zatrzymany w ruchu obiekt. Szczególnie istotne dla tematyki apokaliptycznej będą te przedstawienia, na których obiekty odzwierciedlają symbolikę religijną, czego wymownym przykładem są krzyże. Do niektórych z nich ciągle przytwierdzone są ciała. Mogą to być



szczątki grzeszników, apokalipsa byłaby więc manifestacją boskiej woli. Jeśli natomiast przyjąć, iż na krzyżu znajduje się ciało Jezusa Chrystusa, przedstawienie nabierze innego, ateistycznego nacechowania, pozwoli wnioskować, że do zmartwychwstania nie doszło, a apokalipsa wypełniła się poza boskim planem. Do takiego stanu mogła doprowadzić katastrofa, na przykład uderzenia meteorytu, hiperaktywności słońca lub wywołanego przez wojnę atomową globalnego ocieplenia, prowadzącego do pogłębienia się efektu cieplarnianego wyniszczającego atmosferę.

Przedstawione przykłady świadczą, iż motyw apokalipsy jest ciągle żywy i chętnie podejmowany przez współczesnych twórców. W ostatnich latach pojawiło się wiele filmów zagranicznych poruszających ten wątek (*Armageddon*, *Pojutrze*, 2012). Wielu ludzi wierzy w prorocstwo Oriona, iż do apokalipsy dojdzie w roku 2012. Na przestrzeni epok podawano wiele dat, w których miało dojść do końca świata. Ciągłe powstają nowe przepowiednie, reinterpretuje się te z nich, które jakoby błędnie odczytano. Motyw apokalipsy towarzyszył cywilizacjom starożytnym, towarzyszy także naszej. Nic nie wskazuje na to, by sytuacja nagle się zmieniła. Można założyć, iż jest to swoisty wyznacznik cywilizacyjności.

Z wieloznaczności pojęcia wynika jego uniwersalność, apokalipsa zatem może być kresem ludzkości, cywilizacji lub, jak w *Piosence o końcu świata*, jednostek. Może wynikać z boskiej inicjatywy, jak i autodestrukcyjnych zapędów ludzkości. Może być dziełem przypadku, jeśli przyjmiemy, iż klęski żywiołowe nie powstają za sprawą ani boską, ani ludzką, bądź wtedy, gdy do kataklizmu dojdzie na skutek uderzenia meteorytu. Za tezę o uniwersalności motywu przemawia również pojawianie się go w różnorodnych formach sztuk: literackich, plastycznych, filmowych i muzycznych. W zależności od doboru literatury podmiotu i przedmiotu motyw apokalipsy można przedstawiać na wiele sposobów, zarówno przekrojowo (na przestrzeni wieków), jak i szczegółowo (w określonej epoce). Zarówno wokół dzieła literatury, jak i korespondencji sztuk.

Podobnie jak na otwarciu prezentacji, jej zwieńczeniem powinno być przywołanie cytatu oddającego kwintesencję zebranych wniosków. W przypadku tej, niech będą to słowa Alberta Camusa: „Nie oczekujcie na Sąd Ostateczny. On odbywa się co dzień”.

## BIBLIOGRAFIA

### ***I. Literatura podmiotu:***

1. *Apokalipsa św. Jana*, [w:] *Biblia Tysiąclecia*, wyd. 5 na nowo oprac. i popr., Poznań 2005.

2. Baczyński K. K., *Pokolenie*, [w:] *Wybór poezji*, Wrocław 2007.
3. Beksiński Z.; (oficjalna galeria prac autora), [online], [dostęp 25 stycznia 2010], dostępny w Internecie: [www.beksinski.pl](http://www.beksinski.pl)
4. Bruegel P., *Triumf śmierci*, [online], [dostęp 25 stycznia 2010], dostępny w Internecie: <http://www.museodelprado.es/educacion/educacion-propone/15-detalles-curiosos/pieter-bruegel-el-viejo-triunfo-de-la-muerte>
5. Dürer A., *Jeźdźcy Apokalipsy*, [online], [dostęp 25 stycznia 2010], dostępny w Internecie: <http://collection.aggv.bc.ca/explore/6855>
6. Memling H., *Sąd Ostateczny, otwarty*, [online], [dostęp 25 stycznia 2010], dostępny w Internecie: [http://www.muzeum.narodowe.gda.pl/sad\\_ostateczny.htm](http://www.muzeum.narodowe.gda.pl/sad_ostateczny.htm)
7. Miłosz Cz., *Piosenka o końcu świata*, [w tegoż:] *Wiersze*, tom 1, wyd. 1 dodr., Kraków 1985.
8. Tuwim J., *Bal w Operze*, przedm. Cz. Miłosza, Kraków 1999.

## **II. Literatura przedmiotu:**

1. Adamski A., *Apokalipsa Beksińskiego*. „Nowiny” 2001, nr 41, s. 18.
2. Bartelski L. M., *Spełniona apokalipsa*. „Życie Literackie” 1989, nr 35, s. 1-6, nr 36, s. 6-7.
3. Białostocki J., *Dürer*, Warszawa 1956.
4. Bogdanowicz S., *Sąd Ostateczny Hansa Memlinga*, Gdańsk 2001.
5. Dybciak K., *Między zabawą a apokalipsą*, [w tegoż:] *Gry i katastrofy*, Warszawa 1980, s. 7-100.
6. Kopaliński W., *Słownik symboli*, Warszawa 2006.
7. Langkammer H., *Słownik biblijny*, Katowice 1989.
8. Miłosz Cz., „Bal w Operze”. *Apokalipsa według Juliana Tuwima*. „Gazeta Wyborcza” [online], [dostęp 26 stycznia 2010], dostępny w Internecie: <http://wyborcza.pl/1,75475,327994.html>
9. Rabizo-Birek M., *Estetyka zagłady*. „Arkusze” 2002, nr 12, s. 10.
10. Skrobała Cz., *Apokalipsa według Beksińskiego*. „Ziemia Krośnieńska” 1996, nr 1, s. 6-9.
11. Świderkówna A., *Apokalipsa*, [w:] *Zbliżenia: Literatura, historia, obraz, mit*, pod red. A. Kowalczykowej, Warszawa 1998.
12. Walicki M., *Bruegel*, Warszawa 1957.

## **III. Literatura przedmiotu (propozycje dodatkowe):**

1. Chrzanowski M., Tarkowski S., *Szkolny słownik motywów literackich*, Warszawa 2001, hasło: *Apokalipsa*, str. 6-11.

2. Dąb-Kalinowska B., *Ziemia – piekło – raj. Jak czytać obrazy religijne*, Warszawa 1994.
3. Dutka E., *Od „Sądu Ostatecznego” Memlinga do „Próby generalnej” Tokarczuk, czyli o Apokalipsie i apokalipsach na lekcjach w liceum*. „Nowa Poliszczyna” 2003, nr 2, s. 6-16.
4. Kamieńska A., *Do źródeł. Psalmi i inne przekłady poetyckie*, Poznań 1988, s. 108-110.; (analiza *Dies Irae* Tomasza z Celano)
5. Miłosz Cz., *O utopiach i Apokalipsie*, [w:] K. Janowska, P. Mucharski, *Rozmowy na koniec wieku*, Kraków 1999, s. 9- 22.
6. Nosowska D., *Słownik motywów literackich*, wyd. 2, Bielsko-Biała 2004, hasło: *Apokalipsa*, s. 19-26.
7. Trzeciak P., *Hans Memling*, Warszawa 1977.
8. Walicki M., *Hans Memling. Sąd Ostateczny*, oprac. i uzup. J. Białostocki, Warszawa 1981.

Urszula Cimoch

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

## JAN PAWEŁ II, KAROL WOJTYŁA ZNANY I MNIEJ ZNANY

Pierwszy papież Polak i pierwszy papież nie-Włoch od 455 lat. Sprawował jeden z najdłuższych pontyfikatów (trzeci w kolejności) w historii Kościoła katolickiego, bo aż 26 i pół roku. Nastąpiła wówczas zmiana relacji między Kościołem a światem. Już nie Kościół był drogą człowieka, jak dawniej mówiono, a człowiek był drogą Kościoła. Oznaczało to, że Kościół miał przyjść do człowieka, takiego jakim jest, to Kościół miał rozmawiać z człowiekiem w zrozumiałym dla niego języku. I tym charakteryzował się niezwykle aktywny, pełen podróży i spotkań pontyfikat Jana Pawła II.

Karol Wojtyła urodził się 18 V 1920 roku w Wadowicach. Szybko stracił matkę Emilię (1929) i starszego brata Edmunda (1932). Kiedy kończył szkołę gimnazjalną rozważał studia polonistyczne, fascynował go teatr. W wieku osiemnastu lat wyjechał z ojcem z Wadowic do Krakowa i rozpoczął polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po wybuchu II wojny światowej został oderwa-

ny od studiów i środowiska uniwersyteckiego. Pracował wtedy jako robotnik w kamieniołomach na Zakrówku, a potem w zakładach chemicznych w Borku Fałęckim. W tym czasie zmarła ostatnia najbliższa mu osoba z rodziny, jego ojciec Karol (1941). Nie chciał wracać do pustego mieszkania, przeprowadził się do zaprzyjaźnionej rodziny. Ciężko pracował i rozwijał się wewnętrznie, czytał dzieła św. Jana od Krzyża. Wspierał go w tym Jan Leopold Tyranowski, mystyk, opiekun tzw. kół „Żywego Różańca”. Coraz bardziej upewniał się, że Bóg chce, aby został kapłanem. Wkrótce podjął naukę na tajnych studiach: Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Krakowie oraz Wydziale Teologicznym na UJ. Od tego czasu rozpoczęła się jego droga do Watykanu, gdzie w 1978 roku został wybrany na papieża.

Jan Paweł II był wszechstronnie utalentowany. Z jednej strony intelektualista rozmiłowany w książkach, z drugiej rozpiełała go energia, którą pożytkował w sporcie (grał w piłkę nożną, jeździł na nartach, na łyżwach, pływał). Ukształtował, jako jeden z pierwszych w Polsce, duszpasterstwo akademickie łączone z wyprawami turystycznymi. Sam był doświadczonym podróżnikiem. Wędrówki piesze, górskie, wycieczki rowerowe, spływy kajakowe stanowiły integralną część jego życia. Pojmował taką formę wypoczynku jako prawdziwy kontakt z przyrodą, drugim człowiekiem i Bogiem. Miał nieprzeciętną pamięć do ludzi. Zdolności językowe pomagały mu w podróżach apostołskich i kontaktach z wiernymi. Starał się spotykać z różnymi środowiskami społecznymi, ze zwykłymi ludźmi, politykami, naukowcami, ludźmi kultury, chorymi, mieszkańcami faweli i slumsów. Dar nawiązywania porozumienia z młodzieżą wykorzystywał jako wikariusz, wykładowca akademicki i papież m.in. na Światowych Dniach Młodzieży.

Zamach na jego życie rozpoczął okres cierpienia. Został postrzelony na placu św. Piotra w 1981 roku. Publicznie przebaczył niedoszłemu zabójcy, rozmawiał z nim i zaakceptował jego ułaskawienie. Papież widział w swoim ocaleniu znak od Boga, bowiem dzień zamachu (13 maja) był dniem, w którym Maryja objawiła się trójce dzieci w Fatimie w 1917 roku. W ostatniej, trzeciej tajemnicy przekazanej dzieciom przez Maryję, znajdowała się zapowiedź zamachu na życie „biskupa ubranego na biało”. Papież uznał, że to Matka Boska prowadziła zabójczą kulę i uratowała mu życie. Zawołanie *Totus Tuus* (łac. *Cały Twój*), przyjęte za hasło przewodnie biskupiej posługi, teraz nabrało szczególnego znaczenia. Apelował do wiernych o modlitwę różańcową i pokutę, do której przykładał wielką wagę. Pod koniec życia chorował, ale nie narzekał, choć rozważał możliwość ustąpienia z pełnionej funkcji. Jednak gdy poproszono go, by się oszczędzał, odpowiedział: „Jezus nie zszedł z krzyża, dlaczego miałbym ja?”.

Znane są cudowne ozdrowienia, które działy się za wstawiennictwem Jana Pawła II, nie tylko po jego śmierci, ale również za jego życia. Stąd wyłania

się nam obraz człowieka-mistyka, dla którego siłą życia stanowiła codzienna modlitwa, różaniec i droga krzyżowa. Twierdził, że „Krzyż jest pierwszą literą alfabetu Boga”.

Zmarł 2 kwietnia 2005 roku w Watykanie. O tym charyzmatycznym człowieku zaczęto mówić Jan Paweł II Wielki. Zmienił oblicze Kościoła, przystosował do wymogów i wyzwań świata współczesnego, zarazem nie zmieniając jego tradycji. Dokonał nawrotu papiestwa do korzeni chrześcijaństwa i na nowo określił dialog z innymi religiami. Jego obecność przyczyniła się do przyspieszenia przemian demokratycznych w krajach totalitarnych (szczególnie w krajach byłego bloku wschodniego), w tym do upadku komunizmu. Wywarł wpływ na życie wielu milionów osób. Należał do grona najbardziej znanych osób na świecie, ale przede wszystkim był wielkim autorytetem moralnym dla wierzących i niewierzących.

W piątą rocznicę śmierci papieża Jana Pawła II prezentujemy zestawienie bibliograficzne odzwierciedlające dorobek jego życia. Uwzględniliśmy najważniejsze dzieła zwarte: prace biograficzne; twórczość literacką, której nie zaniedbał pomimo pełnionej służby – z podziałem na literacką, naukową i inną; dokumenty dotyczące nauczania papieskiego – z nich wyodrębniliśmy encykliki, ułożone w kolejności ich ogłoszenia.

## ***I. Prace biograficzne***

1. AUTOBIOGRAFIA / Jan Paweł II; wybrała i ułożyła Justyna Kiliańczyk-Zięba. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2005. – Wyd. 3. – 227 s.  
Bibliogr. s. 198-220.
2. BUDZENIE Kościoła : o misji Papieża Jana Pawła II po dwudziestu latach pontyfikatu / Janusz Królikowski. – Kraków : Wydaw. Księży Sercanów, 2000. – 173 s.
3. CUDA Jana Pawła II / Paweł Zuchniewicz. – Wyd. poszerz. i uaktual. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2006. – 246 s. : il.
4. CUDA Ojca Świętego / Andrea Tornielli. – Warszawa : Edipresse Książki, 2006. – 154 s.
5. CZAS siewu : Karol Józef Wojtyła – Jan Paweł II / Władysław Kluz. – Katowice : Księgarnia Św[iętego] Jacka, 1995. – 271 s.
6. CZŁOWIEK stulecia : życie i czasy papieża Jana Pawła II / Jonathan Kwitny. – Warszawa; Chicago : Fijorr Publishing, 1998. – 699 s. – (Bohaterowie Swoich Narodów)
7. DAR i tajemnica : w pięćdziesiątą rocznicę moich święceń kapłańskich / Jan Paweł II. – Wyd. 2. – Kraków : Wydawnictwo Św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej : Wydawnictwo WAM, 2005. – 102 s. : il.

8. DLATEGO jest święty / Sławomir Oder. – [B.m. : b.w., b.r.]  
Publikacja ukáže się w 2010 roku.
9. DONOS na Wojtyłę : Karol Wojtyła w teczkaeh bezpiecze / Marek Lasota.  
– Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2006. – 348 s. : il.
10. DROGA do Watykanu / Mieczysław Maliński. – Kraków : Wydaw. Lite-  
rackie, 1991. – 229 s.
11. DROGA Jana Pawła II do domu Ojca : w oczekiwaniu na wyniesienie na  
ołtarze. Cz. 1, Wadowice – Rzym / Zenon Ziółkowski. – Warszawa : Ofi-  
cyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, 2006. – 184 s. : il.
12. HABEMUS Papam / Lesław Kula. – Warszawa : „Polonia”, 1992. – 326 s.
13. HISTORIA Karola Wojtyły / Gian Franco Svidercoschi. – Kraków : Wy-  
daw. „M”, 2004. – 189 s. – (Spotkania z... (Kraków))
14. HOBBY Jana Pawła II : góry, narty, kajaki, piłka nożna / Stanisław Sto-  
larczyk. – Białystok : Arax, 1991. – 186 s. : il.
15. JAN Paweł II / Jacek Moskwa. – Warszawa : Świat Książki – Bertels-  
mann Media, 2005. – 479 s. : il. – (Autorytety)
16. JAN Paweł II / [wg pomysłu i pod kier. Catherine i Jacques’a Legrandów.  
– Warszawa : Bellona, 1999. – 160 s. : il. – (Wielcy Ludzie XX Wieku)  
Bibliogr. s. 144.
17. JAN Paweł II / Tad Szulc. – Warszawa : Świat Książki, 1996. – 527 s. : il.  
Bibliogr. 499-[513].
18. JAN Paweł II / Marek Skwarnicki. – Wyd. uzup. – Wrocław : Wydaw.  
Dolnośląskie, 2005. – 166 s. – (A To Polska Właśnie)  
Bibliogr. s. 158.
19. JAN Paweł II : autobiografia pisana sercem / [wybór i oprac.] Saverio  
Gaeta. – Wrocław : Wydaw. św. Antoniego, 2004. – 310 s.
20. JAN Paweł II : człowiek i historia XX wieku / Marc-Eric Gervais. – Wro-  
cław : Oficyna Wydawnicza „Mak”, 1999. – 165 s. : il.  
Bibliogr. s. [166].
21. JAN Paweł II – nadzieja Narodu Polskiego / Jan Śledzianowski. – Kielce :  
„Jedność”, 2002. – 24 s.
22. JAN Paweł II : niezwykle pontyfikat / Mieczysław Maliński. – Kraków :  
„Albatros Dwa”, 2000. – 302 s. : il. – (Polski Papież / Mieczysław Maliń-  
ski; t. 2)
23. JAN Paweł II : papież w samym sercu historii : Apostoł prawdy i wolności  
jako dyplomata i polityk / Jean-Bernard Raimond. – Gniezno : Gaudenti-  
num, 2000. – 256 s.  
Bibliogr.
24. JAN Paweł II : portret prywatny człowieka i papieża / Ray Flynn. – War-  
szawa : Bertelsmann Media, 2005. – 215 s.

25. JAN Paweł II : prorok trzeciego tysiąclecia / Leonardo Valente, Krzysztof Zanussi, Giorgio Cajati. – [B.m.]: Hannah Publishing Ltd., 1998. – 214 s. : il.
26. JAN Paweł II papież nieśmiertelny : biografia i testament / Tad Szulc. – Wyd. 1 popr. i uzup. – Warszawa : Albatros, 2005. – 559 s.  
Bibliogr. s. 532-545.
27. JAN Paweł II – Pielgrzym i Pasterz / Paweł Zuchniewicz, Małgorzata Domosławska, Grzegorz Polak. – Poznań : Podsiedlik-Raniowski i Spółka, 2002. – 191 s.
28. JAN Paweł II – pielgrzym nadziei : jestem z wami / [aut. Waldemar Chrostowski i in.]. – Wyd. 2 rozsz. i uzup. – Warszawa : Reader's Digest, 2005. – 528 s. : il.  
Bibliogr. s. 527.
29. JAN Paweł II poza protokołem / Marek Latasiewicz. – Kraków : Rafael, 2005. – 159 s.  
Bibliogr. s. 157-158.
30. JAN Paweł II : rodowód / Józef Szczyпка. – Warszawa : Pax, 1989. – 415 s. : il.
31. JAN Paweł II Wielki / Czesław Ryszka. – Częstochowa : Edycja Św. Pawła, 2002. – 594 s.  
Literatura s. 592-[595].
32. JAN Paweł Wielki / Mieczysław Maliński. – Kraków : „M”, 2003. – 155 s. – (Jan Paweł II Kolekcja; 7/2003)
33. JAN Paweł II Wielki : 18 V 1920 – 16 X 1978 – 2 IV 2005 / [red. Józef M. Dołęga i in.]. – Olecko : Wydawnictwo Wszechnicy Mazurskiej, 2005. – 604 s. : il. – (Episteme; 50 (2005))  
Bibliogr. część. przy tekstach.
34. JAN Paweł II Wielki : dyplomata i polityk / Marian Wilk, Agnieszka Królkowska-Dyszlewska, Bogusław Miernik; Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi. – Łódź : Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych, 2006. – 428 s. : il.  
Bibliogr. s. 427-[429].
35. JAN Paweł II Wielki : pierwsza pełna biografia / Luigi Accattoli. – Wrocław : Wydawnictwo św. Antoniego, 2006. – 399 s.  
Bibliogr. s. 366-372.
36. JAN Paweł II Wielki : z potrzeby serca / Jan-Jerzy Górny. – Olsztyn : Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Warmińskiej, 2005. – 318 s. : il.
37. JAN Paweł II wielki świadek Chrystusa / teksty zebrali Piotr Ejsmont, Andrzej Boczkowski. – Warszawa : Wydawnictwo Sióstr Loretanek, 2006. – 143 s. : il.

38. JEGO Świątobliwość Jan Paweł II i nieznana historia naszych czasów / Carl Bernstein, Marco Politi. – Warszawa : Amber, 1997. – 441 s. : il. – (Tajemnice Historii)
39. KALENDARIUM życia Karola Wojtyły / oprac. Adam Boniecki. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Kraków : Znak, 2000. – 741 s.  
Bibliogr. prac K. Wojtyły s. 681-707.
40. KAROL Wojtyła : człowiek końca tysiąclecia / Luigi Accattoli. – Wrocław : Wydaw. Św. Antoniego, 1999. – 399 s.  
Bibliogr.
41. KAROL Wojtyła : dorastanie do papieżstwa / Mieczysław Maliński. – Kraków : Albatros Dwa, 1999. – 319 s. : il. – (Polski Papież [t. 1])
42. KAROL Wojtyła : opowieść o świętości / Jan A. Fręś. – Katowice : Videograf II, 1999. – 220 s.  
Bibliogr. s. 219-[221].
43. KAROL Wojtyła : przyjaciel, kardynał, Papież / Gabriel Turowski. – Kraków : Biały Kruk, 2007. – 151 s. : il.  
Bibliogr. G. Turowskiego o K. Wojtyły – Janie Pawle II s. 150.
44. KAROL Wielki : życie i misja Jana Pawła II / Domenico Del Rio. – [Lublin] : Paulistki; [Częstochowa] : Święty Paweł, 2004. – 285 s.
45. KWIATKI Jana Pawła II / wybrał i oprac. Janusz Poniewierski. – Kraków : „Znak”, 2007. – 166 s. : il.  
Bibliogr. s. 163-167.
46. MŁODE lata Papieża : Lolek / Paweł Zuchniewicz. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2005. – 326 s.
47. MŁODZIENECZE lata Karola Wojtyły : wspomnienia / red. Juliusz Kydryński. – Kraków : Oficyna Cracovia, 1990. – 174 s.
48. NASZ Papież : historia życia Karola Wojtyły / Paweł Zuchniewicz. – Kraków : Wydaw. „M”; Warszawa : Edipresse Polska, 2002. – 152 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). – (Księga Świętych)  
Bibliogr. s. 152.
49. OJCIEC wszystkich : życie Jana Pawła II / Garry O'Connor. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2005. – 416 s. : il.  
Bibliogr. s. 397-406.
50. PAPA Wojtyła : pożegnanie / Marco Politi. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2008. – 174 s. : il.
51. PAPIEŻ Jan Paweł II : biografia / Tad Szulc. – Wyd. 2 popr. – Warszawa : Prima, 1999. – 527 s. : il.  
Bibliogr.
52. PAPIEŻ nieznany : nie opisana dotąd historia wieloletniej przyjaźni, która zmieniła stosunki pomiędzy katolikami i Żydami : drogi życia Jana Pawła II



i Jerzego Klugera / Darcy O'Brien. – Warszawa : J. Santorski & Co., 1998. – 430 s. : il.

Bibliogr. s. 429-[431].

53. PAPIEŻ z Fatimy / Renzo Allegri. – Warszawa : Świat Książki, 2008. – 357 s.
54. PASTERZ / Bernard Lecomte. – Kraków : Wydawnictwo Znak, 2006. – 767 s. : il.
55. PONTYFIKAT : 1978-2005 / Janusz Poniewierski. – Wyd. 3. – Kraków : Znak, 2005. – 502 s.
56. PORTRETY Jana Pawła II / Katarzyna Fladeer, Witold Kawecki. – Kraków : Dom Wydawniczy „Rafael”, 2008. – 111 s. : il.
57. POWSTANĘ silnym Boga robotnikiem / wybór i opracowanie Paweł Zuchniewicz. – Radom : POLWEN – Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, 2005. – 189 s. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). – (Jan Paweł II – Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne 2)  
Bibliogr. s. 183-[188].
58. PREZYDENT, papież, premier : oni zmienili świat / John O'Sullivan. – Warszawa : AMF Plus, 2007. – 368 s.
59. PROROK i polityk / Jacek Moskwa. – Warszawa : Świat Książki, 2003. – 422 s.
60. SANTO Subito : tajemnice świętości Jana Pawła II / Andrea Tornielli. – Kraków : Dom Wydawniczy Rafael, 2010. – 272 s.
61. ŚWIADEK nadziei : biografia papieża Jana Pawła II / George Weigel. – Wyd. 2 poszerz., dodr. – Kraków : Znak, 2003. – 1189 s.  
Bibliogr. s. [1137]-1150.
62. ŚWIAT Jana Pawła II / André Frossard. – Kielce : „Jedność”, 1992. – 153 s.
63. TAJEMNICA papieża / Dariusz Tomasz Lebioda. – Wyd. 3 popr. i poszerz. – Bydgoszcz : Świadectwo, 1999. – 238 s.  
Bibliogr.
64. TAJEMNICE Jana Pawła II / Antonio Socci. – Kraków : Dom Wydawniczy Rafael, 2009. – 254 s.
65. TAJEMNICE życia Karola Wojtyły / Dariusz Tomasz Lebioda. – Bydgoszcz : „Somix”, 1991. – 253 s.
66. W BOŻYCH rękach : ostatnie dni Jana Pawła II według oficjalnych dokumentów Watykanu / [red. Tomasz Lubaś, Zbigniew Gawron]. – Częstochowa : Edycja Świętego Pawła, 2006. – 44 s.
67. WIELKI kolega / Halina Kwiatkowska. – Wyd. 2. – Kraków : Kwadrat, 2003. – 159 s.  
Bibliogr.

68. WUJEK Karol : kapłańskie lata Papieża / Paweł Zuchniewicz. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2008. – 277 s. : il.
69. ZACZEŁO się od Wadowic : wspomnienia, wywiady, teksty o Janie Pawle II / Milena Kindziuk. – Kraków : Wydaw. „M”, 2002. – 313 s. : il.
70. ZMIENIŁ oblicze świata / Gian Franco Svidercoschi. – Marki : Michalium, 2005. – 211 s.

## **II. Twórczość**

### **a) literacka**

1. BRAT naszego Boga / Karol Wojtyła. – Wrocław : „Tum”, 2003. – 131 s.
2. HIOB : drama ze Starego Testamentu / Karol Wojtyła. – Wrocław : „Tum”, 2003. – 97 s.  
Przedruk z: Poezje i dramaty, Kraków 1980.
3. KU TOBIE ziemio : Jan Paweł II na Kociewiu / poezja Karola Wojtyły; oprac. i red. Roman Landowski. – Pelplin : „Bernardinum”, 1999. – 119 s. : il. kolor.  
Bibliogr.
4. MIŁOŚĆ mi wszystko wyjaśniła : wiersze i poematy / Karol Wojtyła; wybrał Krzysztof Lisowski. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2005. – 51 s.
5. MISTERIUM słowa : wybór myśli Karola Wojtyły / dokonany przez Wojciecha Wierciocha. – Kraków : WiR Partner, 2002. – 63 s.
6. MYŚLAĆ Ojczyzna / Karol Wojtyła. – Nowa Ruda : „M.B.M.” : „Maria”, [2004]. – [35] s. : il.
7. MYŚLI światła / Karol Wojtyła – Jan Paweł II; wybór, układ i wstęp krytyczny Bogdan Piotrowski. – Kraków : „Rafael”, 2004. – 204 s.
8. NARODZINY wyznawców : [wiersze i fotografie] / Karol Wojtyła, Adam Bujak; scenariusz i red. Leszek Sosnowski. – Kraków : „Biały Kruk”, 1998. – 101 s. : il. – (Poezje Słowem i Światłem Pisane)
9. NIECH zstąpi Duch Twój : poezje Karola Wojtyły / [wybór, wstęp i red. Tadeusz Skoczek]. – Rzeszów : „Press-Rol” : Galicyjska Oficyna Wydawnicza, 1999. – 215 s.
10. OJCZYŻNA / Karol Wojtyła. – Kraków : „Znak”, 1983. – [64] s.
11. PIEŚŃ o Bogu ukrytym : poezje / Karol Wojtyła – Jan Paweł II; [wybór Jerzy Koperski, Teresa Wrodycka]. – Warszawa : „Anagram”, 1999. – 222 s. : il. – (Geniusze Wyobraźni, Geniusze Poezji)
12. PIEŚŃ o Bogu ukrytym : [wiersze i fotografie] / Karol Wojtyła, Adam Bujak; scenariusz i red. Leszek Sosnowski. – Kraków : „Biały Kruk”, 1998. – 99 s. – (Poezje Słowem i Światłem Pisane)

13. POEZJE / Karol Wojtyła. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2005. – 297 s. : il.  
Bibliogr. s. 290-291.
14. POEZJE, dramaty, szkice / Karol Wojtyła. Tryptyk rzymski / Jan Paweł II; [wybór i układ Marek Skwarnicki, Jerzy Turowicz; red. t. Wojciech Bonowicz, Michał Romanek]. – Kraków : „Znak”, 2004. – 594 s.
15. POEZJE i dramaty / Karol Wojtyła; [wybór i układ z upoważnienia aut. Marek Skwarnicki, Jerzy Turowicz; red. filolog. Jan Okoń]. – [Wyd. 3]. – Kraków : „Znak”, 1998. – 469 s.
16. POEZJE wybrane / Karol Wojtyła; wybór i post. Waldemar Smaszcz. – Wyd. 6. – Warszawa : Instytut Wydawniczy Pax, 2007. – 125 s.
17. POEZJE wybrane / Karol Wojtyła; wybór Tadeusz MocarSKI. – [Wyd. 3]. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1991. – 106 s.
18. POEZJE zebrane / Karol Wojtyła. Tryptyk rzymski / Jan Paweł II; [oprac. poezji Marek Skwarnicki]. – Kraków : „Biały Kruk”, 2003. – 309 s. : il. kolor.
19. PROMIENIOWANIE ojcostwa / Karol Wojtyła. – Wrocław : „Tum”, 2002. – 66 s.
20. PRZED sklepem jubilera : medytacja o sakramencie małżeństwa przechodząca chwilami w dramat / Karol Wojtyła. – Wrocław : „Tum”, 2001. – 88 s. : il. kolor.
21. PSAŁTERZ – Księga Słowiańska / Karol Wojtyła. – Kraków : „Cracovia”, 1996. – 71 s.
22. RENESANSOWY psalterz : (księga słowiańska) : [wiersze i fotografie] / Karol Wojtyła, Adam Bujak; wiersze oprac. z upoważnienia aut. Marek Skwarnicki; scenariusz i red. Leszek Sosnowski. – Kraków : „Biały Kruk”, 1999. – 117 s. – (Poezje Słowem i Światłem Pisane)
23. SOBÓTKOM się kłaniaj... : wybór poezji / Karol Wojtyła; [wybór Tadeusz Skoczek]. – Wyd. 2 przejrane i rozsz. – Kraków : Wydawnictwo Plus, 2005. – 231 s. : il. – (Obrazy Nieskończoności)
24. SONENTY; Magnificat / Karol Wojtyła. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1995. – 58 s. : il.
25. SPOTKANIE z poezją Karola Wojtyły : miłość mi wszystko wyjaśniła / wybór Krzysztof Lisowski. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 51 s.
26. STANISŁAW / Karol Wojtyła. – Lublin : Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1987. – 27 s. : il.
27. TRYPTYK rzymski : medytacje / Jan Paweł II. – Kraków : Wydaw. Św[iętego] Stanisława BM [Biskupa Męczennika] Archidiecezji Krakowskiej, 2003. – 38 s. + 1 dysk optyczny (CD-ROM)

28. TRZY poematy / Karol Wojtyła. – Lublin : Wydaw. Kurii Biskupiej, 1983. – 70 s. : il.
29. UKRYTY blask / Karol Wojtyła; wybór i posł. Jan Sochoń. – Warszawa : Wydaw. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2003. – 180 s. : il. kolor.
30. WOKÓŁ „Tryptyku rzymskiego” Jana Pawła II / red. Alfred Marek Wierzbicki; Instytut Jana Pawła II KUL. – Lublin : Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2003. – 269 s. – (Biblioteka „Ethosu”; 7)  
Zawiera również: Tryptyk rzymski / Jan Paweł II.

## **b) naukowa**

1. CZŁOWIEK w polu odpowiedzialności / Karol Wojtyła; Instytut Jana Pawła II KUL [Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego]. – Rzym; Lublin : nakł. Instytutu Jana Pawła II KUL : Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu Fundacji Jana Pawła II, 1991. – 89 s.
2. MIŁOŚĆ i odpowiedzialność / Karol Wojtyła; red. Tadeusz Styczeń [i in.]. – Lublin : TN KUL, 2001. – 255 s. – (Człowiek i moralność / Karol Wojtyła), (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; 111)
3. OSOBA a miłość / Karol Wojtyła. – Lublin : „Daimonion”, 1991. – 105 s. – (Wszechnica Myśli Etycznej)  
Na podst. wyd. : Miłość i odpowiedzialność. T. 1, 1986.
4. OSOBA i czyn / Karol Wojtyła. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Kraków : Polskie Towarzystwo Teologiczne, 1985. – 367 s.
5. ŚWIĘTEGO Jana od Krzyża nauka o wierze / Karol Wojtyła; red. Tadeusz Styczeń [i in.]. – Lublin : TN KUL, 2000. – 263 s. – (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; 200), (Człowiek i moralność / Karol Wojtyła; 5)  
Bibliogr.
6. WYKŁADY lubelskie / Karol Wojtyła; red. Tadeusz Styczeń [i in.]. – Wyd. 2 popr. – Lublin : Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2006. – 289 s. – (Człowiek i moralność / Karol Wojtyła; 3), (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; 302)
7. ZAGADNIENIE podmiotu moralności / Karol Wojtyła; red. Tadeusz Styczeń [i in.]. – Lublin : TN KUL, 2001. – 251 s. – (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; 119), (Człowiek i moralność / Karol Wojtyła; 2)  
Bibliogr.

8. ZAGADNIENIE wiary w dziełach św[iętego] Jana od Krzyża : rozprawa doktorska / Karol Wojtyła. – Kraków : Wydaw. OO. [Ojców] Karmelitów Bosych, 1990. – 278 s. – (Jubileusz Czterechsetlecia Śmierci Św. Jana od Krzyża 1591-1991; 1)  
Bibliogr. s. 273-276.

**c) inna**

1. „ABY Chrystus się nami posługiwał” / Karol Wojtyła; wybór i układ Józefa Hannelowa. – Wyd. 2. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2009. – 517 s.  
Bibliogr. tekstów K. Wojtyły publikowanych w Tygodniku Powszechnym i mies. Znak s. 507-513.
2. ELEMENTARZ etyczny / Karol Wojtyła. – Lublin : TN KUL, 1999. – 101 s. – (Prace Wydziału Filozoficznego / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; 78)
3. KAZANIA : 1962-1978 / Karol Wojtyła; [wybór, układ, przedm. Andrzej Bardecki]. – Kraków : „Znak”, 1979. – 527 s. : il.
4. KAZANIA i przemówienia Kardynała Karola Wojtyły o kapłaństwie : [1963-1978] / zebrał i oprac. Jan Dyduch. Z ludzi wzięty / [J. Dyduch]. – Kraków : Oficyna Wydawnicza Papieskiej Akademii Teologicznej : „Czuwajmy”, 1995. – 258 s.
5. „NIE lękajcie się!” : rozmowy z Janem Pawłem II / André Frossard. – Wyd. 2. – Kraków : Znak, 2005. – 345 s.
6. PAMIĘĆ i tożsamość : rozmowy na przełomie tysiącleci / Jan Paweł II. – Kraków : „Znak”, 2005. – 173 s.
7. PRZEKROCZYĆ próg nadziei / Jan Paweł II odpowiada na pytania Vittoria Messorię; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Instytut Jana Pawła II. – Wyd. 3. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2005. – 179 s.
8. REWOLUCJA ducha : doktryna społeczna Kościoła widziana oczyma kard. Karola Wojtyły : nieznanany wywiad-rzeka przeprowadzony w roku 1978 tuż przed historycznym konklawe / [wywiad przeprowadził] Vittorio Possenti. – Warszawa ; Centrum Myśli Jana Pawła II Instytucja Kultury m. st. Warszawy : Stowarzyszenie Kulturalne „Frona”, 2007. – 163 s.
9. ROZWAŻANIA o istocie człowieka / Karol Wojtyła. – Wyd. 2. – Kraków : Wydaw. WAM, 2003. – 128 s.  
Konferencje głoszone w Kościele św. Floriana w Krakowie od 1949 r. w ramach duszpasterstwa akademickiego.

10. TEKSTY poznańskie / Karol Wojtyła; wybrał i wstępem opatrzył Marek Jędraszewski. – [Wyd. 2 pozsz.]. – Poznań : Księgarnia Św[iętego] Wojciecha, 1997. – 298 s.  
Bibliogr. s. 289-291.
11. ZNAK, któremu sprzeciwić się będą / Karol Wojtyła; fot. Adam Bujak. – Wyd. albumowe 1. – Kraków : Biały Kruk, 2005. – 205 s.

### **III. Nauczanie papieskie**

#### **a) encykliki** (w kolejności ogłoszenia)

1. REDEMPTOR hominis : encyklika Ojca Świętego Jana Pawła II, w której u początku swej papieskiej posługi zwraca się do czcigodnych braci w biskupstwie, do kapłanów, do rodzin zakonnych, do drogich synów i córek Kościoła oraz do wszystkich ludzi dobrej woli. – Poznań : „Pallottinum”, 1979. – 63 s.
2. ENCYKLIKA Ojca Świętego Jana Pawła II – o Bożym Miłosierdziu „Dives in misericordia” : tekst i komentarz / [red. Stanisław Grzybek, Marian Jaworski]. – Kraków : Polskie Towarzystwo Teologiczne, 1981. – 199 s.
3. ENCYKLIKA Ojca Świętego Jana Pawła II o pracy ludzkiej – Laborem exercens, w której zwraca się do czcigodnych braci w biskupstwie, do kapłanów, do rodzin zakonnych, do drogich synów i córek Kościoła oraz do wszystkich ludzi dobrej woli. – Poznań : „Pallottinum” na zlec. Konferencji Episkopatu Polski, 1981. – 63 s.
4. ENCYKLIKA Slavorum apostoli Ojca Świętego Jana Pawła II skierowana do biskupów i kapłanów, do rodzin zakonnych, do wszystkich wierzących chrześcijan w tysięczną rocznicę dzieła ewangelizacji świętych Cyryla i Metodego. – [Poznań] : „Pallottinum”, 1985. – 28 s.
5. ENCYKLIKA Dominum et vivificantem Ojca Świętego Jana Pawła II o Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata. – [B.m. : b.w., 1986]. – 139 s.
6. ENCYKLIKA Redemptoris Mater Ojca Świętego Jana Pawła II O błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu pielgrzymującego Kościoła. – [Warszawa : Kuria Metropolitalna Warszawska, 1988]. – 108 s.
7. ENCYKLIKA Sollicitudo rei socialis Ojca Świętego Jana Pawła II skierowana do biskupów, kapłanów, rodzin zakonnych, synów i córek Kościoła oraz wszystkich ludzi dobrej woli z okazji dwudziestej rocznicy ogłoszenia Populorum progressio / komentarz napisał Józef Majka. – Wrocław : Wydaw. Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, 1988. – 144 s.
8. ENCYKLIKA „Redemptoris missio” Ojca Świętego Jana Pawła II O stałej aktualności posłania misyjnego. – [Poznań] : „Pallottinum”, [1991]. – 143 s.

9. ENCYKLIKA Centesimus annus Jana Pawła II do czcigodnych braci w episkopacie, do kapłanów i rodzin zakonnych, do wiernych Kościoła Katolickiego i wszystkich ludzi dobrej woli w setną rocznicę encykliki *Reverum novarum*. – Katowice : Kuria Diecezjalna, 1991. – 115 s.
10. ENCYKLIKA *Veritatis splendor* Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła. – Wrocław : „Tum”, 1993. – 181 s.
11. ENCYKLIKA *Evangelium Vitae* Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów, do kapłanów i diakonów, do zakonników i zakonnice, do katolików świeckich oraz do wszystkich ludzi dobrej woli o wartościach i nienaruszalności życia ludzkiego. – [Poznań] : „Pallottinum”, 1995. – 198 s.
12. ENCYKLIKA *Ut unum sint* Ojca Świętego Jana Pawła II o działalności ekumenicznej. – Kraków : Wydaw. Św[iętego] Stanisława BM [Biskupa Męczennika] Archidiecezji Krakowskiej, 1995. – 115 s.
13. ENCYKLIKA *Fides et ratio* Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów Kościoła katolickiego O relacjach między wiarą a rozumem. – Tarnów : „Bilos”, [1999]. – 163 s.
14. ENCYKLIKA *Ecclesia de Eucharistia* do biskupów, do kapłanów i diakonów, do zakonników i zakonnice, do katolików świeckich oraz do wszystkich ludzi dobrej woli o Eucharystii w życiu Kościoła / Ojciec Święty Jan Paweł II. – Kraków : „M”; Warszawa : KAI [Katolicka Agencja Informacyjna], 2003. – 87 s.

## **b) inne**

1. BYĆ człowiekiem sumienia / Jan Paweł II; wybór i oprac. Krzysztof Gryz. – Kraków : „M”, 1998. – 351 s.
2. CIERPIENIE ma tysiąc twarzy : Jan Paweł II i chorzy / oprac. Zdzisław Ryn. – Kraków : „Znak”, 1988. – 390 s.  
Bibliogr. s. 10-13.
3. CO JAN Paweł [!] II mówi o zjednoczeniu Europy / [układ i oprac. Piotr Dyrda]. – Kraków : „M”, 2003. – 389 s.
4. EWANGELIA cierpienia : wybór homilii, przemówień i dokumentów / Jan Paweł II; [red. t. Janusz Poniewierski]. – Kraków : „Znak”, 1997. – 330 s.
5. JAN Paweł II naucza, jak żyć / wybór i koment. Richard Balkin, Nick Bakalar. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydawnictwo Amber, 2005. – 191 s.  
Bibliogr. pol. s. 189-[192].
6. LEKSYKON wypowiedzi Jana Pawła II do Polaków / pod red. Zdzisława Wietrzaka. – Wyd. 1, uzup. – Kraków : Wydawnictwo WAM, 2006. – 488 s.

Na podst.: Jan Paweł II do Kościoła w Polsce : 20 lat papieskiego nauczania, Wydawnictwo WAM, Kraków 1998.

7. MĘŻCZYZNĄ i niewiastą stworzył ich : sakrament / Jan Paweł II. O Jana Pawła II teologii ciała / pod red. Tadeusza Stycznia; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Instytut Jana Pawła II. – Lublin : Red. Wydawnictw KUL, 1998. – 383 s. – (Jan Paweł II Naucza; t. 4)
8. NAUKA społeczna Jana Pawła II : Kościół wobec wyzwań współczesności / Mieczysław Poborski. – Kielce : Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, 1993. – 230 s.  
Bibliogr. s. 227-230.
9. NIE wiecie jak jesteście piękni : papieski słownik młodości / [wybór i oprac. Małgorzata Rogalska]. – Kraków : eSPe, 2005. – 155 s.
10. PODRĘCZNIK pokolenia JP2 : ojcowskie słowo do młodych świata, Polski i Lednicy / [red. Hanna Koźmińska]. – Poznań : Duszpasterstwo Akademickie Dominikanów, 2008. – 868 s. + 1 dysk optyczny (DVD)
11. ŚWIĘTYMI bądźcie : orędzia Ojca Świętego Jana Pawła II na Światowe Dni Młodzieży / oprac. Henryk Tomasik; [red. t. Karolina Jadczyk]. – Częstochowa : Kuria Metropolitalna : Tygodnik Katolicki „Niedziela”, 2002. – 255 s. – (Biblioteka „Niedzieli”; t. 137)

Andrzej Dudziak

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

## UNIA EUROPEJSKA PO TRAKTACIE LIZBOŃSKIM

W październiku 2004 roku w Rzymie został podpisany Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy. W czasie referendum we Francji i Holandii nie zyskał on jednak niezbędnego społecznego poparcia. W takiej sytuacji podjęto prace nad nowym traktatem. Treść tego dokumentu szefowie państw i rządów europejskich uzgodnili na szczycie w Lizbonie w październiku 2007 roku. Ostateczna jego wersja zyskała akceptację przywódców w dniu 13 grudnia 2007 roku. W takim kształcie, jako traktat reformujący Unię Europejską (powszechnie



nazywany traktatem lizbońskim 2007) był przekazany do ratyfikacji przez 27 państw członkowskich Unii Europejskiej.

Z wyjątkiem Irlandii traktat został zaaprobowany poprzez głosowanie w krajowych parlamentach. Szczególnie dużo zastrzeżeń wzbudzał on w Czechach, Niemczech, Irlandii i Polsce. Irlandia przyjęła dokument dopiero w drugim referendum, które odbyło się w październiku 2009 roku (pierwsze – w czerwcu 2008 roku). Traktat reformujący Unię Europejską zaczął obowiązywać 1 grudnia 2009 roku, a w Polsce wszedł w życie w momencie ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, czyli 2 grudnia 2009 roku.

W znacznym stopniu jest to dokument zbliżony do odrzuconej Konstytucji dla Europy z 2004 roku. W traktacie zrezygnowano jednak z hymnu i flagi. W myśl przyjętej umowy Unii Europejskiej nadano jednolitą strukturę, zyskała osobowość prawną (czyli jest podmiotem prawa międzynarodowego). Najważniejsze zmiany to: zmniejszenie liczby komisarzy do 18 (było 27); sposób podejmowania decyzji – od 2014 roku będą podejmowane na zasadzie tzw. podwójnej większości (55% liczby państw przy co najmniej 65% liczby ludności z całej Unii); Parlament Europejski będzie miał 750 posłów (wcześniej 785); inicjatywa ustawodawcza członków Unii wymagać będzie zebrania 1 miliona głosów; zachowanie prawa z Joaniny (czyli możliwość blokowania decyzji przez grupę państw); przyznanie Polsce stałego rzecznika generalnego w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości); wprowadzenie stanowiska przewodniczącego Rady Europejskiej (nazywanego prezydentem); wprowadzenie stanowiska wysokiego przedstawiciela Unii do spraw polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (nazywanego ministrem spraw zagranicznych); wprowadzenie Karty Praw Podstawowych i przyjęcie „Solidarności Energetycznej”. Szczególne warunki wywalczyła sobie Irlandia (m.in. stanowisko 1 komisarza). Władzę w Unii będą sprawować: Parlament Europejski, Komisja Europejska i Rada Europejska.

Traktat reformujący UE jest uważany za dokument zbyt obszerny (prawie 300 stron) i nieczytelny. Zastrzeżenia krytyków Unii budzi zmuszenie Irlandii do ponownego głosowania, ustanowienie wysokich stanowisk tzw. prezydenta i ministra spraw zagranicznych UE, co wraz z podmiotowością prawną stanowi, w ich interpretacji, załączek nowego europejskiego państwa związkowego.

Dotychczasowa polityka państw UE może budzić racjonalne obawy. W trudnych, kryzysowych warunkach praktyka gospodarcza (pomoc rządów dla banków i krajowego przemysłu motoryzacyjnego) była sprzeczna z przyjętymi przez Unię zasadami. Podobnie jak działania w zakresie zabezpieczenia surowcowego (budowa Gazociągu Północnego), które naruszają interesy państw tranzytowych i burzą unijną solidarność. Wobec takich faktów trudno nie zadać sobie pytania, w jakim stopniu współczesna Unia Europejska realizuje koncep-

cje ojców-założycieli: Roberta Schumana, Edwarda Adenauera, Jeana Monneta i Alcide de Gaspariego.

Prezentowane zestawienie bibliograficzne przybliży treść traktatu lizbońskiego i ukazuje jak będą zmieniać się Europa i instytucje UE pod rządami traktatu. Zawiera ono wybór pozycji zwartych i artykułów, które ukazały się od początku 2007 roku. Całość materiału podzielono na cztery części. Pierwsza z nich gromadzi prace o treści traktatu. Kolejna część zawiera rozważania i poglądy na temat omawianej umowy. W dalszych działach znajdziemy prace o przebiegu i okolicznościach ratyfikacji dokumentu w Czechach, Irlandii, Niemczech i Polsce oraz oceny Unii Europejskiej w świetle dokonanych i możliwości rozwoju w dobie szybkich światowych przemian.

„Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r.” znajduje się w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej C 306 z 17 grudnia 2007 r. Jest dostępny na stronie internetowej <http://eur-lex.europa.eu>.

## ***I. Traktat lizboński 2007 – postanowienia***

### **a. Pozycje zwarte**

1. ANTROPOLOGIA władzy : między Traktatem Lizbońskim a kryzysem / Jadwiga Staniszkis. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2009. – 230 s. : il.
2. POLSKA wobec Traktatu Reformującego Unię Europejską / pod red. Macieja Brachowicza; [aut. Magdalena Baczyńska i in.]. – Kraków : Klub Jagielloński. Jagiellońskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe, 2008. – 108 s. : il. – (Raport Klubu Jagiellońskiego 1)  
Bibliogr. s. 97-101.
3. PRZEWODNIK po Traktacie z Lizbony : traktaty stanowiące Unię Europejską : stan obecny oraz teksty skonsolidowane w brzmieniu Traktatu z Lizbony / Jan Barcz. – Warszawa : Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, 2008. – 677 s.
4. SYSTEM instytucji Unii Europejskiej z uwzględnieniem postanowień Traktatu Lizbońskiego : pytania, testy, kazusy, tablice / Ewelina Cała-Wacinkiewicz. – Warszawa : Wydawnictwo C.H. Beck, 2009. – 193 s. : il. – (Repetytoria C.H. Beck)  
Bibliogr. s. XIII-XIV.
5. TRAKTAT reformujący Unię Europejską – aspekty prawne i polityczne / Roman Kwiecień; [Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu]. – Zamość : Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego, 2007. – 28 s. : il.  
Wykład inauguracyjny.

6. TRAKTAT z Lizbony : główne reformy ustrojowe Unii Europejskiej / aut. Jan Barcz i in.; red. nauk. Jan Barcz; Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. Departament Dokumentacji Europejskiej i Publikacji, Niezależny Instytut Prawa Międzynarodowego i Europejskiego (NIPMiE). – Warszawa : Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, 2008. – 299 s.
7. TRAKTAT z Lizbony : ujednolicone teksty Aktów Podstawowych Unii Europejskiej / wybór i wpraw. Rafał Bujalski, Piotr Błędzki. – Warszawa; Kraków : Wolters Kluwer Polska, 2008. – 824 s. – (Przepisy z Wprowadzeniem)

Stan prawny na 1 czerwca 2008 r.

#### b. Artykuły

1. ABC Lizbony, czyli wszystko, co chcesz wiedzieć o traktacie / Dominika Pszczółkowska. – Korespondencja z Brukseli // *Gaz. Wybor.* – 2008, nr 78, s. 5
2. CO NOWEGO wnosi Traktat z Lizbony? : analiza prawno-polityczna : wnioski dla Polski / Agnieszka Rozpędowska // *Prz. Europejski.* – 2008, nr 1, s. 175-185
3. CORAZ bliżej do Euro-Sojuza : dyplomatyczno-traktatowe wieści z UE / Tomasz Mysiek // *Najwyższy Czas!*. – 2007, nr 38, s. XXI-XXII
4. DYSKRETNY powrót unijnej konstytucji / Marcin Masny // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2007, nr 177, s. A8
5. KARTA bzdur podstawowych : szczytne intencje mogą pograżyć Europę w prawnym chaosie / Dominika Ćosić. – Korespondencja z Brukseli // *Wprost.* – 2007, nr 50, s. 96-97
6. KARTA Praw Podstawowych – polskie obiekcje / Anna Wyrozumska // *Spr. Międzynar.* – 2007, nr 4, s. 59-88
7. KOMPETENCJE państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa po reformie dokonanej Traktatem Lizbońskim / Filip Tereszkievicz // *Administracja.* – 2008, nr 2, s. 184-212
8. NIKT więcej by nie uzyskał / Konrad Szymański; rozm. przepr. Mariusz Bober // *Nasz Dziennik (Wyd. 2)*. – 2007, nr 253, s. 8
9. NOWA nazwa, stara treść : traktat lizboński jest w rzeczywistości nową konstytucją UE? / Jens-Peter Bonde // *Nasz Dziennik (Wyd. 3)*. – 2007, nr 287, s. 16-19
10. NOWA Unia będzie państwem / Witold Tomczak // *Najwyższy Czas!*. – 2007, nr 50, s. XXIII
11. PRZESTRZEŃ wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości / Agnieszka Grzelak // *Spr. Międzynar.* – 2007, nr 4, s. 122-140

12. PUŁAPKI traktatu lizbońskiego / Michał Szuldrzyński // Rzeczpospolita (W3). – 2008, nr 68, s. A14-A15
13. REFORMA Unii Europejskiej w traktacie lizbońskim / Aleksandra Kreczmańska // Polski Prz. Dyplomatyczny. – 2008, nr 6, s. 105-138
14. RYNEK wewnętrzny i polityki Unii Europejskiej / Artur Nowak-Far // Spr. Międzynar. – 2007, nr 4, s. 89-104
15. SPRAWOZDANIE z międzynarodowej konferencji naukowej „Konstytucja europejska a konstytucje narodowe” (21-24 października 2007 r., Kraków) / Grzegorz Kościelniak // Prz. Sejmowy. – 2008, nr 1, s. 234-238
16. SUKCES na wyrost : na szczycie Unii Europejskiej w Lizbonie Polsce udało się wywalczyć maksimum z minimum / Dominika Ćosić. – Korespondencja z Brukseli // Wprost. – 2007, nr 43, s. 102-103
17. SYSTEM przewodnictwa w Unii Europejskiej w świetle Traktatu z Lizbony : wnioski dla prezydencji Polski w UE / Katarzyna Smyk // Myśl Ekonomiczna i Prawna. – 2008, [nr] 3, s. 7-27
18. TRAKTAT lizboński a przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości / Piotr Rakowski // Wspólnoty Europejskie. – 2008, nr 1, s. 48-53
19. TRAKTAT lizboński – dogmat naszych mędrków / Bronisław Wildstein // Rzeczpospolita (W3). – 2008, nr 62, s. A15
20. TRAKTAT lizboński: początek nowego otwarcia? / Leszek Jesień // Polski Prz. Dyplomatyczny. – 2007, nr 6, s. 5-8
21. TRAKTAT lizboński – superpaństwo i triumf europejskiej neolewicy / Mieczysław Ryba // Nasz Dziennik (Wyd. 3). – 2008, nr 81, s. 13-14
22. TRAKTAT, pożyteczne monstrum / Timothy Garton Ash // Gaz. Wybor. – 2007, nr 293, s. 16
23. TRAKTAT reformujący Unię Europejską / Magdalena Trzpił // Bezpieczeństwo Narodowe. – 2008, nr 1/2, s. 216-230
24. TRAKTAT to dokument rewolucyjny : znajduje jednolitość w różnorodności / Jadwiga Staniszkis // Dziennik (Wyd. 2). – 2008, nr 86, s. 17
25. TRAKTAT to nie lewy towar / Roman Kuźniar; rozm. przepr. Piotr Najsztab // Przekrój. – 2008, nr 26, s. 44-45
26. TRAKTAT to upadek europejskiej myśli prawniczej / Piotr Łukasz Andrzejewski; rozm. przepr. Mariusz Bober // Nasz Dziennik (Wyd. 2). – 2007, nr 300, s. 32-33

27. TRAKTAT z Lizbony a wspólna polityka handlowa Unii Europejskiej / Sebastian Barkowski // *Wspólnoty Europejskie*. – 2008, nr 2, s. 6-11
28. U PROGU wielkiej odpowiedzialności / Artur Śliwiński // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 292, s. 10-11
29. UNIOKONSTYTUCJA socjalizmu : znamy już projekt nowej konstytucji UE / Dariusz Kos // *Najwyższy Czas!*. – 2007, nr 42, s. XXXV-XXXVI
30. WIRTUALNA obecność – realne obsesje : traktat lizboński i Polska w Europie / Roman Graczyk // *Tyg. Powsz.* – 2008, nr 12, s. 15
31. WSPÓLNA Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa / Krzysztof Miszczak // *Spr. Międzynar.* – 2007, nr 4, s. 105-121
32. ZASADNICZE zmiany instytucjonalne / Jan Barcz // *Spr. Międzynar.* – 2007, nr 4, s. 7-44

## ***II. Traktat – rozważania i konsekwencje***

1. ANKIETA myśl.pl : Traktat Reformujący UE: referendum albo śmierć / Radosław Sikorski, Stanisław Michalkiewicz, Tadeusz Iwiński, Marek Sarjusz-Wolski, Sylwester Chruszcz // *Myśl.pl*. – 2008, nr 9, s. 4-14
2. ARCYKAPŁANI i cała reszta / Krzysztof M. Mazur // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 14, s. XVI-XVII
3. CZAS na wielką reformę Unii Europejskiej / Jędrzej Bielecki // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 216, s. A2
4. DAJMY wreszcie Unii coś od siebie : Traktat Lizboński da Unii prawdziwą siłę na arenie międzynarodowej. Postarajmy się z tego naprawę skorzystać / Roman Kuźniar // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 221, s. A13
5. DEFICYT demokracji / Jens-Peter Bonde; rozm. przepr. Marek Wojciechowski // *Myśl.pl*. – 2008, nr 9, s. 15-16
6. DWADZIEŚCIA siedem piesków na unijnej smyczy : przyjęcie traktatu lizbońskiego byłoby dalszym krokiem w przekształcaniu UE w jedno państwo kosztem narodowych demokracji / Anthony Coughlan // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 58, s. 1, 6-8
7. EUROPA dobrze wybrała / Tomasz Wróblewski // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 274, s. A14
8. EUROPEŃ ogarnia pośmiertny bezwład / Jürgen Habermas // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 227, dod. Europa nr 38, s. 2-4
9. GIGANTYCZNA manipulacja / Anna Rażny // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 62, s. 11-12

10. JAK Lizbona wyjdzie w praniu : dziesięć dni prawdopodobnego kryzysu gazowego / Jacek Pawlicki // *Gaz. Wybor.* – 2009, nr 293, s. 15
11. KLUCZOWE decyzje podejmą za zamkniętymi drzwiami / Anthony Coughlan; rozm. przepr. Anna Wiejak // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 62, s. 8
12. KOLEJNE kroki do eurokołchozu / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 49, s. XXVI-XXVIII
13. KONIEC unijnych wizjonerów : niech żyją administratorzy / Zdzisław Najder // *Dziennik Gaz. Prawna.* – 2009, nr 233, s. A12
14. KRYZYS gospodarki, kryzys władzy – przypadek Unii Europejskiej / Jadwiga Staniszkis // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 185, dod. Europa nr 32, s. 12-14
15. OBIETNICA królowej / Marek Ostrowski. – Korespondencja z Brukseli // *Polityka.* – 2009, nr 44, s. 82-84
16. SŁABY prezydent, słaba Unia / Jean Quatremer; rozm. przepr. Jędrzej Bielecki // *Dziennik Gaz. Prawna.* – 2009, nr 225, s. A8
17. STANISZKIS: koniec prostego podziału na prawicę i lewicę / Jadwiga Staniszkis; rozm. przepr. Maciej Walaszczyk // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 134, s. 9
18. SZANSA na ocalenie Europy / Jadwiga Staniszkis // *Dziennik Gaz. Prawna.* – 2009, nr 195, s. A14
19. TRAKTAT lizboński – dzieło spiskowców / Janusz Korwin-Mikke // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 23, s. XVI-XVII
20. TRAKTAT lizboński należy odrzucić / Piotr Łukasz Andrzejewski; rozm. przepr. Wojciech Wybranowski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 63, s. 4
21. TRAKTAT prowadzi do samozniszczenia UE / Marian Piłka // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 77, s. 4
22. TRAKTAT Lizboński – przemianowana eurokonstytucja / Maciej Giertych // *Polityka Narodowa.* – 2008, nr 4, s. 194-197
23. „TRAKTAT z Lizbony – aspekty prawne i polityczne. Wyzwania dla Polski” : (konferencja naukowa, Warszawa, 13 XII 2007) / Anna Pudło // *Państwo i Prawo.* – 2008, z. 7, s. 117-119
24. TRZEBA przekroczyć Rubikon : bój o Traktat lizboński / Alfred Gusenbauer; rozm. przepr. Michael Frank // *Forum.* – 2008, nr 29, s. 10
25. UNIA z bliska / Urszula Krupa; rozm. przepr. Ireneusz Skubiś // *Niedziela* (A). – 2009, nr 20, s. 24-26
26. TRAKTAT przepychany na siłę / Miroslaw Piotrowski; rozm. przepr. Adam Kruczek // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 68, s. 6

27. W OBECNYM kształcie Unia Europejska długo nie przetrwa / Hugo Robinson; rozm. przepr. Piotr Zychowicz // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2008, nr 105, s. A16-A17
28. WESOŁY autobus : Unia i jej konstytucja // *Forum*. – 2009, nr 40, s. 5
29. WSZYSTKIE kłamstwa na temat Lizbony / Jan Maria Rokita // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 252, s. A11
30. ZA KOTARĄ / Konrad Szymański // *Nowe Państwo*. – 2008, nr 1, s. 9-10
31. ZMARTWYCHWSTANIE europejskiej „konstytucji” / Bernard Cassen // *Le Monde Diplomatique (Ed. polska)*. – 2007, nr 12, s. 3
32. ZMĘCZONA Europa bardzo łatwo wyrzekła się silnego przywództwa : traktat lizboński / Aleksander Smolar // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 231, s. A14

### **III. Proces ratyfikacji traktatu**

#### **– Czechy**

1. AWANTURA na Hradczanach / Vaclav Klaus, Hans-Gert Pöttering, Martin Schulz, Daniel Cohn-Bendit, Brian Crowley, Francis Wurtz, Hanne Dahl, Irena Belohorská // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2008, nr 288, s. A16
2. BURZA wokół Vaclava Klause : presja w sprawie traktatu UE / Piotr Zychowicz // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2008, nr 289, s. A12
3. BUTNI emisariusze Brukseli : UE – Czechy / Olgiert Domino // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 51/52, s. XXIX-XXXI  
Fragmenty stenogramu rozmów prezydenta Czech z delegacją Parlamentu Europejskiego.
4. CZESI: Jak uchronić się przed traktatem : parlament w Pradze rozpoczął procedurę ratyfikacji traktatu z Lizbony / Anna Wiejak // *Nasz Dziennik (Wyd. 2)*. – 2009, nr 41, s. 8
5. CZY traktat lizboński jest pewny? / Ireneusz T. Lisiak // *Myśl Polska*. – 2009, nr 43, s. 10
6. PROTESTUJĘ przeciwko fatalnemu ograniczeniu suwerenności Czech / Václav Klaus; rozm. przepr. Petr Simunek // *Nasz Dziennik (Wyd. 2)*. – 2009, nr 3, s. 5
7. PRZYSZŁOŚĆ Europy w rękach Czechów / Jan Maria Jackowski // *Nasz Dziennik (Wyd. 2)*. – 2009, nr 246, s. 11-12
8. RACJA Szymka z Budziejowic / Marian Miszalski // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 51/52, s. XXI-XXII
9. RACZEJ biznes – ale przy wzajemnym szacunku / Václav Klaus; rozm. przepr. Alexandr Kuranov // *Myśl Polska*. – 2009, nr 31/32, s. 19

10. UNIJNA stypa w Pradze / Mieczysław Ryba // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 261, s. 12

## – Irlandia

### **A. Referendum pierwsze – czerwiec 2008**

1. CIEŃ nad Zieloną wyspą : irlandzkie nie // *Forum*. – 2008, nr 25, s. 6-8
2. DEZINFORMACYJNA kampania w Irlandii / Anna Wiejak // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 133, s. 1, 6
3. DZIĘKI Bogu za Irlandię / Waldemar Hass // *Mysł.pl*. – 2008, nr 11, s. 63-64
4. GRA o Lizbonę / Tomasz Wybrański. – Korespondencja z Dublina // *Przegląd*. – 2008, nr 24, s. 31-33
5. IRLANDIA: nie to nie / Marek Orzechowski. – Korespondencja z Brukseli // *Przekrój*. – 2008, nr 26, s. 24-26
6. IRLANDCZYCY uratowali Europę / Zdzisław Krasnodębski // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 138, s. A10  
Wyniki referendum w sprawie traktatu lizbońskiego.
7. KLĘSKA euromandarynów / Jarosław Giziński // *Newsweek Polska*. – 2008, nr 25, s. 36-38
8. KLĘSKA zwolenników Lizbony / Tomasz Wybranowski. – Korespondencja z Dublina // *Przegląd*. – 2008, nr 25, s. 24-25
9. KOŚCIÓŁ popiera traktat / Jędrzej Bielecki // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 134, s. 12
10. NEGATYWNY wynik irlandzkiego referendum w sprawie ratyfikacji traktatu lizbońskiego – przyczyny i konsekwencje / Rafał Riedel // *Wspólnota Europejskie*. – 2008, nr 6, s. 6-12
11. PO IRLANDZKIM „nie” / Antonio Missiroli // *Polski Prz. Dyplomatyczny*. – 2008, nr 4, s. 65-68
12. PYTANIA podstawowe / Leszek Jesień // *Polski Prz. Dyplomatyczny*. – 2008, nr 4, s. 60-64
13. SARYUSZ-WOLSKI: Trzeba głosować jeszcze raz / Jacek Saryusz-Wolski; rozm. przepr. Jędrzej Bielecki // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 138, s. 3
14. STRACHY na Irlandczyków / Mariusz Muszyński, Krzysztof Rak // *Wprost*. – 2008, nr 26, s. 90-91
15. TRAKTAT UE to „zamach stanu” / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 31/32, s. XXV-XXVI



16. UNIE można zmienić tylko od wewnątrz / Declan Ganley; rozm. przepr. Aleksandra Rybińska // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 9, s. A16

### **B. Referendum drugie – październik 2009**

1. CZY ktoś czytał ten traktat? : Irlandia: druga szansa dla „Lizbony” / Teresa Stylińska // *Tygodnik Powszechny*. – 2009, nr 40, s. 29
2. DRUGA szansa dla Lizbony / Jędrzej Bielecki. – Korespondencja z Brukseli // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 290, s. 11
3. EUROZACHĘTY dla Irlandii : wieści z Irlandii i UE / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 22, s. XXV-XXVI
4. IRLANDYCY pod presją : euroreferendum na Zielonej Wyspie / Olgierd Domino // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 40, s. XXI-XXII
5. IRLANDZKIE „tak” dla Lizbony / Łukasz Sianożęcki // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 233, s. 6
6. IRLANDZKIE „tak” dla Lizbony : ale to nie koniec problemów traktatu / Bartłomiej Niedziński // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 194, s. A12-A13
7. LIZBOŃSKI szantaż w Dublinie / Anna Wiejak // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 196, s. 8
8. NA MARGINESIE „referendum” w Irlandii / Adam Śmiech // *Myśl Polska*. – 2009, nr 42, s. 4
9. OPŁACA się mówić Unii „nie” / Jarosław Makowski // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 236, s. A16
10. STRĄCANIE gwiazdek / Adam Szostkiewicz // *Polityka*. – 2009, nr 40, s. 88-89
11. WKRÓTCIE wznowienie euroofensywy? : wieści z Niemiec i UE / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 40, s. XXIII-XXV

### **– Niemcy**

1. BUDOWA rury ruszyła : wieści z Niemiec / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 35/36, s. XXX-XXXI
2. NIEMCY pokazują jak bronić suwerenności / Stefan Hamburga // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 157, s. A17  
Dot. decyzji Federalnego Trybunału Konstytucyjnego w Karlsruhe w sprawie traktatu z Lizbony.
3. OSTATECZNA ratyfikacja traktatu UE? : wieści z Niemiec / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 38, s. XXVI-XXVII
4. OŻYWIANIE traktatu i banków : wieści z UE i Niemiec / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 43, s. XXVIII-XXIX

5. POWSTRZYMANIE ograniczenia suwerenności RFN? : wieści z Niemiec – wstrzymanie i odroczenie ostatecznej ratyfikacji traktatu UE / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 29/30, s. XXXIX-XL
6. TRAKTAT lizboński po niemieckim Trybunale Konstytucyjnym / Vaclav Klaus // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 155, s. 8
7. WALKA o suwerenność / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 31/32, s. XXV-XXVII

## – Polska

1. ATE czy zdrada? / Czesław S. Bartnik // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2008, nr 70, s. 24-25
2. CIESZMY się z traktatu lizbońskiego / Jacek Saryusz-Wolski; rozm. przepr. Wojciech Lorenz // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 106, s. A16-A17
3. CO DALEJ z Traktatem z Lizbony? : uwarunkowania strategii dla Polski / Jan Barcz, Paweł Świeboda // *Spr. Międzynar.* – 2008, nr 2, s. 22-30
4. CO ZROBI Polska? // Anna Wiejak // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 152, s. 1, 5
5. CZEKA nas ciężka walka o miejsce Polski w Europie / Zdzisław Krasnodębski; rozm. przepr. Michał Wilk // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 266, s. 4
6. ELITY europejskie tracą demokratyczny mandat / Bogusław Kowalski // *Myśl Polska*. – 2008, nr 27/28, s. 3
7. GRA wokół ratyfikacji eurokonstytucji / Jan Maria Jackowski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2008, nr 16, s. 19
8. GRAJMY o finał w eurolidze / Jacek Saryusz-Wolski; rozm. przepr. Piotr Semka // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 165, s. A15
9. JESTEŚMY w Europie / Marian Piłka // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 128, s. 11
10. KTO obroni naszą suwerenność / Krystyna Pawłowicz // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 163, s. A14
11. NA DOBRY początek – ratyfikacja traktatu / Janusz Lewandowski // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 7, s. A16
12. NAD traktatem trzeba od nowa głosować / Piotr Łukasz Andrzejewski; rozm. przepr. Mariusz Bober // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 167, s. 23
13. NIE ma sporu. Wszyscy wygraliśmy / Donald Tusk // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 78, s. 17

Fragm. przemówienia sejmowego wygłoszonego 01.04.2008 r.

14. NIE ma tego złego... / Janusz Korwin-Mikke // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 31/32, s. XIII
15. NIE podpisywać Traktatu Lizbońskiego / Jerzy Robert Nowak; rozm. przepr. Zbigniew Lipiński // *Myśl Polska*. – 2009, nr 31/32, s. 4-5
16. OD DNIA niepodległości do dnia pewności / Krzysztof M. Mazur // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 42, s. VIII-IX
17. POLSKA dziecięciła : polskie porażki w Europie / Jan M. Rokita // *Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 162, dod. Europa nr 28, s. 6-7
18. PRZECIW degradacji Polski / Marian Piłka // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2008, nr 75, s. 1, 6
19. RATYFIKACJA dla prestiżu Polski / Piotr Winczorek // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 166, s. A14-A15
20. ROZTERKI demokracji / Andrzej Orkowski // *Najwyższy Czas!*. – 2008, nr 6, s. XVII-XVIII  
Konferencja nt. „Traktat reformujący a suwerenność Polski”.
21. SUWERENNOŚĆ zależy od nas / Władysław Stasiak; rozm. przepr. Rafał Pazio // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 42, s. X-XI
22. ŚCIEŻKA parlamentarna skuteczniejsza / Przemysław Gosiewski; rozm. przepr. Artur Kowalski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 65, s. 2
23. TADKU, nie sprzedawaj Polski! / Jan Łopuszański // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 69, s. 20
24. TRADYCJA niepodległościowa czy rozbiorowa? : historyczne rozważania wokół traktatu lizbońskiego / Mieczysław Ryba // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 242, s. 11
25. TRAKTAT Lizboński do Trybunału Konstytucyjnego / Czesław Ryszka // *Niedziela* (A). – 2009, nr 46, s. 28
26. TRAKTATOWA manipulacja / Marian Piłka // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 80, s. 4
27. UNIA nie potrzebuje maruderów / Jarosław Makowski // *Rzeczpospolita* (W3). – 2008, nr 171, s. A16-A17
28. UNIA nie słyszy Europejczyków / Bronisław Geremek; rozm. przepr. Luigi Geninazzi // *Tygodnik Powszechny*. – 2008, nr 29, s. 11
29. ZDRADY etap trzeci / Zbigniew Lipiński. – Cz. 1-3 // *Myśl Polska*. – 2008, nr 15, s. 4-5; nr 16, s. 4; nr 17, s. 4-5
30. ŻAŁOSNY spektakl / Tomasz Mysłek // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 43, s. XXV-XXVI

#### **IV. Konsekwencje ratyfikacji traktatu**

##### **– Europa**

1. BEZ hymnu i flagi / Katarzyna Sajdak // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 52, dod. Traktat Lizboński, s. 5-7
2. CO NAM daje/odbiera traktat lizboński? / Tomasz Cukiernik // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 50, s. XV-XVII
3. [DZIESIĘĆ] 10 lat antystrategii lizbońskiej / Jan Rokita // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2010, nr 42, s. A13
4. EGZAMIN komisyjny / Adam Jasser // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 50, s. 76, 78
5. EUROPEJSKIE porządki / Marian Miszański // *Niedziela (A)*. – 2009, nr 49, s. 16-17
6. EUROPA w fazie polizbońskiej / Jadwiga Staniszkis; rozm. przepr. Małgorzata Subotić // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2009, nr 282, s. A14
7. MASZ prawo / Iwona Dominik // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 52, dod. Traktat Lizboński, s. 13-14
8. OBYWATEL Europy / Jacek Pawlicki // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 52, dod. Traktat Lizboński, s. 11-12
9. PERSPEKTYWY rozwoju Unii Europejskiej po rozszerzeniu z 2007 – przegląd zagadnień / pod red. Cezarego Trosiańskiego. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2009. – 386 s.  
Bibliogr. przy niektórych ref.  
Materiały z konf., 5-6 lutego 2008 r., Poznań
10. PO EUROPIE / Adam Wielomski // *Najwyższy Czas!*. – 2009, nr 47, s. XLVI
11. POD rządami Lizbony Unia może być potęgą : w UE od dziś obowiązuje traktat lizboński – pierwsza europejska quasi-konstytucja / Bartłomiej Niedziński // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 234, s. A1
12. STRACHY na Lachy / Monika Rębała // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 52, dod. Traktat Lizboński, s. 17-19  
Euromity.
13. TRAKTAT to zysk dla każdego z nas : Unia z Lizboną / André Glucksmann; rozm. przepr. Radosław Korzycki // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 234, s. A13
14. TRAKTAT to zysk dla każdego z nas : Unia z Lizboną / Jędrzej Bielecki // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 234, s. A9
15. UNIA po Lizbonie, czyli nasza mała stabilizacja : Europa / Paweł Kowal // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 238, s. A13

– **Polska**

1. CO ZROBIĆ po Lizbonie / Krzysztof Szczerski; rozm. przepr. Marek Żelazny // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2010, nr 8, s. 4
2. JEST dialog, szkoda że nie współpraca / Józef Krukowski; rozm. przepr. Adam Kruczek // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 287, s. 9
3. POLSKA będzie zmarginalizowana / Jadwiga Staniszkis; rozm. przepr. Barbara Kasprzycka // *Wprost*. – 2009, nr 52, s. 48-50
4. POLSKIE media w superpaństwie / Radosław Brzózka // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2009, nr 297, s. 20
5. ŚREDNI kraj na dorobku / Jacek Pawlicki // *Newsweek Polska*. – 2009, nr 52, dod. Traktat Lizboński, s. 24-26
6. WITAJCIE w euroregionie polskim! / Krystyna Pawłowicz // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 284, s. 10

B I B L I O G R A F I E   O S O B O W E

Alfred Hitchcock  
30 rocznica śmierci

Alfred Hitchcock – ur. 13.08.1899 r.; zm. 29.04.1980 r. – reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Urodził się w Londynie. Uczęszczał do jezuickiego St. Ignatius College, później studiował inżynierię na Uniwersytecie Londyńskim. W 1920 roku trafił do przemysłu filmowego, gdzie zajmował się projektowaniem plansz tytułowych i napisów ekranowych. Został asystentem reżysera (1922). Przejął realizację jednego filmu i rozpoczął kolejny o tytule „Numer 13”, który z powodu zmiany właściciela wytwórni nigdy nie został ukończony. Pełnił też rolę współscenarzysty i scenografa.

Odbił praktykę w Niemczech (1924). Rok później zadebiutował filmem „Ogród rozkoszy”. Uznanie krytyki i publiczności przyniósł mu „Szantaż” (1929 – znany też jako „Męka milczenia”), pierwszy jego film dźwiękowy. W 1939 roku wyjechał do Hollywood, gdzie nakręcił „Rebekę” (1940), uhonorowaną Oscarem dla najlepszego filmu amerykańskiego. W uznaniu zasług dla kinematografii Amerykański Instytut Filmowy przyznał mu nagrodę za całokształt twórczości (1979), a królowa Elżbieta II obdarzyła go tytułem szlacheckim (1980). Zmarł w USA w Los Angeles.

Filmy Hitchcocka to najczęściej filmy grozy. Ich głównym motywem jest morderstwo czy akcja szpiegowska, opowiadają o oszustwach lub niejasnej tożsamości postaci. Przedstawiają też bohaterów wplątanych w intrygę. Cechuje je charakterystyczny styl: atmosfera zagrożenia oraz mistrzowskie budowanie i podtrzymywanie napięcia. Obrazy zachowują psychologiczną sugestywność przy zachowaniu wiarygodności przedstawianych zdarzeń.

Najważniejsze filmy to: „Lokator” (1926); „Na równi pochyłej” (1927); „Szantaż” (1929); „Człowiek, który wiedział za dużo” (1934, 1955); „Rebeka” (1940); „Podejrzenie” (1941); „W cieniu podejrzenia” (1943); „Sznur” (1948); „Nieznajomi z pociągu” (1951); „Okno na podwórzu” (1954); „Złodziej w hotelu” (1954); „Zawrót głowy” (1958); „Psychoza” (1960); „Ptaki” (1963); „Marnie” (1964); „Topaz” (1969); „Szał” (1972); „Intryga rodzinna” (1976).

#### a. Pozycje zwarte

1. ALFRED Hitchcock / Donald Spoto. – Warszawa : „Alfa-Wero”, 2000. – 630 s. : il.  
Filmogr.
2. ALFRED Hitchcock : życie w ciemności i pełnym świetle / Patrick McGiligan. – Warszawa : Wydawnictwo Książkowe Twój Styl, 2005. – 1032 s. : il. – (Biografie)  
Bibliogr. s. 991-992, filmogr. s. 935-980, programy telewizyjne s. 981-985.
3. HITCHCOCK /Janusz Skwara. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1974. – 140 s. : il.  
Filmogr.  
Hitchcock o swoim dziele; Krytycy o twórczości Hitchcocka.
4. HITCHCOCK – autor wśród gatunków / Krzysztof Loska. – Kraków : Rabid, 2002. – 334 s. : il.
5. LACRIMAE rerum : Kieślowski, Hitchcock, Tarkowski, Lynch / Slavoj Žižek. – Kraków : Korporacja Ha!art”, 2007. – 291 s.
6. PATRZĄC z ukosa : do Lacana przez kulturę popularną / Slavoj Žižek. – Warszawa : KR, 2003. – 261 s.

#### b. Artykuły

1. AWANGARDOWY zawrót głowy / Marcin Giżycki // Kwartałnik Filmowy. – 2008, nr 62/63, s. 322-327
2. CO WIDZI Žižek z ukosa / Ewa Dobosiewicz // Odra. – 2004, nr 11, s. 139-141

Zawiera rec. książki: Patrząc z ukosa : do Lacana przez kulturę popularną / Slavoj Žižek. – Warszawa, 2003.

3. „DLACZEGO istnieje raczej nic, niż coś...?” / Amelia Korzeniewska // *Kultura Współczesna*. – 2004, nr 2, s. 172-181

Zawiera rec. książki: Patrząc z ukosa : do Lacana przez kulturę popularną.

4. DYSKRETNY urok psychoanalizy / Katarzyna Chmielewska // *Le Monde Diplomatique* (Ed. polska). – 2007, nr 9, s. 23

Zawiera rec. książki: *Lacrimae rerum* : Kiesłowski, Hitchcock, Tarowski, Lynch / Slavoj Žižek. – Kraków, 2007.

5. JAK Alfred kino zmieniał / Jacek Ziemek // *Nowa Fantastyka*. – 2004, nr 12, s. 40-42

6. KOMIZM w filmach Alfreda Hitchcocka / Krzysztof Loska // *Kwartalnik Filmowy*. – 2006, nr 56, s. 98-106

7. MAGIK światła i ciemności / Teresa Rutkowska // *Nowe Książki*. – 2006, nr 5, s. 46-47

Zawiera rec. książki: Alfred Hitchcock : życie w ciemności i pełnym świetle.

Zawiera rec. książki: Hitchcock/Truffaut / Alfred Hitchcock, François Truffaut. – Warszawa, 2005.

8. PEWNA historia / Tadeusz Komendant // *Twórczość*. – 2008, nr 6, s. 84-96

9. PLAMA przed oczami / Piotr Graczyk // *Znak*. – 2004, nr 11, s. 136-141

Zawiera rec. książki: Patrząc z ukosa : do Lacana przez kulturę popularną.

10. RÓZGA Hitchcocka / Tadeusz Sobolewski // *Gaz. Wybor.* (WAW). – 2005, nr 277, s. 16

Zawiera rec. książki: Hitchcock/Truffaut.

11. WEDŁUG Hitchcocka / Łukasz Maciejewski // *Kwartalnik Filmowy*. – 2006, nr 53, s. 205-211

Zawiera rec. książki: Hitchcock/Truffaut.

12. WYRAFINOWANY barbarzyńca / Anita Piotrowska // *Tygod. Powsz.* – 2005, nr 50, dod. s. 26

Zawiera rec. książki: Hitchcock/Truffaut.

Józef Piłsudski  
75 rocznica śmierci

Józef Klemens Piłsudski – ur. 5.12.1867 r.; zm. 12.05.1935 r. – działacz niepodległościowy, polityk, mąż stanu, marszałek Polski. Urodził się w Żuławie (Wileńszczyzna), w rodzinie szlacheckiej o tradycjach patriotycznych. Uczęszczał do gimnazjum rosyjskiego w Wilnie (1877-1885). Naukę kontynuował na studiach medycznych w Charkowie. Luźny związek z grupą przygotowującą zamach na cara Aleksandra III spowodował aresztowanie i zesłanie na Sybir (1887-1892). Po powrocie do kraju związał się z wileńskim środowiskiem socjalistycznym, znalazł się w kierownictwie PPS (1892). Uczestniczył w IV Kongresie I Międzynarodówki w Paryżu (1896). Do aresztowania (1900) był redaktorem, drukarzem i autorem „Robotnika” – pisma PPS. Dzięki ucieczce odzyskał wolność (maj 1901) i wrócił do pracy konspiracyjnej. Przebywał w Londynie (1901-1902). Po wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej (1904) udał się do Tokio, gdzie szukał wsparcia do walki z Rosjanami. Uzyskał tylko zaopatrzenie w broń dla PPS i obietnicę szczególnego traktowania jeńców polskich z armii rosyjskiej. W zaborze rosyjskim utworzył Organizację Bojową PPS (1904). Po rozłamie w PPS zorganizował PPS – Frakcję Rewolucyjną (1906). Swoją działalność przeniósł do zaboru austriackiego, gdzie przyczynił się do utworzenia Związku Walki Czynnej (1908), a później jawnego ruchu strzeleckiego (z Sosnkowskim, Sikorskim, Hallerem). W 1914 roku opracował założenia taktyczne walki z zaborcami o niepodległość Polski. W tym roku stanął na czele I Brygady Legionów, stworzonej za zgodą Austriaków. Legiony opuścił w 1916 roku (konflikt z Zagórskim i Sikorskim).

Został członkiem Tymczasowej Rady Stanu (TRS) oraz szefem jej departamentu wojskowego. Przeszedł do opozycji wobec TRS (1917) i okupacyjnych władz niemieckich, skierował działalność Polskiej Organizacji Wojskowej (POW) przeciw Niemcom. Doprowadził do kryzysu przysięgowego, co spowodowało aresztowanie i uwięzienie (1917-1918) w Magdeburgu. W 1918 roku przewodził Radzie Regencyjnej. Później został mianowany Naczelnikiem Państwa (1918-1922), zyskał opinię zwycięzcy w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1921). Był jednym z głównych organizatorów odrodzonego państwa polskiego. W 1923 roku wycofał się z życia politycznego. W wyniku zamachu majowego (1926) ponownie przejął władzę w Polsce. Był ministrem spraw wojskowych i generalnym inspektorem sił zbrojnych, a w latach 1926-1928, 1930 – premierem. W 1930 roku spowodował rozwiązanie sejmu, uwięzienie przywódców Centrolewu i proces brzeski.

Najważniejszym celem jego działalności była niepodległość Polski, do czego dążył różnymi drogami. Starał się prowadzić politykę równowagi wobec



sąsiadów Polski: Rosji Sowieckiej i Niemiec. Napisał wiele prac z zakresu historii, wojskowości i polityki.

a. Pozycje zwarte

1. CZAS zweryfikowany / Dariusz M. Szrednicki. – Białystok : Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury, 1991. – 61 s. : il.
2. CZŁOWIEK pośród legend / Bohdan Urbankowski. – Warszawa : Wydaw. Polskie KPN [Konfederacji Polski Niepodległej], 1990. – 240 s. – (Biblioteka „Drogi”)
3. JÓZEF Piłsudski / Janusz Cisek. – Warszawa : Świat Książki – Bertelsmann Media, 2007. – 255 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD)
4. JÓZEF Piłsudski / Włodzimierz Suleja; Towarzystwo im. Stanisława ze Skarbmierza. – Warszawa : „DiG”, 1999. – 125 s. : il. – (Ludzie Niezwyyczajni)  
Bibliogr. s. 124.
5. JÓZEF Piłsudski / Włodzimierz Suleja. – Wrocław [i in.] : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich : przy współpr. z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń, 1995. – 383 s. : il.  
Nota bibliogr. s. 362-365.
6. JÓZEF Piłsudski doktor medycyny honoris causa / Jerzy Celma-Panek. – Warszawa : „Medyk”, 1991. – 123 s. : il.  
Bibliogr. s. 123.
7. JÓZEF Piłsudski : historia, tradycja, edukacja : materiały pomocnicze do nauczania historii Polski XIX i XX wieku / pod red. Edmunda Juśko. – Tarnów : Samorządowe Centrum Edukacji, 2006. – 276 s. : il. – (Zeszyt Metodyczny Samorządowego Centrum Edukacji w Tarnowie; nr 62)  
Bibliogr. s. 239-241 i przy pracach.
8. JÓZEF Piłsudski i jego legenda / pod red. Antoniego Czubińskiego; oprac. A. Czubiński [i in.]. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1988. – 141 s.
9. JÓZEF Piłsudski : ewolucja myśli politycznej / Marcin Król; Zespół Badań nad Myślą Konserwatywną i Liberalną. – Warszawa : Międzywydziałowe Koło Naukowe „Wiedza”. UW [Uniwersytet Warszawski], 1985. – 21 s.
10. JÓZEF Piłsudski – legendy i fakty / Daria i Tomasz Nałęcz. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1987. – 319 s. : il. – (U Źródeł Teraźniejszości)  
Bibliogr. s. 311.
11. JÓZEF Piłsudski : marzyciel i strateg / Bohdan Urbankowski. T. 1-2. – Warszawa : „Alfa-Wero”, 1997. – 2 t. (566; 638 s.), mapy : il.

12. JÓZEF Piłsudski : Naczelnik Państwa Polskiego 14 XI 1918 – 14 XII 1922 / Marian Marek Drozdowski. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Rytm, 2008. – 341 s. : il.  
Bibliogr. s. 321-326.
13. JÓZEF Piłsudski : przewodnik bibliograficzny / Jan Rećko. – Warszawa; Lubartów : „Ulmak”, 2003. – 92 s. : il.
14. JÓZEF Piłsudski w Krakowie : 1896-1935 / Józef Buszko. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 64 s. : il.
15. JÓZEF Piłsudski : 1867-1935. – Kraków : Małopolska Oficyna Wydawnicza, [1990]. – 158 s. : il.  
Przedr. faks., oryg. : Kraków, 1935.
16. JÓZEF Piłsudski 1867-1935 / Andrzej Garlicki. – Wyd. 1(4). – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2008. – 1086 s. : il.
17. JÓZEF Piłsudski (1867-1935) / Antoni Lenkiewicz. – Wrocław : Biuro Tłumaczeń, 2002. – 270 s. : il.
18. JÓZEF Piłsudski 1867-1935 / Zbigniew Wójcik. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Rytm, [2008]. – 102 s. : il.
19. JÓZEF Piłsudski 1867-1935 : życiorys / Wacław Jędrzejewicz. – Warszawa : „LTW”, 2002. – 276 s. : il.  
Bibliogr.
20. JÓZEF Piłsudski w bibliografii : biografie i życiorysy / Tomasz B. Lenczewski. – Łódź; Warszawa : nakł. autora, 1993. – 36 s.
21. JÓZEF Piłsudski w kręgu wojska i polityki / Zbigniew Zaporowski. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. – 80 s. – (Wykłady Otwarte UMCS; 25)  
Bibliogr. s. 80.
22. JÓZEF Piłsudski – wielkość i legenda / Józef Barański. – Płońsk : [Józef Barański], 1994. – 138 s. : il.  
Bibliogr. s. 127-129.
23. JÓZEF Piłsudski : wódz i polityk / Janusz Odziemkowski; Ministerstwo Obrony Narodowej. Wojskowe Biuro Badań Historycznych. – Warszawa : Wojskowe Biuro Badań Historycznych, 2007. – 123 s. : il.
24. JÓZEF Piłsudski : życie, idee i czyny 1867-1935 / Julian Woyszwiłto. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1990. – 190 s. : il.  
Przedr., oryg. : Warszawa, 1937.
25. KALENDARIUM życia Józefa Piłsudskiego 1867-1935 / Wacław Jędrzejewicz, Janusz Cisek. T. 1-4. – Łomianki : Wydawnictwo LTW; Kraków : Instytut Książki, 2006. – 4 t. (529; 478; 446; 567 s.) : il.
26. KLUCZ do Piłsudskiego / Stanisław Mackiewicz [nazwa] Cat [pseud.]. – [Wyd. 3 i e. 4]. – Warszawa : „Iskry”, 1996. – 172 s.

Bibliogr. s. 166-168.

27. KRÓLOM był równy / Zenon Janusz Michalski. – Warszawa; Nadarzyn : „Vipart”, 1996. – 106 s. : il.
28. MARSZAŁEK Józef Piłsudski : wódz, polityk, wychowawca : praca zbiorowa / pod red. Wiesława L. Ząbka. – Warszawa : „Comandor”, 2000. – 184 s. : il.  
Bibliogr.
29. MARSZAŁEK Piłsudski i Polacy w obronie Europy : Cud nad Wisłą 1920 / Józef Szaniawski. – Wyd. 3 rozsz. – Warszawa : Ex Libris Galeria Polskiej Książki, 2007. – 111 s. : il.
30. MIŁOŚCI marszałka Piłsudskiego / Ludwik Malinowski. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1997. – 158 s. : il.  
Bibliogr. s. 156-[159].
31. NACZELNIK Państwa Polskiego, Marszałek Polski Józef Piłsudski : mąż stanu, polityk, żołnierz / Erwin Wackowski. – Warszawa : nakł. autora, 1989. – 16 s.
32. OGNISTA kula : obrazki z dzieciństwa Józefa Piłsudskiego / Witold Kowalski. – Poznań : „Media Rodzina”, 2002. – 116 s. : il.
33. SIWY strzelca strój : rzecz o Józefie Piłsudskim / Zenon Janusz Michalski. – [Wyd. 2]. – Łódź : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 118 s. : il.  
Bibliogr. s. 118-[119].
34. SZARY rycerz ze złotą buławą / pod red. Lecha Maliszewskiego. – Lublin : Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna. Oddział, 2004. – 47 s. : il.
35. TAJEMNICA Piłsudskiego / Mieczysław Pruszyński. – [Wyd. 2]. – Warszawa : „BGW”, 1997. – 209 s. : il.
36. WARSZAWSKIE adresy marszałka / Lech Królikowski. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1990. – 125 s. : il.  
Bibliogr. s. 125-[126].

#### b. Artykuły

1. CZŁOWIEK mózgu i człowiek serca : Józef Piłsudski / Andrzej Garlicki // *Polityka*. – 2005, nr 19, s. 82-85
2. DYSKRETNY dyktator / Włodzimierz Kalicki. – (Marszałek Piłsudski; cz. 3) // *Gaz. Wybór*. – 2009, nr 266, s. 30-31
3. „DZIADEK” komendant i niepodległa Polska / Włodzimierz Wójcik // *Śląsk*. – 2008, nr 11, s. 52-54
4. FLEKOWANIE w starych butach / Janusz Korwin-Mikke // *Najwyższy Czas!*. – 2006, nr 11, s. IX-X

Zawiera rec. książki: Ponura prawda o Piłsudskim / Henryk Pająk. – Wyd. 2. – Lublin, 2005.

5. GWAŁT i ratunek : 1926 : przewrót majowy / Krzysztof Burnetko // *Polityka*. – 2006, nr 7, dod. Pomocnik Historyczny, nr 1, s. 4-10
6. JAK stałem się socjalistą / Józef Piłsudski. – *Fragm. książki „Pisma, mowy, rozkazy”*. T. 2 // *Przeгляд*. – 2008, nr 45, s. 35-37
7. JÓZEF Piłsudski a Ukraina (1918-1922) / Jan Piłsudski // *Arcana*. – 2006, nr 2, s. 101-128  
Rederat na sesji Polskiej Akademii Umiejętności poświęconej Marszałkowi J. Piłsudskiemu w 70 rocznicę śmierci, Kraków.
8. JÓZEF Piłsudski – między popularnością a kultem / Piotr Okulewicz // *Wiadomości Historyczne*. – 2006, nr 5, s. 18-28
9. KOMENDANT u Ostrobramskiej Maryi na ordynansach / Eustachy Rakoczy // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2006, nr 110, s. 11
10. KRĘTE drogi przyjaźni / Adam W. Jarosz // *Śląsk*. – 2004, nr 11, s. 30-33  
Przyjaźń Stefana Żeromskiego i Józefa Piłsudskiego.
11. „LEGENDA Piłsudskiego” // *Mysł Polska*. – 2008, nr 50, s. 11  
Zawiera rec. książki: *Legenda Piłsudskiego* / Irena Pannenkowa. – Toruń, 2008.
12. MARKS nie pasuje do mego mózgu : Piłsudskiego droga do wolności / Marek Gałęzowski // *Gaz. Polska*. – 2005, nr 19, s. 23-24
13. MIĘDZY królami : rok 1935 / red. Maciej Rosalak, Tomasz Stańczyk. – (Polska Piłsudskiego. Epoka, czyny i dziedzictwo Marszałka; nr 29) // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 194, dod. s. 1-16
14. MONETA dla celów zakreślonych / Andrzej Garlicki // *Polityka*. – 2008, nr 39, s. 87-89
15. NA ŚMIERĆ czy na życie, na zwycięstwa czy na klęskę / Tomasz Stańczyk // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 281, s. K7  
Zawiera rec. książki: *Józef Piłsudski* / Janusz Cisek. – Warszawa, 2007.
16. NACZELNIK państwa polskiego / Piotr Szubarczyk // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 284, s. 16-17
17. NASI najwięksi / Józef Szaniawski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2007, nr 263, s. 19
18. OD ZUŁOWA do Belwederu : droga Józefa Piłsudskiego ku niepodległej Polsce / Marek Gałęzowski. – *Bibliogr.* // *Palestra*. – 2005, nr 5/6, s. 9-23
19. OJCIEC polskiej wolności Marszałek Józef Piłsudski / Józef Szaniawski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2006, nr 263, s. 13

20. „ONI nas napadną!” : (na tle 70. rocznicy śmierci Marszałka Piłsudskiego) / Jerzy Kaniewicz // *Mars.* – 2005, t. 18, s. 117-126
21. PIŁSUDSKI z bliska / red. Maciej Rosalak, Tomasz Stańczyk, Bogdan Borucki, Andrzej Brzozowski, Jarosław Krawczyk. – (Polska Piłsudskiego. Epoka, czyny i dziedzictwo Marszałka; nr 47) // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 301, dod. s. 1-16
22. PRZEBIERAŃCY / Jan Gadomski. – (II RP – jak było naprawdę; [cz. 1]) // *Trybuna* (Wyd. 3). – 2008, nr 251, s. 11
23. ROMANSY i awansy / Andrzej Garlicki // *Polityka*. – 2008, nr 3, s. 78-80
24. SŁUŻYŁ tylko Polsce / Andrzej Nowak; rozm. przepr. Małgorzata Rutkowska // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 284, s. 18-19
25. SOCJALISTA Józef Piłsudski / Tadeusz Binek // *Dziś*. – 2007, nr 1, s. 181-191
26. SPÓR o Piłsudskiego, spór o Polskę / Bohdan Urbankowski // *Gaz. Polska*. – 2006, nr 21, s. 22-23
27. ŚLADAMI Józefa Piłsudskiego / red. Maciej Rosalak, Tomasz Stańczyk, Bogdan Borucki, Andrzej Brzozowski, Jarosław Krawczyk. – (Polska Piłsudskiego. Epoka, czyny i dziedzictwo Marszałka; nr 46) // *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 295, dod. s. 1-16
28. „TAJEMNICA Piłsudskiego” / Andrzej Bąkowski // *Palestra*. – 2005, nr 1/2, s. 123-127
29. TOWARZYSZ Wiktor wybiera wolność / Włodzimierz Kalicki. – (Marszałek Piłsudski; cz. 1) // *Gaz. Wybor.* – 2009, nr 264, s. 22-25
30. TW „MARSZAŁEK” / Jacek Misztal. Tajny Współpracownik „Marszałek” // *Myśl. pl.* – 2007, nr 7, s. 46-47
31. TW „STEFAN” / Paweł Skibiński. Tajny Współpracownik „Stefan” // *Nowe Państwo*. – 2005, nr 5, s. 38-39  
Działalność agenturalna Józefa Piłsudskiego w latach 1904-1917.
32. WÓDZ nie gardził ich robotą... / Bohdan Urbankowski // *Gaz. Polska*. – 2006, nr 40, s. 22-23  
Akcja pod Bezdanami – 19 września 1908 r.
33. WYGRAŁ Polskę, przegrał wizję / Włodzimierz Kalicki. – (Marszałek Piłsudski; cz. 2) // *Gaz. Wybor.* – 2009, nr 265, s. 18-19
34. ZAMACHOWIEC mimo woli / Robert Gargas // *Gaz. Polska*. – 2006, nr 22, s. 22-23
35. ZIEMIA Marszałka / Robert Daniłowicz // *Rzeczpospolita* (W3). – 2007, nr 263, s. A28-A29

### III. MATERIAŁY METODYCZNE

Barbara Jabłońska

Redakcja Wielkopolskiego Informatora Kulturalnego

#### FRYDERYK CHOPIN – WIECIE CZY NIE WIECIE?

Rok 2010 został ogłoszony Rokiem Chopina, ponieważ przypada 200. rocznica urodzin tego najwybitniejszego polskiego kompozytora. Zostało przygotowanych wiele wydarzeń związanych z kompozytorem, o których informuje portal internetowy [www.chopin2010.pl](http://www.chopin2010.pl). Narodowy Instytut Fryderyka Chopina na swojej stronie [www.nifc.pl](http://www.nifc.pl) szczegółowo przedstawia przede wszystkim samego kompozytora. Oprócz dokładnej biografii, można tam znaleźć wszystkie jego kompozycje, opis gatunków muzycznych w których tworzył, bibliografię chopinowską, filmografię oraz materiały edukacyjne łącznie ze scenariuszami lekcji poświęconych Chopinowi.

Niniejszy scenariusz przeznaczony jest dla dzieci z klas 1-3 szkoły podstawowej i składa się z dwóch części, które powinny zostać zrealizowane na dwóch godzinach lekcyjnych. W pierwszej części dzieci wysłuchają opowiadania o życiu Fryderyka Chopina, przeplatane przykładowo muzykami, natomiast w drugiej części wykonują pracę plastyczną w postaci fortepianu. Należy zapewnić tyle miejsca, aby dzieci mogły swobodnie usiąść i wysłuchać opowiadania. Do zajęć potrzebny będzie odtwarzacz CD. Zajęcia można urozmaicić zabawami ruchowymi. Przykłady w ramkach.

#### **Bibliotekarz**

*Czy wiecie, kto to jest kompozytor?*

*Dzieci odpowiadają własnymi słowami.*

Zabawa w tworzenie dźwięków „I Ty możesz komponować” z wykorzystaniem dostępnych przedmiotów, ewentualnie przygotowanych wcześniej dziecięcych instrumentów takich jak: cymbałki, bębenki, trójkąty, itp.

#### **Bibliotekarz**

Dzisiaj opowiem Wam historię o polskim kompozytorze – Fryderyku Chopinie.

Fryderyk Chopin urodził się w Żelazowej Woli, niedaleko Warszawy. Ojciec Fryderyka Mikołaj Chopin był nauczycielem młodego hrabiego Skarbka,

którego rodzina miała właśnie tę piękną posiadłość w Żelazowej Woli. Tu poznał pannę Justynę Krzyżanowską, która wkrótce została jego żoną. Młode małżeństwo zamieszkało w oficynie przylegającej do dworu w trzech skromnych, niedużych pokojach. Tu przyszła na świat córka – Ludwika, a trzy lata później Fryderyk. W pół roku po jego urodzeniu państwo Chopinowie przenieśli się do Warszawy, gdzie pan Mikołaj dostał posadę nauczyciela języka francuskiego. Fryderyk miał jeszcze dwie młodsze siostry: Izabelę i Emilkę.

Od dnia dzisiejszego trwają spory, kiedy dokładnie urodził się Fryderyk Chopin. Nic dziwnego – według jego własnego oświadczenia urodził się 1 marca 1810 roku, natomiast w metryce chrztu znajdującej się w kościele parafialnym w Brochowie, koło Sochaczewa wpisano datę 22 lutego 1810 r.

Od najwcześniejszych lat życia Fryderyk miał styczność z muzyką. Jego mama grała na fortepianie i śpiewała, tata muzykował na flecie i skrzypcach, a starsza siostra Izabela uczyła się gry na fortepianie. I to właśnie ze starszą siostrą mały Frycek siadywał przy fortepianie lub pod nim i słuchał jak pięknie gra.

Pewnej nocy do sypialni państwa Chopinów wbiegła służąca, krzycząc: „Duchy! Duchy są w salonie!” Wszyscy natychmiast się zbudzili. Przy fortepianie rzeczywiście siedział... duch ubrany na biało, w przydużej koszuli. Był to właśnie mały Frycek, grający melodie, które wcześniej usłyszał w wykonaniu mamy i siostry.

Krótką zabawą ruchową przy muzyce. Dzielimy dzieci na 2 grupy: jedna odgrywa duchy, druga strach przed duchami.

## **Bibliotekarz**

Kiedy rodzice zorientowali się, że mają w domu wyjątkowo zdolne dziecko, postanowili znaleźć nauczyciela. Został nim Wojciech Żywny, 60-letni pan, który chodził w surducie i zażywał tabakę (*można zapytać dzieci, czy wiedzą co to jest tabaka i ewentualnie wyjaśnić*). Nauczyciel był oczarowany talentem swego ucznia i bardzo dumny, kiedy dowiedział się o jego pierwszej kompozycji. Frycek skomponował swój pierwszy utwór mając 7 lat, czyli w 1817 roku, a był to Polonez B-dur. Ponieważ Fryderyk nie potrafił jeszcze pisać, to utwór ten w nutach zapisał jego tata.

A teraz posłuchajmy pierwszej kompozycji Fryderyka **Poloneza B-dur z 1817 r.**

Kiedy Fryderyk miał 8 lat, poproszono go o pierwszy publiczny koncert. Cała rodzina się denerwowała czy Fryderyk sobie poradzi, czy go nie „zje” trema.

*A czy wiecie, co to jest trema?*

*Dzieci odpowiadają. Jeśli nie wiedzą należy wyjaśnić, że trema pojawia się wówczas, gdy się bardzo, bardzo staramy, żeby dobrze coś wypadło (np. występ). Wtedy denerwujemy się i pojawia się trema.*

Koncert miał odbyć się 24 lutego 1818 roku w Pałacu Radziwiłłowskim w Warszawie. Mama przygotowała Fryderykowi na ten dzień aksamitny kubraczek z dużym koronkowym kołnierzykiem. I kiedy po koncercie, który wszystkich zachwycił, mama zapytała się Fryderyka, co według niego najbardziej podobało się publiczności, to wiecie co odpowiedział, że najbardziej to ten koronkowy kołnierzyk.

Fryderyk, tak jak wszystkie dzieci uczył się w szkole, a w wakacje wypoczywał na wsi w Szafarni. Listy, które wtedy pisał do rodziców miały nietypową formę, ponieważ przypominały gazetę. Fryderyk nazwał ją „Kuryer Szafarski” i opisywał w niej w zabawny sposób jak spędza wolny czas i co się dzieje na wsi.

W Kurierze z dnia 16 sierpnia 1824 roku tak pisał:

*„Wczoraj w nocy kot zakradłszy się do garderoby stłukł butelkę z sokiem; lecz jak z jednej strony wart szubienicy, tak z drugiej strony zasługuje na pochwałę [!], bo sobie najmniejszą wybrał. — Dnia 14 m. b. kura okulaowała, a kaczor w pojedynku z gęsią nogę stracił. Krowa tak gwałtownie zachorowała, że aż się w ogrodzie pasie. — Dnia 14 ni. b. wypadł wyrok, ażeby, pod karą śmierci, żadne prosię nie ważyło się wchodzić do ogrodu”.*

To właśnie w Szafarni, podczas wakacji poznał ludowe zwyczaje, obrzędy i oczywiście muzykę, którą potem wykorzystał w swojej twórczości. Echa polskich tańców: mazura, kujawiaka czy oberka można usłyszeć w mazurkach.

**Posłuchamy Mazurka D-dur z op. 33 nr 3, który ma rytm oberka.**

W czasie roku szkolnego, Fryderyk grał na organach podczas mszy w kościele ss. Wizytek przy Krakowskim Przedmieściu. Pewnego dnia zamyślił się i zamiast grać tak jak należy z nut, zaczął sam tworzyć. Nie potrafił przestać, bo bał się żeby tego nie stracić. Ludzie w kościele nie wiedzieli co się dzieje, niektórzy byli oburzeni takim zachowaniem organisty. A niektórym bardzo się to podobało.

W roku 1826, mając 16 lat, Fryderyk rozpoczął studia w Szkole Głównej Muzyki przy Uniwersytecie Warszawskim, u profesora Józefa Elsnera. Swoją pierwszy poważny koncert Fryderyk zagrał 17 marca 1830 roku w Teatrze Na-



rodowym w Warszawie. Na koncert przyszło wówczas 880 osób, a może i więcej, bo nie wszyscy zmieścili się na sali.

Trzy lata później Fryderyk kończy studia, a profesor Elsner taką wystawił mu ocenę „Szopen Friderik to szczególna zdolność, geniusz muzyczny”.

2 listopada 1830 roku Fryderyk podejmuje decyzję, że opuszcza Warszawę i wyjeżdża na tournée artystyczne do Wiednia. A tam dowiaduje się, że w Polsce wybuchło Powstanie Listopadowe. Chciał wracać do kraju, żeby walczyć tak jak inni Polacy, ale powstrzymał go przyjaciel Tytus Woyciechowski, tłumacząc, że ojczyźnie może służyć swoją muzyką.

I właśnie wtedy skomponował **Etiudę c-moll „Rewolucyjną” op. 10 nr 12**, w której słychać walkę, huk, wystrzały i pędzące konie. (*materiał dźwiękowy*)

W kolejną podróż Fryderyk wyruszył do Paryża, który był w tamtych czasach kulturalną stolicą Europy. Jednak początki były trudne, bo zarabiał na życie dając lekcje gry na fortepianie. Pod koniec lutego 1832 roku udało mu się zagrać koncert dla publiczności, który okazał się wielkim sukcesem. Jak relacjonowano wtedy: *„Wszystkich tutejszych fortepianistów zabił na śmierć, cały Paryż ogłupiał”*. Po tym sukcesie Fryderyk zaprzyjaźnił się z innymi znanymi kompozytorami – Franciszkiem Lisztem i Hectorem Berliozem, poznał również polskiego poetę Adam Mickiewicza. Jednak coraz bardziej dokuczała mu choroba i pogarszał się stan jego zdrowia. U Chopina wykryto gruźlicę, która w tamtych czasach była bardzo ciężką chorobą, na którą nie było lekarstw ani szczepionki. Pojechał nawet na hiszpańską wyspę Majorkę, by się wygrzać w słońcu, ale akurat cały czas padał deszcz i Fryderyk był jeszcze bardziej chory.

W swoją ostatnią podróż koncertową wyruszył w 1848 roku do Anglii i Szkocji, jednak bardzo źle ją zniósł, bo wilgotny klimat w tych krajach tylko pogorszył jego samopoczucie. Po powrocie do Paryża w 1849 roku miał coraz mniej sił. Latem przyjechała do niego starsza siostra Ludwika, by się nim zaopiekować. Fryderyk zmarł 17 października 1849 roku, mając 39 lat.

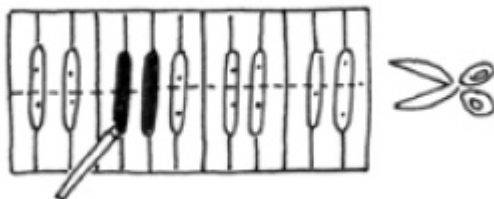
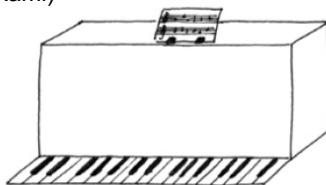
Jego ciało pochowano na cmentarzu w Paryżu, ale serce, tak jak sobie życzył, siostra zawiozła do Polski i teraz znajduje się w kościele św. Krzyża w Warszawie.

---

W drugiej godzinie zajęć dzieci wykonają w grupach fortepian z kartonu wg własnego pomysłu. W czasie pracy dzieciom towarzyszy muzyka Fryderyka Chopina – **Koncert fortepianowy e-moll op.11**.

FORTEPIAN (pomysł zaczerpnięty ze strony [www.kula.gov.pl](http://www.kula.gov.pl)):

- Twardy karton (najlepiej zamykany 2 kłapkami)
- Biała kartka
- Farby
- Kredki
- Kolorowa bibuła lub krepa
- Nożyczki
- Klej
- Szablon klawiatury fortepianu



Klawiatura w pełnym wymiarze i szczegółowy opis wykonania fortepianu na stronie: [http://kula.gov.pl/fileadmin/templates/\\_files/dla\\_rodzicow/Warszawa00.pdf](http://kula.gov.pl/fileadmin/templates/_files/dla_rodzicow/Warszawa00.pdf)

Karton należy postawić do góry nogami i ozdobić wg własnego pomysłu (farbami, kredkami, bibułą). Jedną ruchomą kłapkę należy odgiąć tak, aby leżała na podłożu i była widoczna.

Przygotowanie klawiatury – na czarno należy pomalować wszystkie kawałki rysunku z czarną kropką. Kiedy obrazek będzie skończony, przeciąć go wzdłuż przerywanej linii. Klawiaturę przykleić w odpowiednim miejscu na kłapce. Na kartce narysować pięciolinie i nuty.

Zabawa finałowa – dzieci robią „pociąg” i w rytm muzyki idą do szatni.

### **Bibliografia:**

1. Wyżyńska-Konopielko D.: Chopin oczami dzieci: Book House 2008
2. Szklener A.: Biblioteka Gazety Wyborczej; Wielcy kompozytorzy – Chopin: Mediasat Poland 2005
3. Polonez B-dur z 1817 r.
4. Mazurek D-dur z op. 33 nr 3
5. Etiuda c-moll „Rewolucyjną” op. 10 nr 12
6. Koncert fortepianowy e-moll op.11
7. wszystkie materiały dźwiękowe dostępne na portalu internetowym [www.nifc.pl](http://www.nifc.pl)

#### IV. MATERIAŁY REGIONALNE

##### A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

AEROKLUB Poznański 1919-2009 : [album] / red. Barbara Grześkowiak-Bocian, Izabella Wałkowska. – Poznań: Plastwil, 2009. – 335 s. : fot.

Kalendarium dziejów aeroklubu w fotografii.

ATRAKCJE turystyczne powiatu pilskiego : [album]. – [B.m.]: Wydaw. Ni-ce, [b.r.]. – 33 s. : fot.

Informacja turystyczno-krajoznawcza w układzie według gmin. Tekst także w jęz. niemieckim.

BIBLIOGRAFIA zawartości czasopisma „Kalisia” za lata 1993-2008 / oprac. Maciej Błachowicz. – Kalisz: Miasto Kalisz, 2009. – 474 s.

Bibliografia zawartości miesięcznika poświęconego historii i współczesności Kalisza i ziemi kaliskiej.

BIGAJ Mirosława

Mroczny czas : losy mieszkańców gminy Pępowo w czasie II wojny światowej / oprac. graf. Jacek Śląski; Urząd Gminy Pępowo. – Pępowo: Gmina Pępowo, 2009. – 202 s. : fot., il., portr., tab.

Relacje i wspomnienia dot. walki, wysiedleń i życia codziennego oraz sylwetki ofiar.

BRUSZCZEWO perła archeologii Wielkopolski / red. Janusz Czebreszuk. – Śmigiel: [Gmina Śmigiel], 2009. – 47 s. : fot., il., pl.

Historia osady obronnej i badań archeologicznych w Bruszczewie.

BUTENKO Bohdan

O Kwapiszonie, niezwykłym Poznaniu, tajemnicy listu i... / fot. Zbigniew Szmidt. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – [48] s. : fot., rys.

Fotokomiks dla dzieci.

CO DOBREGO w poznańskiej kulturze : kalendarium wydarzeń kulturalnych 2010 / Urząd Miasta Poznania. Wydział Kultury i Sztuki. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – 36 s. : fot., il., portr.

Program imprez kulturalnych na 2010 rok oraz wizytówki instytucji i organizacji kulturalnych działających w Poznaniu.

DZIECI i młodzież w województwie wielkopolskim w latach 2000-2008 / oprac. zespół Agnieszka Bieniek [i in.]. – Poznań: Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2009. – 35 s. : pl., tab., wyk.

Informacja statystyczna.

[DZIESIĘĆ] 10 lat działalności Katedry Teorii Pieniądza i Polityki Pieniężnej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu / oprac. Wiesława Przybylska-Kapuścińska, Katarzyna Gabryelczyk, Urszula Ziarko-Siwiek. – Poznań: Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, 2009. – 151 s.

Zawiera m.in. spis publikacji pracowników naukowych, doktorantów i studentów współpracujących z Katedrą.

FARA : Fara Church : Pfarrkirche : [album] / tekst Daina Kolbuszewska; fot. Piotr Skórnicki; oprac. graf. Władysław Pluta. – Poznań: Wydaw. Święty Wojciech, 2009. – 237 s. : fot.

Poznańska fara na kolorowej fotografii. M.in. historia i znaczenie kościoła w dziejach miasta. Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim.

FUNDACJA Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości 1994-2009 / red. RK Media. – Kalisz: Edytor, [2009]. – 48 s. : fot.

Monografia wydana z okazji jubileuszu 15-lecia fundacji.

GLAPIAK Jan

Górka Duchowna : sanktuarium maryjne Wielkopolski / fot. Piotr Skórnicki [i in.]. – Wyd. 2 poszerz. – Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o. Wydaw. Święty Wojciech, 2009. – 148 s. : fot., portr.

Nowa wersja albumu poświęconego Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Górcie Duchownej.

INFORMATOR na rok akademicki 2009/2010 : zasady studiowania, plany zajęć / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Prawa i Administracji / red. Piotr Lissoń, Maciej Kowalczyk. – Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Prawa i Administracji, 2009. – 160 s.

Informator dla studentów.

JAJOR Jan

Księga pamięci ofiar Ziemi Jarocińskiej w II wojnie światowej. – Kalisz: Edytor, 2009. – 167 s. : fot.

Biogramy.

JAK Czarniecki do Poznania : wydawnictwo pokonferencyjne / red. Joanna Gaca-Wyczółkowska, Anna Skowrońska; Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Poznania. Biuro Programu „Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu”. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – 111 s. : fot., il., portr. + płyta CD. – (Materiały – Dokumentacje – Projekty; z. 3)

Konferencja popularnonaukowa towarzysząca 3. Weekendowi z Historią na Trakcie Królewsko-Cesarskim po hasłem „Jak Czarniecki do Poznania”.

Poznań i Wielkopolska w okresie wojen szwedzkich. M.in. „potop” szwedzki w literaturze i sztuce.

KABAT Roman, ZYCHLA Maria

Świątynie i kaplice ziemi chodzieskiej : mały leksykon. – Chodzież: Towarzystwo Miłośników Ziemi Chodzieskiej, 2009. – 80 s. : fot.

Historia, architektura i funkcje kościołów w układzie według miejscowości.

KRONIKA Wielkopolski : 65 lat z „Głosem” / teksty Leszek Adamczewski [i in.]; fot. Piotr Jasiczek [i in.]; oprac. graf. Wojciech Błaszczuk. – Poznań: Polkapresse Sp. z o.o. Oddział Prasa Poznańska, 2010. – 198 s. : fot., il.

Wielkopolska na łamach „Głosu Wielkopolskiego” w latach 1945-2009. Publikacja wydana z okazji jubileuszu dziennika wydawanego w Poznaniu.

KRYSIAK Feliks

145 lat Towarzystwa Śpiewaczego „Dzwon” [w Gnieźnie] : 1864-2009 / współpraca Anna Smolenko, Maciej Kościelski. – Gniezno: Miejski Ośrodek Kultury w Gnieźnie, 2009. – 73 s. : fot., portr.

Historia chóru. M.in. wykaz prezesów, dyrygentów i członków zespołu w poszczególnych latach.

KRZYŚLAK Bolesława, KURZAWA Zofia

Kościół św. Małgorzaty na Śródcie w Poznaniu / fot. Magdalena Adamczewska, Piotr Walichnowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – 93 s. : fot., il. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania)(Zabytki Poznania)

Historia budowy, architektura i wystrój wnętrza kościoła na tle dziejów osiedla w Poznaniu.

KSIĄŻNICA Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu : historia, działalność, zbiory : 1949-2009 / oprac. Krzysztof Walczak; red. Danuta Wańka. – Kalisz: Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2009. – 73 s. : fot.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu biblioteki.

KSIĘŻA społecznicy w Wielkopolsce 1894-1919 : słownik biograficzny. T. 4, (Ś-Ż) / pod red. Leszka Wilczyńskiego i Hieronima Szatkowskiego. – Gniezno: Prymasowski Wydaw. Gaudentinum, 2009. – 214 s.

Zawiera m.in. suplement oraz wykaz nazwisk księży z archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej uwzględnionych w tomach 1-4.

#### LEŚKIEWICZ Rafał

Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu (1946-1955) : organizacja, funkcjonowanie, procesy archiwotwórcze. – Warszawa; Poznań: Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, 2009. – 364 s., [8] s. tabl. : fot., portr. – (Monografie / Instytut Pamięci Narodowej; t. 58)

Działalność sądu w latach 1946-1955 oraz proces archiwizacji dokumentów. W aneksie Wykaz osób skazanych na karę śmierci z powodów politycznych przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu w latach 1946-1955.

#### LUDOWICZ Bogdan

Zapisane obiektywem : [album] / red. Jarosław Piotrowski. – Leszno: „Panorama” Sp. z o.o., 2009. – 80 s. : fot.

Region leszczyński w fotografii fotoreportera „Panoramy Leszczyńskiej”, Bogdana Ludowicza.

#### ŁĘCKI Włodzimierz

365 zagadek o Poznaniu / fot. Zbigniew Szmidt; oprac. graf. Anna Wybieła; red. Grażyna Soroka. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2010. – 253 s. : fot.

Dzieje miasta w pytaniach i odpowiedziach.

#### MAJEWSKI Jan

Apteka Pod Orłem w Pleszewie / fot. Krzysztof Styszyński, Andrzej Świątlik, Wojciech Woźniak; red. Izabela Raduszevska. – Łódź: Bez Recepty, 2009. – 124 s. : fot., portr. – (Najśłynniejsze Polskie Apteki)

Historia apteki od 1815 roku na tle dziejów powiatu oraz aptekarstwa pleszewskiego i wielkopolskiego.

#### MAŁECKI Jan Zdzisław

Ostatni dowódca Kaliskiej Dywizji Piechoty gen. bryg. Franciszek Ksawery Alter : szkic historyczny. – Kalisz: Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej Oddział Ziemi Kaliskiej, 2009. – 112 s. : fot.

Dowódca jednostki w Kaliszu od 1936 roku, uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r. (1889-1945).

METAMORPHOSIS : [album] / fot. Maciej Fiszer; teksty Marta Sławska-Puchalska; oprac. graf. Piotr Zdanowicz. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2009. – 264 s. : fot. + płyta CD

Puszcza Notecka w fotografii Macieja Fiszera. Na płycie CD odgłosy puszczy w realizacji dźwiękowej T. Ogrodowczyka.

MOGIŁY powstańców wielkopolskich 1918/1919 na cmentarzu junikowskim [w Poznaniu] / oprac. zespół Stefan Psik [i in.]; red. i fot. Danuta Kosso-budzka; Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Zarząd Główny. – Poznań: TPPW.ZG, 2009. – 71 s. : fot., il., portr.

Zawiera m.in. biogramy i wykazy powstańców oraz plan cmentarza.

MRUGALSKA-BANASZAK Magdalena

Ratusz / oprac. graf. Ewa Wąsowska; tłum. Małgorzata Jańczak. – Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o. Wydaw. Święty Wojciech, 2009. – 136 s. : fot., il. – (Poznaj Poznań)

Historia poznańskiego ratusza ilustrowana starymi pocztówkami. Tekst także w jęz. angielskim.

NAJGRAKOWSKI Michał

Historia harcerstwa wielkopolskiego. T. 4, Powojenna odbudowa harcerstwa : lata 1945-1950 / Związek Harcerstwa Polskiego. Chorągiew Wielkopolska. Komisja Historyczna. – Poznań: ZHP, 2008. – 343 s. : il. – (Wydawnictwo Komisji Historycznej / Związek Harcerstwa Polskiego. Komenda Chorągwi Wielkopolskiej im. Powstańców Wielkopolskich 1918/19. Seria 1, Monografie; 21)

NAJGRAKOWSKI Michał

Miasta Wielkopolski od rozbiorów do początku XXI wieku : podstawowe informacje historyczno-administracyjne. – Warszawa: Polska Akademia Nauk. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, 2008. – 300 s. : il. – (Dokumentacja Geograficzna; nr 35)

ORGANIZACJA Solidarność Walcząca w Wielkopolsce w latach 1983-1990 / pod red. Krzysztofa Brzechczyzna i Przemysława Zwiernika. – Poznań: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu, 2009. – 203 s. : portr. – (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 7)

Historia, program i działalność organizacji w Poznaniu i Wielkopolsce na tle kraju.

PANORAMA powiatów województwa wielkopolskiego 2009 / oprac. zespół Agnieszka Bieniek [i in.]. – Poznań: Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2009. – 78 s. : tab.

Informacja statystyczna w układzie według powiatów.

PODGÓRNA Małgorzata

Secesyjne domy przy ulicy Roosevelta. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – 93 s. : fot., il., portr. – (Najpiękniejsze Ulice Poznania)

Zespół spółdzielczych kamienic mieszkalnych w Poznaniu z ok. 1904 roku. Dot. m.in. mieszkańców.

POWIAT wągrowiecki : [album] / fot. Marek Chełminiak; oprac. graf. Ewa Stadnicka. – Bydgoszcz: Wydaw. Pejzaż, 2009. – 167 s. : fot.

Starannie wydana publikacja poświęcona poszczególnym gminom powiatu wągrowieckiego. Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim.

POWSTAŃCY wielkopolscy... : biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918/1919 / pod red. Bogusława Polaka. T. 6. – Poznań: Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Zarząd Główny, 2009. – 244 s. : portr.

Słownik biograficzny wydawany od 2005 roku. Zawiera m.in. suplement i wykaz nazwisk powstańców uwzględnionych w tomach 1-6.

POZNAŃ oczami Prusaka wzorowego : przyczynki do historii zabytków oraz życia artystycznego i umysłowego Poznania / oprac. przez radcę miejskiego Arthura Kronthala; tłum. Joanna Grzesiak; koment. Iwona Błaszczyk, Przemysław Matusik, Jacek Wiesiołowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2009. – 226 s. : fot., il., portr. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania)

Poznań w początkach XX wieku. Wznowienie publikacji wydanej w 1911 roku z komentarzami historycznymi.

PÓŁ wieku budynku szkolnego przy ulicy Polnej w Swarzędzu (1958-2008) / red. Antoni Kobza; współpraca Marlena Adolp, Przemysław Chlebicki; oprac. graf. Ewa Stawowa. – Swarzędz: Gimnazjum nr 2 im. Królowej Jadwigi w Swarzędzu, 2009. – 50 s., [12] s. tabl. : fot., portr.

Dzieje budynku Szkoły Podstawowej nr 2 im. Królowej Jadwigi – obecnie Gimnazjum nr 2 im. Królowej Jadwigi w Swarzędzu. Historia i wspomnienia nauczycieli.



PRZYBOROWSKA Kinga

Poznańskie procesy 1956: „proces trzech”. T. 1 / red. nauk. Stanisław Jankowiak; red. Barbara Fabiańska. – Poznań: Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych, 2009. – 160 s. : fot., portr.

Proces sprawców zabójstwa pracownika Urzędu Bezpieczeństwa w Poznaniu, Zygmunta Izdebnego w kontekście wydarzeń Poznańskiego Czerwca 1956 roku.

PRZYNALEŻNOŚĆ diecezjalna Ziemi Kaliskiej / red. Sławomir Kęszka. – Kalisz: Edytor, 2009. – 107 s. : il. – (Materiały do Dziejów Diecezji Kaliskiej; 3)  
Materiały źródłowe, dokumenty artykuły i ilustracje dot. Diecezji Kaliskiej.

[STO] 100 lat polichromii w kościele św. Bartłomieja w Koninie 1910-2010 / teksty Kazimierz Białkowski, Wanda Gruszczyńska; fot. Maciej Sypniewski; rys. Kazimierz Białkowski; Towarzystwo Przyjaciół Konina, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział w Koninie. – Konin: Wanda i Michał Gruszczyńscy, 2009. – [12] k. : fot., il., portr.

Polichromie i witraże w fotografii Macieja Sypniewskiego. Kalendarz na rok 2010.

SZLAKIEM olędrow w północnej Wielkopolsce / tekst Jan Przewoźny, Witold Przewoźny; fot. Włodzimierz Kowaliński, Paweł Mordal, Witold Przewoźny; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań: Wydaw. WBPICAK, 2009. – 27 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

Omówienie tras turystycznych: „Doliną Noteci” i „Szlak Puszczy Noteckiej”.

ŚWIĘTY Józef Patron Diecezji, Miasta i jego kaliskie Sanktuarium / red. Sławomir Kęszka. – Kalisz: Edytor, 2009. – 196 s. – (Materiały do Dziejów Diecezji Kaliskiej; 4)

Materiały źródłowe.

W HOŁDZIE wielkiemu Polakowi : dedykacje i wpisy na egzemplarzach z księgozbioru Alfonsa Parczewskiego / red. Krzysztof Walczak; wstęp i oprac. Ewa Andrysiak; Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2009. – 115 s. : fot.

Dedykacje i wpisy z lat 1870-1932 na egzemplarzach z księgozbioru A. Parczewskiego (obecnie w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu).

WALCZAK Marian

Dwadzieścia pięć lat obecności Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Kaliszu : [informator] / projekt i przygot. do druku Joanna Dudek; fot. Kajetan Wiśniewski [i in.]. – Kalisz: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, 2009. – [20] s. : fot., portr.

Publikacja jubileuszowa. Tytuł okładki. UAM. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny.

WIERZBA Waldemar

Słownik gwary poznańskiej : z naszego na polski, z polskiego na nasze / oprac. graf. Arkadiusz Marcinkowski. – Poznań: Wydaw. Albus, 2009. – 175 s. : fot.

Słownik ilustrowany fotografiami Poznania. Ponadto krótkie wierszyki ilustrujące hasła słownika.

WŁADZE wobec kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1956-1970 / pod red. Konrada Białeckiego. – Poznań: Instytut Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu, 2009. – 279 s. : fot., il., tab. – (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 8)

Materiały konferencji naukowej (listopad 2008) poświęconej działaniom władz politycznych oraz Służby Bezpieczeństwa wobec kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce.

WOJENNE wspomnienia gośliniaków / pod red. Genowefy Bazyli. – Murwana Goślina: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, 2009. – 58 s.

Wspomnienia mieszkańców gminy Murwana Goślina z okresu II wojny światowej.

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie : atlas turystyczno-samochodowy / red. Barbara Kawałko, Karol Kawałko; oprac. kartogr. Zbigniew Borowczak, Ziemiowit Borowczak, Grzegorz Woźniak; tekst oprac. na podstawie materiałów Pawła Andersa; oprac. graf. Wojciech Wróblewski. – Piła: Wydaw. BiK, [b.r.]. – 128 s. : fot., mapy

Mapy województwa i obszerny przewodnik krajoznawczy.

WYDZIAŁ Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza : [informator]. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2009. – [28] s. : fot., portr.

Historia, struktura organizacyjna, badania naukowe i kształcenie studentów oraz wykaz kadry naukowej instytutu.

Z DZIEJÓW „Czarnej Trzynastki” / oprac. red. Michał Najgrakowski. – Poznań: Media-Expo Wawrzyniec Wierzejewski, 2009

T. 2, Wspominki trzynastackie. – 209 s. : fot., il.

T. 3, Kroniki obozowe 1923-1925. – 115 s. : fot., portr.

Kolejna część materiałów poświęconych dziejom 13. Drużyny Harcerskiej im. Hetm. Jana Zamoyskiego Związku Harcerstwa Polskiego w Poznaniu.

ZBIERSKI Hubert

Sylwetki rozstrzelanych mieszkańców Ziemi Śmigiejskiej w 1939 roku / Urząd Miejski Śmigla. – Śmigiel, 2009. – 155 s. : fot., portr.

Biogramy ofiar i opis wydarzeń. M.in. wykaz mieszkańców ziemi śmigielskiej zamordowanych przez nazistów w latach 1939-1945.

ZENKTELER Elżbieta

Historia Zakładu Botaniki Ogólnej UAM w Poznaniu : 1919-2009. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2009. – 48 s. : fot., il., portr.

Publikacja jubileuszowa zawiera m.in. sylwetki pracowników naukowych oraz wykaz prac doktorskich i habilitacyjnych.

ZIEMIA Kościańska na starych pocztówkach : [album] / red. i teksty Magdalena Lajszner; współaut. tekstów Bartosz Jankowski; oprac. graf. Michał Rydlewski; Muzeum Regionalne im. dra Henryka Florkowskiego w Kościanie. – Kościan: Muzeum Regionalne, 2009. – 239 s. : il.

Wybór pocztówek w układzie według nazw miejscowości.

ZWYCIĘZCY. T. 2, Bohaterowie Powstania Wielkopolskiego. Najnowsza lista ofiar : [album] / teksty Leszek Adamczewski, Grzegorz Okoński; red. Leszek Adamczewski, Sławomir Kmieciak; listę strat oprac. Wiesław Olszewski, Łukasz Jastrząb; oprac. graf. Dorota Kalińska-Łuczak, Wojciech Błaszczuk. – Poznań: Polskapresse sp. z o.o. Oddział Prasa Poznańska, [2009]. – 120 s. : fot., il., portr.

Sylwetki weteranów Powstania Wielkopolskiego oraz lista poległych i zmarłych powstańców. Publikacja wydana jako dodatek do dziennika „Polska. Głos Wielkopolski”.

ZWYCIĘŻYLIŚMY! Obchody 90. rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego 1918/1919 : [album] / oprac. tekstów Stefan Drajewski; red. Natalia Słomińska, Mariusz Grzebalski; oprac. graf. Dorota Bojkowska; fot. Hubert Wejmann [i in.]. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2009. – 249 s. : fot., il.

Formy i relacje z obchodów zorganizowanych w Poznaniu i poszczególnych miejscowościach Wielkopolski.

## B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(grudzień 2009–luty 2010)

W zimowych miesiącach biblioteki wielkopolskie zorganizowały najwięcej imprez z okazji św. Mikołaja oraz świąt Bożego Narodzenia. Odbływały się spotkania opłatkowe, wystawiano jasełka, śpiewano kolędy, wykonywano kartki i ozdoby świąteczne.

Uczestnikom ferii w bibliotekach zaproponowano bogaty zestaw zajęć – głównie głośne czytanie, konkursy literackie i plastyczne, gry i zabawy. Świętowano też Dzień Babci, Dzień Dziadka i walentynki.

Aktywnie działają Dyskusyjne Kluby Książki.

W lutym zainaugurowano w bibliotekach Międzynarodowy Rok Fryderyka Chopina.

### Grudzień

Baranów (pow. Kępno)

- Otwarcie wystawy plastycznej Piotra Biedy. Na wystawie zaprezentowano malarstwo olejne i akwarele (Mroczeń)

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Mała Galeria Wielkich Umiejętności – Malowane na szkle – prace J. Lacha
- Cykl historyczny dla klas V „Bojanowo wczoraj i dziś” (spotkanie również w lutym)

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Rozstrzygnięcie konkursu o tytuł Mola Książkowego
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem

Chodzież

- „Malowane światłem” – wystawa (Czytelnia dla Dorosłych)
- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke – (Młodzieżowy Dom Kultury)
- Spotkanie z Emilią Krakowską (Czytelnia dla Dorosłych)

- „Ortografia czyli heca, którą wszystkim się zaleca” – ścieżka edukacji czytelniczej dla klasy II szkoły podstawowej (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki – Louis Anton Baulenas „Za worek kości” (Czytelnia dla Dorosłych)

#### Dąbie (pow. Koło)

- Koncert charytatywny „Pogotowie św. Mikołaja”
- II Gminny i Powiatowy Przegląd Jasełek

#### Gołuchów (pow. Pleszew)

- „W magicznym świecie Jana Brzechwy” – konkurs czytelniczy dla klas 0-1 (Filia Tursko)
- Kiermasz tanich książek (Biblioteka Gołuchów, Filia Kucharki)

#### Gostyń

- Wystawa „Helski cypel” (do końca stycznia)
- Konferencja dla regionalistów powiatu gostyńskiego
- Konferencja dla bibliotekarzy powiatu gostyńskiego połączona z recitalem aktora – Zbigniewa Walerysia pt. „Juliusz Słowacki – życie i twórczość”

#### Jaraczewo (pow. Jarocin)

- „Czerwony Kapturek” – teatrzyk kukiełkowy dla przedszkolaków

#### Jarocin

- Konkursy:
  - ~ „Wróżki, co o nich wiemy” – konkurs dla klas 1-3 szkół podstawowych z terenu miasta i gminy Jarocin (Filia nr 1 „Pod Ratuszem”)
  - ~ „Książkolub” – comiesięczny konkurs literacki dla uczniów (Filia nr 2; również w styczniu i lutym)
- Spotkania autorskie:
  - ~ Spotkanie z Janem Grzegorzczkiem – w ramach jarocińskiego DKK (Filia nr 1 „Pod Ratuszem”; miejsce realizacji Pałac Radolińskich)
  - ~ Spotkanie z Łukaszem Piechockim (Filia Wilkowyja)
  - ~ Spotkanie z Grażyną Jatczak zorganizowane przez BPMiG oraz Stowarzyszenie Jarocin XXI
  - ~ Spotkanie z Bogusławem Wołoszańskim zorganizowane przez BPMiG oraz Stowarzyszenie Jarocin XXI
  - ~ Spotkanie z Jackiem Kępą, znawcą twórczości Tomasza Manna – w ramach DKK (Filia nr 1)
- Warsztaty literackie – zajęcia z Przemysławem Czaplńskim; towarzyszyły konkursowi literackiemu „Rówieśnicy. Spojrzenia 2009”, zorganizowanemu przez WBPICAK w Poznaniu

- Wystawy:
  - ~ „Witaszyce w dawnej fotografii” (Filia Witaszyce)
  - ~ Podziel się z nami swoimi pasjami: „Na świętecznie” – wystawa prac Marii Bryl, Heleny Polak i Krystyny Rotter-Polak z Jarocina

#### Kalisz

- „Od adwentu do Trzech Króli: czas, wiara i tradycja w języku zapisane” – spotkanie z Andrzejem Sieradzkim (w ramach spotkań z COOLturą)
- „Jak powstawała Polska” – spotkanie z Andrzejem Buko
- „Literackie obrazy święteczne” – spotkanie z młodzieżą Gimnazjum „Edukator” (Filia nr 9)
- „Było i jest. Echo kaliskich dni” – spotkanie z Elżbietą Wojtyś
- „Historia szkolnictwa wyższego w Kaliszu” – wystawa

#### Kępno

##### Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Szkolenie dla nauczycieli ze szkół podstawowych i przedszkoli z terenu powiatu kępińskiego dotyczące metod badania dojrzałości szkolnej u dzieci 6 i 5 letnich
- Spotkanie rodzin zastępczych z senator RP Małgorzatą Adamczyk
- Seminarium bibliotekarzy pt. „Tajemnice świąt”. Warsztaty z elementami biblioterapii i filioterapii prowadziła Anna Sabiło z WBPiCAK w Poznaniu

##### Samorządowa Biblioteka Publiczna

- Spotkanie Piątkowego Klubu Robótek Ręcznych (również w styczniu i lutym)

#### Koło

- Spotkanie wigilijne Koła Przyjaciół Biblioteki w ramach Dni Wielkopolski pt. „Wigilia Kresowa”
- Zajęcia z elementami biblioterapii dla dzieci w wieku 6-9 lat (również w styczniu i lutym)
- Konkursy plastyczne: „Powiadam krasnoludki są na świecie”, „Dom dla Zaczarowanego Ołówka”
- Konkurs multimedialny: Orleża Lwowskie

#### Kościan

##### Miejska Biblioteka Publiczna

- „Obce rzeczy wiedzieć dobrze jest, swoje obowiązkiem” (Z. Gloger). Tradycje i zwyczaje zimowe w Polsce – wystawa ze zbiorów MBP w Kościanie (również w styczniu)
- Publikacje Stowarzyszenia Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie – wystawa (również w styczniu)

- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej – Zbigniew Szewczyk mówił o stanie zdrowia mieszkańców Ziemi Kościańskiej
- Zajęcia biblioterapeutyczne dla osób przebywających w Środowiskowym Domu Pomocy Społecznej w Kościanie (również z styczniu i lutym)
- Promocja książki Władysława Piaskowskiego „Klub Szachowy Tęcza przy Kościańskiej Spółdzielni w latach 1981-2005”

#### Krotoszyn

- Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzyciem
- Wystawa „Powstanie Wielkopolskie”
- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim (Oddział dla Dzieci)

#### Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Boże Narodzenie w zwyczajach i obrzędach” – spotkanie regionalne (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Jak żyli i mieszkali nasi przodkowie” – spotkanie regionalne (Izba Regionalna w Pawłowicach)

#### Leszno

- Wystawy:
  - ~ „Moje miejsce na ziemi” – na wystawie prezentowane były prace nagrodzone i wyróżnione w konkursie sztuk plastycznych, którego organizatorem jest Leszczyńskie Stowarzyszenie Dzieciom Niepełnosprawnym, a jednym ze współorganizatorów była Miejska Biblioteka Publiczna (Galeria Recto Verso)
  - ~ „Plakatowa retrospektywa i grafika wydawnicza Jana Młodożeńca” – ze zbiorów Jacka Jaroszyka i Biblioteki. Wystawę tworzyło ponad 100 plakatów artysty, a także liczne okładki, obwoluty i ilustracje książkowe oraz przykłady graficznego opracowania czasopism i druków (Galeria za Regalami, Galeria Lochy, Galeria Recto Verso)
- „Wokół Globusa” – spotkanie z Jackiem Pałkiewiczem, reporterem i odkrywcą, twórcą survivalu w Europie, weteranem dżungli i pustyni, jednym z najbardziej znanych i aktywnych eksploratorów naszych czasów
- Konferencja „Biblioteki Leszna”. W programie:
  - ~ Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lesznie
  - ~ Biblioteka Gimnazjum leszczyńskiego od XX wieku
  - ~ Biblioteki szkół wyższych
  - ~ Biblioteki szkolne we współczesnym Lesznie, multimedialne centra informacyjne
  - ~ Biblioteki w ośrodkach pomocy społecznej w Lesznie

- ~ Księgozbiór kościoła św. Krzyża w Lesznie w zbiorach Biblioteki Kórnickiej
- „Poetycka choinka” – podczas tradycyjnego świątecznego spotkania swoje wiersze prezentowali leszczyńscy poeci: Irena Bajserowicz, Eleonora Biberstajn, Ryszard Biberstajn, Krystyna Grys, Tadeusz Hofmański, Stanisław Kruk. Wieczór prowadził Tadeusz Hofmański, z monodramem dotyczącym Bożego Narodzenia wystąpił Błażej Kiciński
- Konferencja „Wierszopisowie XVII-wiecznego Leszna”. W programie:
  - ~ Leszno w XVII wieku
  - ~ Panorama literacka siedemnastowiecznego Leszna
  - ~ Teodor Christian Schosser i Andreas Gryphius
  - ~ Johann Heermann, bonus pastor – poeta doctus
  - ~ „Poetka znakomita” czy „Autorka marnych panegiryków” – o Annie Memoracie
  - ~ Leszno i życie literackie w XVII wieku – bibliografia (wybór)

#### Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku – prezentacja obrazów Marii Skrzypczak oraz książki Stanisława Jędrasia „Gmina Lipno”

#### Luboń (pow. Poznań)

- „Magiczny wieczór z Wróżką Halszką”
- „Pod skrzydłami anioła...” – wernisaż gwiazdkowej sztuki użytkowej. Wystawa połączona ze sprzedażą prezentowanych prac
- Zajęcia plastyczne dla dzieci „Kolorowe malowanie” pod okiem plastyka Anny Przybylskiej (również w styczniu i lutym)
- „Anioł i dziewczynka” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Pod Orzełkiem
- Warsztaty teatralne dla dzieci (również w styczniu i lutym)

#### Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży „Przez Kontynenty”: „Dwie twarze Azji” – spotkanie z Jackiem Jakubowskim, pilotem wycieczek grup biznesowo-motywacyjnych
- Z cyklu: Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne: „W klimatach bossanowy” – świąteczny koncert w wykonaniu Julii Rosińskiej (wokalec), Jacka Skowrońskiego (instrumenty klawiszowe) i Wojciecha Winiarskiego (gitara)
- „Z poezją na Ty” – konkurs recytatorski dla uczniów szkoły podstawowej (Filia Wytomyśl)
- Spotkanie promujące książkę Pawła Andersa „Przewodnik po powiecie nowotomyskim” zorganizowane przez Wydział Edukacji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Nowym Tomyślu



#### Oborniki

- Przy wigilijnym stole – wieczór poetycko-muzyczny
- Świąteczna szopka szkolna (uczniowie SP w Chrustowie)
- Za snem, za jawą, za westchnieniem rodzi się Wigilia – wystawa prac uczniów z obornickich szkół i przedszkoli
- Dzieci mówią – nie piję, bo tak. Wystawa pokonkursowa

#### Perzów (pow. Kępno)

- „Nadchodzi piękny czas” – koncert kolęd w wykonaniu członków sekcji wokalnejszej działającej przy bibliotece z okazji spotkania opłatkowego seniorów z Gminnego Koła Emerytów i Rencistów

#### Pleszew

- Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzczakiem w ramach Bibliotecznego Saloniku Kulturalnego i Dyskusyjnego Klubu Książki
- Warsztaty literackie z Przemysławem Czaplińskim

#### Powidz (pow. Słupca)

- Rok Juliusza Słowackiego – poranek poetycki „Niechaj mnie Zośka o wiersze nie prosi...”

#### Rawicz

- Spotkanie autorskie z podróżnikiem Leszkiem Szczasnym
- Ława Jednego Autora:
  - ~ Juliusz Słowacki
  - ~ Stanisław Dygat
  - ~ Zofia Nałkowska
  - ~ Samuel Beckett
- Galeria Jednego Obrazu:
  - ~ „Martwa natura” – Daniel Wiatrowski
  - ~ „Zima” – P. Durbajło

#### Strzałkowo (pow. Słupca)

- Prelekcja Grzegorza Pierzchalskiego na temat „Kolęda z muzyką Wojciecha Kilara”

#### Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- „Bajkoterapia w bibliotece” – warsztaty dla najmłodszych przeprowadziła Beata Waleńska

#### Swarzędz (pow. Poznań)

- „W pełni sprawny teatr” – przedstawienie dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, przygotowane przez uczestników warsztatów terapii zajęcio-

wej Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu

- Wieczór poetycki Marii Magdaleny Pocgaj pt. „A włosy im cesał biblijny wiatr” – dla seniorów i młodzieży z Gimnazjum w Zalasewie
- Rozstrzygnięcie i wręczenie nagród dla zwycięzców internetowego konkursu literackiego „Familiada”

#### Trzcianka

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Karoliną Piekarską

#### Turek

- Promocja książki „Z archiwum Igły”
- Rozstrzygnięcie powiatowego konkursu plastycznego „Odkryj wszechświat” oraz wystawa pokonkursowa
- Spotkanie z Teresą Tomsią dla młodzieży ZSO w Turku
- Zajęcia w Świetlicach Terapeutycznych (Filia nr 2):
  - ~ Święta Bożego Narodzenia – zajęcia z elementami biblioterapii
- Zajęcia w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Turku (Filia nr 2):
  - ~ Święta Bożego Narodzenia – zajęcia z elementami biblioterapii
- Program 50+:
  - ~ „Być to znaczy pamiętać” – spotkanie z Teresą Tomsia

#### Wijewo (pow. Leszno)

- „Żłóbek w każdym domu, szkole i przedszkolu” – konkurs na szopkę bożonarodzeniową zorganizowany wspólnie z Katolickim Stowarzyszeniem „Civitas Christiana”

#### Zduny (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie z Dorotą Sztudynger-Zaczek
- „Biblioteka – dobre miejsce dla przedszkolaka” – warsztat informacyjny bez tajemnic

#### Żerków (pow. Jarocin)

- „Mistrz czytania” – finał konkursu czytelniczego

## Styczeń

#### Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny „Życie bez uzależnień zdrowe i przyjemne” – współpraca z MGOK

### Chodzież

- „Krajobrazy życia” – wystawa fotografii Ireneusza Linde (Czytelnia dla Dorosłych)
- „Czy inny znaczy gorszy – rozmowa o tolerancji” – spotkanie terapeutyczne z dziećmi w wieku przedszkolnym (Oddział dla Dzieci)
- „Wyszukiwanie informacji w encyklopediach” – ścieżka edukacji czytelniczej dla klasy II szkoły podstawowej (Oddział dla Dzieci)
- Cykl zajęć z dziećmi w wieku 7-15 lat – ferie zimowe (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie z aktorką Joanną Szczepkowską w Młodzieżowym Domu Kultury (Czytelnia dla Dorosłych)
- Spotkanie Klubu „Dobrego Smaku” – dyskusja nad książką (Czytelnia dla Dorosłych)

### Dąbie (pow. Koło)

- Konkurs – Rok Fryderyka Chopina:
  - ~ Zapoznanie z biografią kompozytora
  - ~ Konkurs wiedzy o życiu i twórczości Chopina pt. „Chopin bliski sercom”
  - ~ Koncert dzieci i młodzieży z Ogniska Muzycznego
- Międzynarodowy Dzień Pamięci o Holokauście – pogadanka
- Świąteczny koncert Młodzieżowej Miejsko-Strażackiej Orkiestry Dętej

### Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Rok Fryderyka Chopina – wystawa okolicznościowa dotycząca życia i twórczości sławnego kompozytora

### Gniezno

- Otwarcie wystawy fotograficznej Jerzego Gozdowskiego pt. „Gniezno po zmierzchu”

### Gołuchów (pow. Pleszew)

- „Kraina baśni Andersena” – konkurs czytelniczy dla klas II i III (Filia Turko)
- „Wybitni Wielkopolanie” – konkurs czytelniczy kl. IV-VI (Filia Kucharki)
- „Życie i twórczość Fryderyka Chopina” – konkurs wiedzy dla kl. IV-VI (Filia Kościelna Wieś)

### Gostyń

- Spotkanie z Wolfgangiem Wilhelmem, księgarzem z powiatu partnerskiego Unterallgäu w Bawarii – dla młodzieży z Liceum Ogólnokształcącego uczącej się języka niemieckiego
- Wystawa „Maria Konopnicka – przyjaciółką dzieci”

- Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży „Ilustracje do książek Marii Konopnickiej” – impreza podsumowująca oraz wystawa pokonkursowa w lutym

#### Jaraczewo (pow. Jarocin)

- Konkurs plastyczny „Biblioteka skarbnicą piśmiennictwa”

#### Jarocin

- „Wiem bo czytam” – cykl miesięcznych konkursów dla uczniów Zespołu Szkół w Cielczy (Filia w Cielczy; również w lutym)
- Podziel się z nami swoimi pasjami: Sposoby na zimowe chłody – wystawa prac Magdaleny Wrześniewskiej z Jarocina
- Warsztaty fotograficzne – przygotowanie do konkursu fotograficznego „Kościół w Golinie w czterech porach roku”; prowadzenie Hieronim Czapllicki (Filia w Golinie)

#### Jutrosin (pow. Rawicz)

- Spotkanie nt. „Wielkopolskie opowieści”
  - ~ Legenda o poznańskich koziołkach
  - ~ Zwiedzanie Muzeum Ziemi Jutrosińskiej

#### Kalisz

- „Czy znasz te przysłowia i powiedzenia” – konkurs literacki dla uczestników zimowiska organizowanego przez Klub KSM (Filia nr 2)
- Wystawy:
  - ~ „W ciepłe huculskiego pieca” (współdział)
  - ~ „Zielony Konstanty i jego poezja. 105 rocznica urodzin Konstatntego Ildefonsa Gałczyńskiego” (Filia nr 9)
  - ~ „Książki, które warto przeczytać – w 65. rocznicę urodzin Małgorzaty Musierowicz” (Filia nr 9, Oddział dla dzieci)

#### Kępno

##### Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy mieszczący się w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Kępnie zorganizował XVIII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
- Spotkanie członków Dyskusyjnego Klubu Książki z ornitologami Południowowielkopolskiej Grupy Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków. Spotkanie odbyło się w okresie Międzynarodowego Liczenia Ptaków Wodnych. Podczas spotkania dyskutowano m.in. nad projektem edukacyjnym dla szkół dot. łabędzia niemego (widnieje w herbie miasta i powiatu)

- Spotkanie członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Kępińskiej i przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Kępnie oraz regionalistów z okazji 90. rocznicy powrotu Ziemi Kępińskiej do Polski. Sekretarz starostwa Marian Lorenz przedstawił fakty historyczne dotyczące odtworzenia zachodniej granicy Polski
- Szkolenie dla nauczycieli z powiatu kępińskiego dotyczące ADHD u dzieci

#### Koło

- Konkurs czytelniczy „Mikołaj Rej – Ojcem Literatury Polskiej”
- Konkurs plastyczny „Duchy Scroogea” oraz pokonkursowa wystawa prac plastycznych

#### Kościan

Gminna Biblioteka Publiczna:

- „Kondycja człowieka starszego” – spotkanie Klubu Dyskusyjnego (Filia w Racocie)

Miejska Biblioteka Publiczna:

- „Wielkopolska Press Photo 2009” – wystawa fotograficzna Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii (również w lutym)
- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej – Ewa Piotrowska z Medycznego Studium Zawodowego w Kościanie
- Spotkanie z Zarządem Stowarzyszenia Absolwentów Gimnazjum w Kościanie inicjujące współpracę Stowarzyszenia z MBP w Kościanie w 2010 roku
- Wanda Chotomska – przyjaciółka dzieci – poranek literacki dla dzieci z Samorządowego Przedszkola nr 4 (również w lutym)

#### Kotlin (pow. Jarocin)

- „Wiersze o ziemie” – konkurs dla wszystkich piszących, tworzących poezję

#### Krotoszyn

- Mini Galeria – wystawa rysunków Olgi Witczak, uczennicy kl. 3 LO
- „Zdrowa żywność – zdrowe serce” – wystawa książek
- „Tropami zwierząt” – spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Krotoszyn, czytanie książek, quizy i zabawy (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Książka to sposób na nudę” – kurs szybkiego czytania i technik uczenia się, prowadziła Justyna Klimek (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Ruch to zdrowie” – zajęcia plenerowe; wyjście na basen i do kręgielni (Oddział dla dzieci i młodzieży)

- „Waleczny jak rycerz” – spotkanie z Bractwem Rycerskim Ziemi Kaliskiej Poczet Wierzbicy z Krotoszyna; turniej rycerski, zabawy, konkursy, prezentacja multimedialna (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Odżywiamy się zdrowo” – dzień potraw kulinarnych, gość specjalny kucharz z restauracji „Ratuszowa”; quiz gastronomiczny i konkurs na najlepszą potrawę (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Bliżej świata”: Republika Południowej Afryki – mozaika kultur i obyczajów; spotkanie z Albertem Mlaze z Republiki Południowej Afryki (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Bezpiecznie żyć” – kurs udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej dla dzieci i młodzieży, prowadził Łukasz Rabenda, specjalista do spraw BHP i instruktor ochrony przeciwpożarowej (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Taniec moją pasją” – warsztaty tańca; podstawy tańca towarzyskiego prowadziła Katarzyna Wiceniak, tancerka z Centrum Tańca „Showdance” w Krotoszynie (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Każde dziecko to potrafi” – warsztaty plastyczne, malowanie na szkle; prowadziła Iwona Cyunczyk (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- „Komputerowy świat” – dzień komputerów w bibliotece zorganizowany przez firmę komputerową „Hardbit”; prezentacja najnowszych gier na CD, konkursy, oglądanie filmów i bajek na dużym ekranie (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- Dzieci – dzieciom: „Kolorowe emocje” – spotkanie integracyjne (Oddział dla dzieci i młodzieży)

#### Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Na tropie historii – 700 lat Pawłowic” – prelekcja Jarosława Wawrzyniaka (Izba Regionalna w Pawłowicach)

#### Leszno

- Wystawy:
  - ~ „Jedzie pociąg z daleka...” – wystawa była pokłosiem konkursu dla dzieci, zorganizowanego przez Leszczyńskie Stowarzyszenie Sympatyków Kolei (Galeria za Regalami)
  - ~ „Wrocławskie spotkania po latach” – ekspozycję tworzyły ryciny i fotografie prezentujące miejsca, które odwiedzili we Wrocławiu wybitni pisarze XIX i XX wieku, m.in.: Władysław Reymont, Jan Kasprówic, Juliusz Słowacki, Ignacy Kraszewski. Wystawa jest elementem obchodów stulecia urodzin Tadeusza Mikulskiego, wybitnego historyka literatury i eseisty, twórcy powojennej polonistyki na Uniwersytecie Wrocławskim (Galeria za Regalami; również w lutym)

- ~ Wystawa grafik i obrazów Zdzisława Połącarza, malarza i grafika, obecnie mieszkającego w Nowym Tomyślu. Na wystawie prezentowane były głównie pejzaże wiejskie, stara architektura świecka i obiekty sakralne (Galeria Recto Verso, Galeria Lochy; również w lutym)
- „Wspomnienia z życia wielkopolskiego nauczyciela” – promocja książki Stanisława Jędrasia, długoletniego nauczyciela, regionalisty, autora wielu książek – w tym monografii miast i gmin, licznych publikacji i opracowań dotyczących regionu leszczyńskiego
- W ramach „Rodziny Wieczorów” – spektakl dla dzieci i ich rodziców pt. „Wilk i Zając”, w wykonaniu aktorów Art-Re Studia Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii z Krakowa

#### Luboń (pow. Poznań)

- „Wars i Sawa” – spektakl dla dzieci w wykonaniu teatru Art-Re z Krakowa
- Promocja książki Rafała Podrazy „Magdalena Samozwaniec. Z pamiętnika niemłodej już mężatki”
- „Kolędowanie wdzięcznie zaśpiewane” – wieczór kolęd w wykonaniu Przemysława Myszkowskiego (śpiew), Janusza Musielaka (gitara), Wojciecha Warszawskiego (gitara) oraz Aniołów: Pauli Rejkiewicz, Karoliny Frąckowiak, Marty Cykowiak, Dominiki Czajki, Zuzanny Mikołajskiej
- „Kolorowa sztuka z okładki komiksu” – wernisaż Kamili Trusiewicz
- Z cyklu „POrozstawiamy o...”: Inwestycje w Luboniu – spotkanie z burmistrzem Dariuszem Szymtem
- „Kochaj świat, kochaj życie” – spektakl poetycko-muzyczny w wykonaniu młodzieży z Gimnazjum nr 1 w Luboniu, połączony z wystawą malarstwa Alicji Wituckiej Piskorskiej
- „Witaminowa przygoda” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru PRO-MYK z Poznania
- Spotkanie Klubu Szachowego (również w lutym)
- Filmowe Ferie w Bibliotece Miejskiej
- Spotkanie Klubu Filmowego

#### Oborniki

- Moje granie dają Ci, malutki Panie – koncert kolęd
- Spłyń do nas, kolędo – koncert kolęd w wykonaniu chóru Accelerando oraz Justyny Mroczkiewicz i Ewy Tuskowskiej
- Poeci Poznania – wieczór poetycko-muzyczny z udziałem śpiewającej poetki Wiesławy Felińskiej
- Spotkanie autorskie z Henrykiem Wojtysiakiem. Promocja tomiku poezji „Oborniki w strofach zakłęte”

#### Orchowo (pow. Słupca)

- Spektakl teatralny „Jaś i drzewo fasolowe” – spektakl oparty na znanej angielskiej baśni, wykonany przez aktorów teatru Art-Re z Krakowa
- Konkurs plastyczny „Ilustrujemy wiersze Wandy Chotomskiej” – uroczyste podsumowanie i rozdanie nagród

#### Rawicz

- Perły Literatury Światowej: Albert Camus
- Galeria Jednego Obrazu:
  - ~ „W półcieniu” – Alina Starska
  - ~ „Wieś” – P. Szajerka

#### Słupca

- Zajęcia z elementami biblioterapii pod hasłem „Literki znam – czytam sam” (Filia Cienin Kościelny)
- Wystawa książek dla dzieci pod hasłem „Książki na zimowe wieczory” (Filia Cienin Kościelny)

#### Strzałkowo (pow. Słupca)

- Spotkania Ludzi Ciekawych Świata na temat prelekcji „Meksyk” – prelegent Wincenty Dończyk (również w lutym)
- Wystawa „Bezkrwawe łowy” Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
- Cotygodniowe zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców DPS

#### Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Konkurs plastyczny na ilustrację do książek Kornela Makuszyńskiego oraz wystawa prac pokonkursowych

#### Swarzędz (pow. Poznań)

- Rozstrzygnięcie plebiscytu na najpopularniejszą książkę 2009 roku w swarzędzkiej bibliotece

#### Trzcianka

- Spotkanie autorskie z Joanną Szczepkowską
- Rok 2009 w kulturze – wystawa
- „Piękna i Bestia” – przedstawienie przygotowane przez aktorów teatru Art-Re w Krakowie

#### Turek

- Kiermasz wydawnictw MiPBP w Turku podczas spotkania noworocznego samorządowców i przedsiębiorców powiatu tureckiego
- Program 50+:



- ~ Spotkanie z Makarym Górzyńskim, autorem książki „Zabytki miasta Turku i powiatu tureckiego”
- Zajęcia w Świetlicach Terapeutycznych (Filia Nr 2):
  - ~ Wśród zimowych baśni Andersena – zajęcia z elementami biblioterapii
  - ~ Słowa, słowa, słowa – tworzymy zimowy słownik ortograficzny
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Turku (Filia Nr 2):
  - ~ „Przyjaźń ma wiele form – rola przyjaźni” – zajęcia z elementami biblioterapii
- Wystawy:
  - ~ Rok 2010 – Rokiem Fryderyka Chopina
  - ~ Rok 2010 – Rokiem Roty

#### Zagórów (pow. Słupca)

- Wystawa fotograficzna „Cztery pory roku”

### L u t y

#### Baranów (pow. Kępno)

- Wystawa prac plastycznych i zdjęć z projektu pn. „Młody człowiek dobrze wie, że ekologia jest OK!” realizowanego przez Towarzystwo Rozwoju Gminy Baranów w partnerstwie z Urzędem Gminy w Baranowie oraz Maltańską Służbą Medyczną Pomocą Maltańską Oddział w Baranowie (Mroczęń)

#### Bojanowo (pow. Rawicz)

- Wystawa „Mieczysław Stoor, aktor i bojanowianin”
- Bądź piękna z „Mary Kay Cosmetics” – prezentacja kosmetyków, pokaz makijażu

#### Chocz (pow. Pleszew)

- Konkurs czytelniczy dla gimnazjalistów „Przystanek Książka” (powieści Verne’a, Travers, Stevensona, Twaina, Makuszyńskiego i Kruger)

#### Chodzież

- Spotkanie z rehabilitantem i masażystą, Rafaelem Lubawy (Czytelnia dla Dorosłych)
- Ścieżka edukacji czytelniczej dla klasy szkoły podstawowej – „Baśnie Andersena” (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie grupy terapeutycznej z Jerzym Tomalikiem – biblioterapia (Wypożyczalnia dla Dorosłych)
- Międzynarodowy Dzień Kota – spotkanie z Iwoną Lewińską, opiekunką schroniska dla zwierząt (Oddział dla Dzieci)

- Spotkanie z Tadeuszem Matraszkim, autorem książki „Morderstwo w piekle” (Czytelnia dla Dorosłych)
- Spotkanie klubu DKK – omówienie dwóch lektur: Antoine de Saint-Exupery „O sensie życia”, Don Miquel Ruiz „Cztery umowy” (Czytelnia dla Dorosłych)

#### Dąbie (pow. Koło)

- Eliminacje gminne i powiatowe konkursu recytatorskiego „Czerwieńcie, zieleńcie się słowa” Strzałkowo 2010 r.
- Spotkania historyczne prowadzone przez Krzysztofa Witkowskiego, dyrektora Muzeum Technik Ceramicznych w Kole:
  - ~ „Powstanie Wielkopolskie”
  - ~ „O działalności literackiej Edmunda Czaplińskiego”
  - ~ „Z dziejów dąbskiej parafii”

#### Gniezno

- Otwarcie wystawy fotograficznej studentów III roku Wyższej Szkoły Humanistyczno-Menedżerskiej „Milenium” pt. „Interpretacje”
- Finał konkursu literackiego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pt. „Moja opowieść wigilijna”

#### Gołuchów (pow. Pleszew)

- Konkurs plastyczny na temat przeczytanej książki „Franklin mówi kocham cię” – wystawa prac (Filia Kościelna Wieś)

#### Gostyń

- Spotkanie autorskie z pisarzem i podróżnikiem Łukaszem Wierzbickim – dla dzieci
- Wystawa „Moja Wielkopolska 2009”
- Wystawa „Rok Fryderyka Chopina”

#### Jarocin

- Spotkania z regionalistami: Kościół w Golinie, historia i współczesność – prelekcja Jana Jajora (Filia w Golinie)
- Podziel się z nami swoimi pasjami:
  - ~ Kubki na pamiątkę – wystawa kubków Patrycji Jelak z Jarocina
  - ~ Mieć kota na punkcie... kota – wystawa kotów Katarzyny Stróżyk z Jarocina (Filia nr 1 „Pod Ratuszem”)

#### Jutrosin (pow. Rawicz)

- Spotkanie dla grup przedszkolnych nt. przyjaźni ludzi i zwierząt
- Pokaz kosmetyków i makijażu firmy „Oriflame” (Filia Szkaradowo)
- Turniej gry w warcaby dla dzieci i młodzieży (Filia Dubin)

### Kalisz

- „Zabytkowe szaty liturgiczne w kolegiacie pw. Wniebowzięcia NMP w Kaliszu i ich ofiarodawcy” – spotkanie z Ewą Andrzejewską
- Posiedzenie Komisji Konkursowej „Redemptoris Custos”
- „Miłość w poezji – mam prawo do miłości” – spotkanie w Zakładzie Karnym z cyklu „Spotkania z poezją” (Filia nr 3)

### Kępno

#### Powiatowa Biblioteka Publiczna

- W Galerii na Piętrze odbyło się inauguracyjne spotkanie Powiatowego Koła Pszczelarzy w Kępnie połączone z przekazaniem publikacji pt. „Z dziejów pszczelarstwa w powiecie kępińskim”

### Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Wystawa prac artystycznych Dawida Sierzchulskiego, ucznia miejscowego gimnazjum

### Koło

- Konkurs plastyczny „Dziewczyny z Jezyc” – w 65. rocznicę urodzin Małgorzaty Musierowicz
- Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki: „Rok Chopinowski – w 200. rocznicę urodzin” – prelegent Irena Lasoła

### Kościan

#### Gminna Biblioteka Publiczna

- „W bibliotece ogrom dziełek, bo dziś karnawału ostatek” – spotkanie zaustawowe dla dzieci z przedszkola
- „Zachowanie celebrytów i ich negatywny wpływ na młodzież” – spotkanie Klubu Dyskusyjnego (Filia w Racocie)
- Rysujemy karykatury – zajęcia plastyczne dla uczniów szkoły podstawowej (Filia w Widziszewie)

#### Miejska Biblioteka Publiczna

- „Królestwo leśnych owadów” – pokonkursowa wystawa prac plastycznych zorganizowana przez Nadleśnictwo w Kościanie
- „Przedwiosenne spotkanie z bajką” dla dzieci z klasy „0” z Zespołu Szkół nr 3
- Pogadanki: Odlotowe odkrycia, Psi żywot
- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej: Robert Kamieniarz mówi o 50 rocznicy istnienia Stacji Badawczej Polskiego Związku Łowieckiego w Czempiniu

#### Krobia (pow. Gostyń)

- Spotkanie autorskie z pisarzem i podróżnikiem Łukaszem Wierzbickim – dla dzieci (Filia w Pudliszkach)

#### Krotoszyn

- „Uroda kwiatów” – wernisaż wystawy malarstwa Małgorzaty Zimniak z Krotoszyna
- „Podwieczorek u Chopina” – montaż słowno-muzyczny zorganizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem „Razem” oraz wystawa
- „Rodząc szczęście” – promocja tomiku wierszy Mateusza Pośpiecha, ucznia kl. 3 LO
- Dzieci – dzieciom: „Akademia przyrody”; spotkanie integracyjne (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- Warsztaty literacko-plastyczne „O królowie Welence” (Oddział dla dzieci i młodzieży)

#### Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Kraina mlekiem i chlebem pachnąca” – spotkanie regionalne (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „W szufladach pamięci życie się kręci” – wystawa (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Ty mnie na wyspy szczęśliwe zawieź” – konkurs poetycko-plastyczny dla dorosłych (Filia w Pawłowicach)

#### Leszno

- Wystawy:
  - ~ „...imienia Romana Maciejewskiego” – wystawa zorganizowana z okazji 100. rocznicy urodzin wielkiego kompozytora, pianisty i dyrygenta związanego z Wielkopolską i Lesznom (Gabinet Romana Maciejewskiego, Galeria za Regałami)
  - „Popołudnie dobrego humoru” ze Szczepanem Sadurskim, satyrykiem, rysownikiem satyrycznym, karykaturzystą i dziennikarzem. Spotkanie odbyło się w ramach nowego cyklu „Spotkania COOLturalne”
  - „Parnas Leszczyński XII” z udziałem poetów: Eleonory Biberstajn, Ryszarda Biberstajna, Tadeusza Hofmańskiego, Krystyny Gryś, Andrzeja Waldmana. Wieczór prowadziła Eleonora Biberstajn, a na wiolonczeli grała Julia Kwiatkowska
  - „Kawiarenka Literacka” – promocja tomiku poetyckiego „Po imieniu” Marii Urban. Wieczór poprowadził Ryszard Danecki
  - Spotkanie dla gimnazjalistów z Adamem Seredyńskim, dwunastoletnim autorem książki „Przyjaciele z Breslau”

#### Lipno (pow. Leszno)

- „Parnas Leszczyński XII” z udziałem poetów: Eleonory Biberstajn, Ryszarda Biberstajna, Tadeusza Hofmańskiego, Krystyny Grys, Andrzeja Waldmana. Spotkanie w sali GBP prowadziła Eleonora Biberstajn, a na wiołonce grała Julia Kwiatkowska

#### Luboń (pow. Poznań)

- „...tam, gdzie lkwę srebrne fale płyną...” – monodram w wykonaniu Zbigniewa Walerysia, aktora Teatru Polskiego w Poznaniu
- Dzień Nowej Zelandii w Luboniu – spotkanie z Jay Lee, mieszkanką Nowej Zelandii
- „Cisza na palcach” – wieczór autorski Stanisławy Łowińskiej
- „Rok Metalowego Tygrysa” – Wieczór chiński. Spotkanie z Jackiem Krygiem oraz promocja książki „2010 – Rok Metalowego Tygrysa”
- Wernisaż malarstwa Urszuli Nieborak pt. „Czekając na lato”
- „Rubinowy książkę” – spektakl dla dzieci w wykonaniu teatru Art-Re z Krakowa
- Cztery Pory Roku Teatralnego Smyka: „Zima” – zabawa w teatr
- „Podróż po krainach celtyckich”. Celtyckie klimaty w muzyce, poezji i fotografii prezentowali Diarmuid Johnson i Krzysztof Ryszard Brych

#### Nowy Tomyśl

- Z cyklu: Twórca i jego dzieło – Spotkanie autorskie z Katarzyną Majgier, pisarką książek dla młodzieży (MiPBP Filia Boruja Kościelna; GBP w Kuślinie, Oddział dla Dzieci)
- Klub Miłośników Podróży „Przez Kontynenty”: „Kolumbia – serce świata” – spotkanie z Dominikiem Bacem, podróżnikiem, żeglarzem i fotografem
- Klub Filmowy „16”: „Od Dwóch ludzi z szafą do Pianisty – kino Romana Polańskiego” – prelekcja Mikołaja Jazdona, filmoznawcy, adiunkta w Zakładzie Filmu i Telewizji UAM, dyrektora Międzynarodowego Festiwalu Filmowego *Off Cinema*
- Z cyklu: Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne: „Bo moje usta powiedzą Ci o mojej miłości” – koncert piosenki francuskiej w wykonaniu Izabelli Tarasiuk (śpiew) i Jacka Skowrońskiego (piano)
- Z cyklu: Spotkania niebanalne:
  - ~ „Argentyna i jej tango” – prowadzenie i pokaz – Krzysztof Kachel
  - ~ „Miecugowa punkt widzenia” – spotkanie z Grzegorzem Miecugowem, jednym z najbardziej rozpoznawalnych dziennikarzy politycznych w Polsce, współtwórcą popularnego programu „Szkło kontaktowe”

#### Oborniki

- Wieczór piękna zaklętego w duszy – spotkanie z Moniką Tomczak
- „Dwory, zamki i pałace Wielkopolski” – pokonkursowa wystawa fotograficzna ze zbiorów WBPICAK
- Galeria szkolna – wystawa prac plastycznych uczniów Gimnazjum nr 3 w Obornikach

#### Opatów (pow. Kępno)

- Siemianice dawniej i dziś – wystawa pocztówek (Filia Siemianice)

#### Orchowo (pow. Słupca)

- Wieczór poezji „Jan Twardowski, poeta – nadziei, humoru i szczęścia”
- Montaż poetycko-muzyczny „Jan Twardowski – ksiądz, poeta, wybitny Polak”

#### Perzów (pow. Kępno)

- Udział młodzieży z sekcji wokalne w Festiwalu „Corda Cordi” w Brzegu. Do koncertu laureatów zakwalifikował się Jarosław Kula zdobywając drugą nagrodę
- Spektakl teatralny pt. „Dzied i baba czyli o Rybaku i Złotej Rybce” w wykonaniu aktorów Teatru Opolskiego – dla przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych

#### Rawicz

- „Miłość niejedno ma imię” – spotkanie przy małej czarnej
- „Biała zima z książką” – spotkanie przy małej czarnej
- „Grymasy Księżniczki Kasi” – teatr „Maska” z Krakowa
- Perły Literatury Światowej – Borys Pasternak
- Galeria Jednego Obrazu:
  - ~ „Pałac – D. Wiatrowski
  - ~ „W półcieniu” – A. Starska

#### Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Koncert kapeli z zamku w Rydzynie
- Spotkanie z Adamem Seredyńskim, autorem książki „Przyjaciele z Breslau”

#### Słupca

- Zajęcia z elementami biblioterapii pod hasłem „Tolerancja” (Filia Młodojowo)

#### Swarzędz (pow. Poznań)

- „Chopin w bibliotece” – piękno muzyki zaklętej w dźwiękach mazurków i nokturnów w czytelni biblioteki

- „Stryzne historie” – wystawa. Rysunki, fotografie, tkaniny Mai Rausch i wiersze z tomiku „Wędzidło z pajęczyny” Marii Magdaleny Poczaj

#### Śmigiel (pow. Kościan)

- Poznajemy bohaterów książek Astrid Lindgren „Dzieci z Bullerbyn” (Filia w Czaczu)

#### Święciechowa (pow. Leszno)

- Spotkanie dla gimnazjalistów z Adamem Seredyńskim, autorem książki „Przyjaciele z Breslau”

#### Trzcianka

- Lekcja poezji dla maturzystów – spotkanie autorskie z Ernestem Bryllem
- „Rok 2010 Rokiem Roty Feliksa Nowowiejskiego” – wystawa
- Rok 2010 – Międzynarodowym Rokiem Różnorodności Biologicznej. Projekt: Sowy Polski – warsztaty edukacyjne dla bibliotekarzy powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego

#### Turek

- Spotkania z pisarzem Robertem Karwatem w Gimnazjum nr 1 i nr 2 w Turku
- Program 50+:
  - ~ Zbiory Józefa Mehoffera w Muzeum w Turku – Bartosz Stachowiak, dyrektor Muzeum Rzemiosła Tkackiego w Turku
  - ~ „W krainie operetki wiedeńskiej” – prowadzenie Ryszard Wiśniewski
- Zajęcia w Świetlicach Terapeutycznych (Filia Nr 2):
  - ~ „Ja i mój przyjaciel” – zajęcia z elementami biblioterapii
- Zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy w Turku (Filia Nr 2):
  - ~ „Ja i mój przyjaciel” – zajęcia z elementami biblioterapii
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Turku (Filia Nr 2):
  - ~ „ABC książki i biblioteki” – zajęcia z elementami biblioterapii

#### Wijewo (pow. Leszno)

- Spotkanie poetyckie z udziałem Stanisława Kruka
- Spotkanie członków Koła Genealogicznego

#### Zagórów (pow. Słupca)

- Gminny konkurs recytatorski dla uczniów szkół podstawowych

#### Zduny (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Adamem Seredyńskim, autorem książki „Przyjaciele z Breslau”

- Konkurs literacki „Każda książka jest żywym stworzeniem, każda ma duszę i serce”
- „Zostań genealogiem swojej rodziny” – spotkanie z Grzegorzem Mendyką

## C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

BIBLIOTEKARZE naszego powiatu w poznańskich bibliotekach / Halina Radoła // *Nowa Gaz. Gostyńska*. – 2009, nr 40, s. 13

Wizyta bibliotekarzy powiatu gostyńskiego m.in. w Dziale Informacji Bibliograficznej i Regionalnej WBPiCAK w Poznaniu.

[DWADZIEŚCIA cztery] 24 miasta PRL-u w obiektywie / Sylwia Sałwacka // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2010, nr 18, s. 8

Zdjęcia Franciszka Schmidta na wystawie zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

EUROPEJSKIE biblioteki mają się dobrze : Strzałkowo : spotkania dla dorosłych / Ewa Jałoszyńska // *Prz. Konie.* – 2009, nr 50, s. 10

Spotkania warsztatowe od września do grudnia „Literatura jako narzędzie wspierające rozwój osób dorosłych i zmianę ich postaw życiowych” w strzałkowskiej bibliotece, w ramach programu WBPiCAK do Międzynarodowego Projektu Partnerskiego Grundtviga.

FOTOGRAFIA, ludzie i myszy / Krzysztof Łukasik // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2010, nr 3, s. 10

Spotkanie z Krzysztofem Szymoniakiem, autorem książki „Maciej Frankowski. Nie sprzedaje się duszy”, wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

HELENA Śmigiełska : wspomnienie / Teresa Kolasińska // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2010, nr 8, s. 10

Biografia pochodzi ze „Słownika bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000” pod red. Franciszka Łozowskiego, wydane przez WBPiCAK w Poznaniu.

INFOBIBLIOTEKA we wsi : Nekla // *Wiad. Wrzesińskie* – 2009, nr 42, s. 17



Realizacja programu w filii nekielskiej biblioteki w Targowej Górcie pod patronatem WBPiCAK.

JACEK Szambelan : wspomnienie (1942-1990) / Jarosław Lamperski // G a z .  
W y b o r . – P o z n a ń . – 2009, nr 295, s. 11

Biografia pochodzi ze „Słownika bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000”  
pod red. Franciszka Łozowskiego, wydane przez WBPiCAK w Poznaniu.

KOMPUTERYZACJA musi zabijać czytelnictwo? : Piotr Śliwiński wśród bukow-  
skich gimnazjalistów / MB // N a s z D z i e ń p o D n i u – 2009, nr 49, s. 18

Spotkanie z Piotrem Śliwskim w bukowskiej bibliotece zorganizowane  
przy współpracy z WBPiCAK.

KONKURS Recytatorski / Barbara Morasz // K ó r n i c z a n i n – 2009, nr 23, s. 13

Osiemnasty konkurs recytatorski w kórnickiej bibliotece z udziałem instruk-  
tora WBPiCAK Domicylii Sierszchuty-Filipowskiej.

NIE tylko wypożyczalnia // W i a d . W r z e s i ń s k i e – 2009, nr 44, s. 18

Realizacja Programu Rozwoju Bibliotek w Zagórowie.

OKIEM fotoreportera // M o n i t o r W i e l k o p . – 2009, nr 12, s. 1

Obraz Wielkopolski na fotografiach prezentowanych w ramach konkursów  
organizowanych przez WBPiCAK w Poznaniu.

PRL zza obiektywu // P o l s k a G ł o s W i e l k o p . – 2010, nr 12, dod. Pasaż  
Kultury s. 10

Wystawa fotografii Franciszka Schmidta „25-lecie PRL-u” zorganizowana  
przez WBPiCAK w Poznaniu.

PROFESOR kontra gimnazjaliści! / J.S. // K o s y n i e r B u k o w s k i – 2009,  
nr 12, s. 11

Spotkanie w bukowskiej bibliotece z Piotrem Śliwińskim z Instytutu Filologii  
Polskiej UAM, zorganizowane przy współpracy z WBPiCAK.

PRZECIWKO łączeniu / MAZ // P o l s k a G ł o s W i e l k o p . – 2010, nr 13,  
s. 10

Wypowiedź Leny Bednarskiej, dyr. WBPiCAK w Poznaniu, o spotkaniu  
ministra kultury z bibliotekarzami, którego tematem była propozycja ustawy  
umożliwiającej łączenie bibliotek z innymi instytucjami kultury.

REGIONALNA prasa bibliotekaska – doświadczenia i perspektywy / Aleksandra Szpunar // *P o r . B i b l i o t .* – 2010, nr 2, s. 23-24

Konferencja zorganizowana przez Książnicę Pomorską w Szczecinie m.in. z prezentacją „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny 1968-2009 – doświadczenia i perspektywy. Analiza w oparciu o badania ankietowe 2009”.

SPOTKANIE regionalistów z powiatu gostyńskiego w bibliotece publicznej / Halina Radoła // *N o w a G a z . G o s t y Ń s k a .* – 2009, nr 50, s. 13

Prezentacja nowej strony internetowej [www.regionwielkopolska.pl](http://www.regionwielkopolska.pl) opracowanej przez Pracownię Krajoznawczą WBPICAK w Poznaniu.

SPOTKANIE z fotografią // *M ł o d e M i a s t o .* – 2010, nr 2, s. 2

Zaproszenia na imprezy zorganizowane w Wągrowcu przez Miejski Dom Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

STANISŁAWA Walantyńska : wspomnienie (1911-1970) / oprac. Jarosław Lamperki // *G a z . W y b o r . – P o z n a Ń .* – 2010, nr 34, s. 9

Biografia pochodzi ze „Słownika bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000” pod red. Franciszka Łozowskiego, wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

STEFAN Weyman : wspomnienie (1913-1978) / Wanda Karkucińska // *G a z . W y b o r . – P o z n a Ń .* – 2010, nr 23, s. 8

Biografia pochodzi ze „Słownika bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000” pod red. Franciszka Łozowskiego, wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

UJĘCIA z PRL-u / Mirosław Wlekły // *A B C .* – 2010, nr 11, s. 5

Sylwetka Franciszka Schmidta, fotografa. Wystawa prac artysty „25-lecie PRL-u...” w WBPICAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA 2009 widziana oczami fotoreporterów / ABO // *M o n i t o r W i e l k o p .* – 2009, nr 12, s. 8-9

Obraz Wielkopolski na fotografiach prezentowanych w ramach konkursów organizowanych przez WBPICAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKI „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” w opinii czytelników / oprac. Jadwiga Chruścińska // *P o r . B i b l i o t .* – 2010, nr 2, s. 15

Streszczenie analizy Urszuli Cimoch „Ewaluacja „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego” zamieszczonej w PBM 2010 nr 1.

WŁADYSŁAW Pocięcha : wspomnienie (1893-1958) / oprac. Zbigniew Kalisz //  
Gaz. Wybor. – Poznań. – 2009, nr 276, s. 10

Biografia pochodzi ze „Słownika bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000”  
pod red. Franciszka Łozowskiego, wydanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

## V. KRONIKA

### A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Medal Młodej Sztuki 2010** w dziedzinie literatury otrzymał *Roman Bromboszcz* za „odważne przesuwanie i przekraczanie granic literatury”.
- **Nagrodę Nowych Książek** za 2009 rok otrzymał *Janusz Degler* za książkę „Witkacego portret wielokrotny. Szkice i materiały do biografii (1918-1939)”.
- **Nagrodę Odry** za 2009 rok otrzymała *Magdalena Grochowska* za książkę „Jerzy Giedroyc. Do Polski ze snu”.
- **Nagrodę Paszport Polityki 2009** w dziedzinie literatury otrzymał *Piotr Paździński* za książkę „Pensjonat”.
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Jesień 2009** otrzymali: *Janusz Degler* za książkę „Witkacego portret wielokrotny” (Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy); *Jacek Dukaj* (tekst) i *Jakub Jabłoński* (ilustracje) za książkę „Wroniec” (Kraków : Wydaw. Literackie); *Elżbieta Dymna* i *Marcin Rutkiewicz* za książkę „Polski outdoor : reklama w przestrzeni publicznej” (Warszawa : Wydaw. Klucze).
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Zima 2009/2010** otrzymali: *Justyna Bargielska* za książkę „Dwa fiaty” (Poznań : Wydawnictwo WBPiCAK); *Kazimierz Kutz* za książkę „Piąta strona świata” (Kraków : Znak); *Daniel Odija* za książkę „Kronika umarłych” (Warszawa : W.A.B.).

### B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę IBBY (Szekcji Polskiej)** w 2009 roku otrzymali: *Andrzej Maleszka* za „Czerwone krzesło” (seria „Magiczne Drzewo”), *Ewa Nowak* za „Bardzo białą wronę”, *Elżbieta Wasiuczyńska* za „Mój pierwszy alfabet” i *Paweł Pawlak* za ilustracje do książki „Podręczny NIEporadnik. Do czego nie służy młotek”.

### C. Zmarli

- **Jerome David Salinger** (27.01.2010), pisarz amerykański, autor powieści „Buszujący w zbożu”.